

Lovforslag nr. L 215. Fremsat den 25. april 2007 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af dyreværnsloven

(Klippekortordning for dyretransporter, strafsikring og egenkontrol i besætninger)

§ 1

I dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005, som ændret ved § 22 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 a indsættes:

»§ 4 b. Justitsministeren kan fastsætte regler om gennemførelse af egenkontrol med dyrevelfærd i landbrugsbesætninger.«

2. § 28, stk. 7, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 7. Ved udmåling af straf efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af stk. 5 og 6 anses det som en skæpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder transport af dyr.

Stk. 8. Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

3. Efter § 29 indsættes:

»§ 29 a. Den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse

med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Frakendelse kan ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

§ 29 b. Den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, skal betinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende inden for en periode af tre år har gjort sig skyldig i tre forhold, der ikke i sig selv medfører frakendelse af retten til at transportere dyr efter § 29 a, men som er omfattet af bestemmelser om landevejstransport af heste eller kvæg, får, geder, svin eller fjerkræ i Rådets forordning om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. eller i regler om transport af dyr fastsat i medfør af denne lov vedrørende

- 1) arealkrav, hvis arealet er mindre end 90 procent af det fastsatte,
- 2) indvendig højde af køretøjet, hvis den indvendige højde er mindre end 95 procent af det fastsatte,
- 3) ventilation,
- 4) drikkevand og foder,
- 5) hviletid,
- 6) strøelse eller
- 7) transportegnethed.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, hvilke overtrædelser af lovgivningen om transport af dyr, der er omfattet af stk. 1.

§ 29 c. Den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende

- 1) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 a, stk. 2, eller § 29 b, stk. 1, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 29 a, stk. 2,
- 2) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 a, stk. 2, og i prøvetiden har gjort sig skyldig i yderligere tre overtrædelser, der er omfattet af § 29 b, stk. 1, eller
- 3) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 b, stk. 1, og i prøvetiden har gjort sig skyldig i yderligere tre overtrædelser, der er omfattet af § 29 b, stk. 1.

Stk. 2. Under særlig formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget.

§ 29 d. Retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr kan ubetinget frakendes et selskab mv. (juridisk person) ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen vedrørende transport af dyr.

§ 29 e. Ubetinget frakendelse efter § 29 a, stk. 1, § 29 c, stk. 1, eller § 29 d sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr frakendt for længere tid end 2 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når der foreligger ganske særlige omstændigheder. Har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

§ 29 f. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på tre år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder lovgivningen om transport af dyr under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr frakendt betinget, skal den pågældende inden for en frist, som fastsættes af Fødevarerstyrelsen, bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport. Er prøven ikke bestået inden udløbet af den fastsatte frist, må den pågældende ikke beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, før prøven er bestået.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve, der er nævnt i stk. 2.

§ 29 g. Den, der beskæftiger sig med erhvervsmæssig transport af dyr, selvom retten hertil er frakendt den pågældende efter § 29 a, stk. 1, § 29 c, stk. 1, eller § 29 d, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der overtræder § 29 f, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 2. Den, som medvirker til, at en fysisk person omfattet af stk. 1 udfører erhvervsmæssig transport af dyr, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 29 h. I sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde samt vedtage en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, jf. § 29 b, stk. 1. Reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 2. Sager, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedta-

ger at betale en nærmere bestemt bøde eller vedtager en betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Stk. 3. Vedtagelse af bøde samt betinget og ubetinget frakendelse efter stk. 1 og 2 har samme virkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

§ 29 i. Hvis overtrædelsen er omfattet af § 29 b, stk. 1, skal dette fremgå af

- 1) anklagemyndighedens tilkendegivelse ved en udenretlig vedtagelse,
- 2) retsbogen ved en indenretlig vedtagelse eller
- 3) dommen.

§ 29 j. Domsmand medvirker i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, hvis

- 1) der er spørgsmål om højere straf end bøde,
- 2) hvis der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, eller
- 3) hvis sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse

Stk. 2. Domsmand medvirker ikke i sager, der

- 1) behandles efter reglen i retsplejelovens § 831 eller
- 2) kan afgøres med indenretlig vedtagelse, jf. § 29 h, stk. 2.

Stk. 3. Offentlig forsvarer beskikkes efter reglerne i retsplejelovens § 731 og § 732. Hvis tiltalte anmoder om det, beskikkes i byretten tillige offentlig forsvarer i sager, hvor der bliver

spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, og der ikke medvirker domsmænd. Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

§ 29 k. Er både chaufføren og det køretøj, der anvendes til transport af dyr og med hvilken en overtrædelse er begået, hjemmehørende i udlandet, kan køretøjet tilbageholdes af politiet, indtil forskyldte bøder eller sagsomkostninger er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Stk. 2. Med hensyn til iværksættelse af tilbageholdelsen, finder retsplejelovens bestemmelser om beslaglæggelse med henblik på konfiskation tilsvarende anvendelse. Tilbageholdelsen kan kun ske, hvis den er nødvendig for at sikre betaling af bøder og sagsomkostninger. Var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan der ikke ske tilbageholdelse.

Stk. 3. Reglen i stk. 1 finder ikke anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	7759
1.1. Lovforslagets formål mv.	7759
1.2. Lovforslagets indhold og baggrund	7760
2. Generelt om reglerne om transport af dyr	7761
2.1. Indledning	7761
2.2. Autorisation og kompetencebevis mv. (formelle krav).....	7761
2.3. Materielle bestemmelser for dyretransporter	7762
2.3.1. Indledning	7762
2.3.2. Kravene til areal (lastetæthed)	7762
2.3.3. Kravene til den indvendige højde	7763
2.3.4. Kravene til ventilation	7763
2.3.5. Kravene til vanding og fodring.....	7763
2.3.6. Kravene til dyrs hviletid	7764
2.3.7. Kravene til transportegnethed.....	7765
2.3.8. Krav om strøelse	7765
2.4. Straffebestemmelser	7766
2.5. Administrativ tilbagekaldelse af retten til at transportere dyr mv.....	7767
3. Skærpelse af bødeniveauet for dyretransporter	7769
3.1. Gældende ret	7769
3.1.1. Bødeniveau	7769
3.1.2. Ansvarsgrundlag	7770
3.1.3. Ansvarsfordeling (valg af ansvarssubjekt)	7770
3.2. Justitsministeriets overvejelser.....	7771
4. Rettighedsfrakendelse mv. for dyretransporter (uden for klippekortordningen).....	7772
4.1. Gældende ret	7772
4.1.1. Rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29	7772
4.1.2. Rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79	7773
4.2. Arbejdsgruppens forslag	7774
4.3. Justitsministeriets overvejelser.....	7774

5. Klippekortordning for dyretransporter	7776
5.1. Indledning	7776
5.2. Eksisterende klippekortordninger	7776
5.2.1. Færdselslovsovertrædelser	7776
5.2.2. Overtrædelser af reglerne for kontrolapparater vedrørende køre- og hviletid.....	7777
5.3. Klippekortordningens anvendelsesområde (personkreds, dyrearter og transportform).....	7777
5.3.1. Arbejdsgruppens forslag.....	7777
5.3.2. Justitsministeriets overvejelser	7778
5.4. Overtrædelser omfattet af ordningen	7778
5.4.1. Arbejdsgruppens forslag.....	7778
5.4.2. Justitsministeriets overvejelser	7779
5.5. Ansvarsgrundlag og ansvarsplacering (valg af ansvarssubjekt)	7780
5.5.1. Arbejdsgruppens forslag.....	7780
5.5.2. Justitsministeriets overvejelser	7781
5.6. Antallet af klip og retsvirkningerne heraf.....	7781
5.6.1. Arbejdsgruppens forslag.....	7781
5.6.2. Justitsministeriets overvejelser	7785
6. Samspillet mellem betingede frakendelser inden for og uden for klippekortordningen	7786
6.1. Arbejdsgruppens forslag	7786
6.2. Justitsministeriets overvejelser	7786
7. Udførelse af dyretransporter trods frakendelse	7786
7.1. Gældende ret	7786
7.2. Arbejdsgruppens forslag	7786
7.3. Justitsministeriets overvejelser	7787
8. Processuelle bestemmelser i sager om overtrædelse af reglerne for dyretransporter	7787
8.1. Arbejdsgruppens forslag	7787
8.2. Justitsministeriets overvejelser	7789
9. Særlige spørgsmål om udenlandske transportører og chauffører m.fl.....	7789
9.1. Arbejdsgruppens overvejelser.....	7789
9.2. Justitsministeriets overvejelser	7791
10. Egenkontrol i landbrugsbesætninger.....	7792
11. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.....	7792
12. Hørte myndigheder mv.	7793

1. Indledning

1.1. Lovforslagets formål mv.

Lovforslaget har til formål at gennemføre en række initiativer, som kan bidrage til at sikre bedre velfærdsmæssige forhold for dyr under transport og i besætningerne.

Dette indebærer for det første en udvidelse af adgangen til rettighedsfrakendelse ved indførelse af en klippekortordning for dyretransporter. Ordningen, der er inspireret af den klippekortordning, som gælder på færdselsområdet, indebærer, at transportører, chauffører og ledsagere, som tre gange overtræder nærmere angivne regler om transport af dyr, automatisk får en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Efter yderligere tre overtrædelser sker der ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr.

I tilknytning hertil foreslås en *almindelig adgang* til ubetinget og betinget *frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr*, herunder også for overtrædelser, der ikke er omfattet af klippekortordningen. Der foreslås også indført en adgang til i særlige tilfælde at frakende selskaber mv. (juridiske personer) retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Lovforslaget indebærer desuden en væsentlig *skærpelse af bødestraffene* i sager om transport af dyr, og det foreslås således, at minimumsbøderne for overtrædelser begået af landmænd eller transportører – men ikke for chauffører og ledsagere – fordobles i forhold til bødeniveauet efter gældende ret.

Endelig har lovforslaget til formål at forbedre de dyrevelfærdsmæssige forhold i landbrugsbesætningerne ved at indføre en hjemmel i dyreværnsloven til at udstede administrative regler om besætningssejeres pligt til at udføre *egenkontrol* med dyrevelfærd i deres besætninger. Lovforslaget udgør på dette punkt en lovgivningsmæssig udmøntning af finanslovsaftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti for 2006, hvor der blev opnået enighed om at indføre krav om egenkontrol med dyrevelfærd i besætninger med det formål at sikre en bedre overholdelse af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet.

1.1.2. Den foreslåede klippekortordning indebærer en nyskabelse på dyrevelfærdsområdet, og det vil efter Justitsministeriets opfattelse derfor være naturligt, at der efter en periode foretages en *evaluering* af den samlede klippekortordning, herunder en evaluering af, om der er behov for justeringer på baggrund af de praktiske erfaringer med ordningen. Justitsministeriet vil i overensstemmelse hermed udarbejde en redegø-

relse om klippekortordningen, når ordningen har været i kraft i to år, og sende denne redegørelse til Folketinget.

1.1.3. I tilknytning til gennemførelsen af lovforslaget, vil Justitsministeriet – i det omfang det er muligt inden for rammerne af EU-retten – udforme en ordning, hvorefter landmanden skal udarbejde og aflevere en »*vejeseddel*« med oplysning om antallet og vægten af de dyr, der skal transporteres. En sådan ordning vil medvirke til at understrege transportørens og leverandørens (landmandens) ansvar henholdsvis for at stille tilstrækkelige transportmidler til rådighed for transporten og for ikke at levere flere eller tungere dyr end aftalt, jf. nærmere nedenfor pkt. 5.4.2.

1.1.4. For at sikre bedre kontrol med, at kravene til hviletider for dyrene overholdes, og at omladning mv. ikke foregår på uautoriserede steder, stilles der i EU-forordningen om transport af dyr (herefter: transportforordningen) krav om, at transportmidler, der anvendes til lange transporter af dyr, skal være udstyret med et passende *navigationssystem*, der kan registrere og fremsende oplysninger om transportmidlets position til den kompetente myndighed. Det er hensigten, at systemet skal give oplysninger om den faktiske rute, herunder eventuelle hvile-, omladnings- eller udgangssteder, ligesom systemet skal registrere oplysninger om åbning og lukning af transportmidlets lasteklap. Kravet til navigationssystemet finder anvendelse på alle nye transportmidler fra den 1. januar 2007 og på alle eksisterende transportmidler fra den 1. januar 2009. Der henvises til transportforordningens artikel 6, stk. 9.

Kravet om et navigationssystem finder som anført kun anvendelse for grænseoverskridende lange transporter (dvs. transporter, der varer over otte timer), hvor der i dag også stilles krav om udfyldelse af logbog med oplysninger om planlægning af transporten. Forordningen giver ikke mulighed for, at der i Danmark *generelt* stilles krav om, at transporter, der udgår fra Danmark, skal være udstyret med et navigationssystem. Derimod er der i medfør af forordningens artikel 1, stk. 3, mulighed for at fastsætte regler om, at navigationssystemet skal være obligatorisk for alle transporter, der starter og slutter i Danmark, det vil sige for rent nationale transporter.

Når der er indvundet erfaringer med anvendelse af navigationssystemer for de lange transporter, vil Justitsministeriet overveje, om der er anledning til at udvide kravet om navigationssystemet til også at omfatte rent nationale transporter for at sikre tilsvarende kontrol med disse transporter.

1.2. Lovforslagets indhold og baggrund

1.2.1. Lovforslaget indeholder først og fremmest et forslag til indførelse af en *klippekortordning* for dyretransporter, som indebærer en væsentlig udvidelse af adgangen til at frakende personer retten til at transportere dyr.

Denne del af lovforslaget bygger på en række forslag fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, som i december 2006 afgav en rapport om en klippekortordning for dyretransporter (herefter betegnet »arbejdsgruppens rapport«). Rapporten kan findes på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk (under menupunktet: »Publikationer« og undermenupunktet: »Andre publikationer«).

Baggrunden for nedsættelsen af arbejdsgruppen var, at Rigspolitiets stikprøvekontrol af dyretransporter viste, at der i 2004 og 2005 blev konstateret overtrædelser af direkte betydning for dyrs velfærd i ca. en fjerdedel af de kontrollerede transport. I begyndelsen af 2006 nedsatte Justitsministeriet derfor arbejdsgruppen, som fik til opgave at se på muligheden for at indføre en klippekortordning på dyretransportområdet, således at det blev muligt at frakende retten til transportere dyr i flere situationer, end det er tilfældet i dag.

Lovforslaget om klippekortordningen er inspireret af den lignende ordning på færdselsområdet og indebærer, at der indsættes en ny bestemmelse i dyreværnslovens § 29 b, hvorefter tre overtrædelser af en række nærmere angivne bestemmelser i reglerne om transport af dyr (bestemmelser om arealkrav, indvendig højde, ventilation, fodring og vanding, hviletid, transportegnethed og strøelse) begået inden for en periode på tre år skal medføre en *betinget frakendelse* af retten til at transportere dyr med en prøvetid på tre år. Ligesom på færdselslovens område indebærer forslaget, at tre yderligere overtrædelser af reglerne om transport af dyr, begået i prøvetiden for den betingede dom, skal medføre en *ubetinget frakendelse* af retten til at transportere dyr. Klippekortordningen er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 5.

Derudover indeholder lovforslaget et forslag om indsættelse af en ny bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, der udtrykkeligt giver mulighed for at frakende retten til at transportere dyr i tilfælde af mishandling eller groft uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, og som også giver hjemmel til at idømme en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr, når betingelserne herfor er opfyldt. Med indførelsen af hjemlen til at idømme en betinget frakendelse på området for transport af dyr vil domstolene kunne frakende retten til at transportere dyr i videre omfang

end i dag, hvor retten til at transportere alene kan frakendes ubetinget i medfør af den generelle frakendelsesregel i dyreværnslovens § 29 eller den almindelige bestemmelse i straffelovens § 79, jf. pkt. 4.1. og 4.2. nedenfor. Derudover bliver det med den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 c muligt at kombinere reglerne om frakendelse i dyreværnsloven, så en betinget frakendelse, som er givet efter reglerne i klippekortordningen, kan »lægges sammen« med en betinget frakendelse, som er givet på grundlag af andre overtrædelser, således at den ansvarlige samlet får en ubetinget frakendelse, jf. nærmere pkt. 6 nedenfor.

Der foreslås også med en ny bestemmelse i dyreværnslovens § 29 d indført en adgang til i særlige tilfælde at frakende selskaber mv. (juridiske personer) retten til at beskæftige sig med erhvervsomfattig transport af dyr. Dette kan ske, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt reglerne om transport af dyr, jf. nærmere pkt. 4.3.

Klippekortordningen og de nye regler om rettighedsfrakendelse tilsigter samlet en væsentlig udvidelse af adgangen til at frakende retten til at beskæftige sig med erhvervsomfattig transport af dyr i forhold til de muligheder, der eksisterer i dag. De nye regler bør således ikke føre til, at der gives en mildere sanktion i form af et klip eller en betinget frakendelse, hvis der foreligger en overtrædelse, som indebærer mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, og som efter de nugældende regler ville medføre en ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr efter dyreværnslovens § 29 eller en ubetinget frakendelse af retten til erhvervsomfattig virksomhed med transport af dyr efter straffelovens § 79. Tværtimod er hensigten med de nye regler at skabe grundlag for en udvidet anvendelse af rettighedsfrakendelse for at forebygge de alt for mange overtrædelser af reglerne om transport af dyr.

Lovforslaget indeholder desuden en række processuelle tilføjelser til dyreværnsloven, der bl.a. gør det muligt at vedtage en betinget frakendelse udenretligt og at afgøre sager indenretligt uden medvirken af domsmænd. Endelig gives der politiet hjemmel til at tilbageholde udenlandske køretøjer og chauffører, indtil forskyldte bøder er betalt, jf. den tilsvarende bestemmelse i færdselslovens § 120. De nye processuelle bestemmelser indsættes i dyreværnslovens §§ 29 h-j, og tilbageholdelsesbestemmelsen indsættes i dyreværnslovens § 29 k. Der henvises herom til pkt. 8 og 9 nedenfor.

Som en yderligere skærpende af sanktionerne på området for transport af dyr foreslås det at hæve det ge-

F. t. l. vedr. dyreværnsloven

nerelle bødeniveau i dyreværnslovens § 28 for overtrædelser af reglerne om transport af dyr. Bødeskærpelsen omfatter de landmænd og transportører af dyr, som hver især bærer et ansvar for transportens forløb, og som kan have et økonomisk incitament til at overtræde reglerne om transport af dyr. Med den foreslåede skærpelse af bødestraffene vil der over for landmænd og transportører blive tale om en fordobling af minimumsbøderne i forhold til det niveau, som er angivet i forarbejderne til ændringen af dyreværnsloven i 2003. Samtidig foreslås det, at det i dyreværnsloven udtrykkeligt fremhæves, at der skal ske konfiskation, hvis der er opnået en økonomisk fordel ved overtrædelse af dyreværnsloven. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af bøden. Der henvises herom til pkt. 3 nedenfor.

Ud over indførelsen af skærpede sanktionsmuligheder over for dyretransporter indeholder lovforslaget en bemyndigelse til justitsministeren til administrativt at fastsætte regler om egenkontrol i besætninger, hvor der holdes landbrugsdyr. Egenkontrollen indebærer, at den enkelte besætningsejer skal indføre procedurer i den daglige pasning af dyrene, som sikrer, at reglerne på dyrevelfærdsområdet overholdes. Der henvises i øvrigt til pkt. 10 nedenfor.

2. Generelt om reglerne om transport af dyr

2.1. Indledning

Reglerne om transport af dyr findes navnlig i Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter (herefter: transportforordningen), som siden den 5. januar 2007 har fundet anvendelse i EU. Forordningen indeholder regler for transportens planlægning og udførelse og omfatter hele transportens forløb fra pålæsning til endelig aflæsning af dyr. For en nærmere gennemgang af transportforordningens indhold henvises til Justitsministeriets vejledning nr. 145 af 21. december 2006.

Justitsministeriet har som følge af transportforordningens vedtagelse foretaget en gennemgang af alle de hidtidige gældende regler om beskyttelse af dyr under transport for at sikre, at der ikke efter den 5. januar 2007 findes danske regler, der strider imod transportforordningen. Herudover har Justitsministeriet overvejet, hvorvidt der er behov for at supplere transportforordningens regler på nogle områder og i bekræftende fald i hvilken form.

Justitsministeriet kan som et eksempel på et område i transportforordningen, hvor reglerne er så overordnede, at det efter ministeriets opfattelse har været nødvendigt at udstede supplerende nationale regler, næv-

ne forordningens krav til uddannelse. Justitsministeriet har på denne baggrund udstedt en bekendtgørelse om kravene til uddannelse i forbindelse med transport af dyr, jf. herved bekendtgørelse nr. 1728 af 21. december 2006 om uddannelse i transport af dyr (herefter: uddannelsesbekendtgørelsen).

Herudover har der efter Justitsministeriets opfattelse også været behov for at udstede en generel bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport, som knytter sig til selve forordningen, og som bl.a. indeholder en bestemmelse om straffen for at overtræde transportforordningen, jf. herved Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport (herefter: transportbekendtgørelsen). Transportbekendtgørelsen indeholder – set i forhold til transportforordningen – tillige en række skærpede krav, som alene finder anvendelse på dyretransporter, der fuldt ud afvikles i Danmark.

Hjemlen til at fastsætte sådanne skærpede nationale regler findes navnlig i transportforordningens artikel 1, stk. 3, hvoraf det fremgår, at transportforordningen ikke udelukker, at der på nationalt plan kan træffes strengere foranstaltninger med henblik på at forbedre dyrenes velfærd under transport, der fuldt ud afvikles inden for et EU-medlemslands område, eller som i forbindelse med søtransport indledes på et EU-medlemslands område.

2.2. Autorisation og kompetencebevis mv. (formelle krav)

I transportforordningen stilles en række krav til transportvirksomheder, som ønsker at udføre erhvervmæssig transport af dyr, herunder krav om autorisation af transportvirksomheder, jf. forordningens artikel 10-13, krav om kontrol og godkendelse af køretøjer til transport af dyr, jf. forordningens artikel 7 og artikel 18 samt krav om udarbejdelse af en logbog (det der tidligere hed en ruteplan) i forbindelse med grænseoverskridende lange transporter (transporter over otte timer) af heste (bortset fra registrerede heste) eller kvæg, får, geder eller svin, jf. forordningens artikel 5, stk. 4, og bilag II. Der henvises i det hele til Justitsministeriets vejledning nr. 145 af 21. december 2006 om transportforordningen for en nærmere gennemgang af indholdet af forordningen på disse punkter.

For så vidt angår kravet om forudgående *autorisation* af de transportvirksomheder, som ønsker at udføre erhvervmæssig transport af dyr, er der i transportforordningens artikel 10 og 11 opstillet en række krav, der skal være opfyldt, før en transportvirksomhed kan meddeles autorisation til udførelse af henholdsvis

korte og lange transporter (dvs. transporter over og under otte timer).

For at opnå autorisation til begge former for transport kræves det bl.a., at ansøgerne har dokumenteret, at de råder over et tilstrækkeligt og egnet personale og udstyr samt tilstrækkelige og egnede driftsprocedurer til at kunne overholde bestemmelserne i transportforordningen, herunder eventuelle retningslinjer for god praksis, jf. transportforordningens artikel 10, stk. 1, litra b, samt at ansøgerne eller deres repræsentanter ikke har gjort sig skyldig i alvorlige overtrædelser af fællesskabslovgivningen og/eller den nationale lovgivning i de tre år, der går forud for indgivelsen af ansøgningen, medmindre ansøgeren over for den kompetente myndighed godtgør, at vedkommende har truffet alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå yderligere overtrædelser, jf. transportforordningens artikel 10, stk. 1, litra c.

Herudover kræves det for at opnå autorisation til at udføre lange transporter, at transportvirksomheden bl.a. har fremlagt gyldige kompetencebeviser for chauffører og ledsagere, jf. transportforordningens artikel 11, stk. 1, litra b, og umiddelbart nedenfor, og at transportvirksomheden, hvis der er tale om en transportvirksomhed, der udfører lange transporter af heste (bortset fra registrerede heste) eller kvæg, får, geder eller svin, har dokumenteret, at de vejtransportmidler, som anvendes til lange transporter er udstyret med et *navigationssystem*, der registrerer oplysninger om køretøjets bevægelser (via f.eks. GPS eller GNSS), jf. transportforordningens artikel 11, stk. 2. Navigationssystemet er i medfør af transportforordningens artikel 6, stk. 9, obligatorisk fra den 1. januar 2007 for alle nye vejtransportmidler, og fra den 1. januar 2009 for alle vejtransportmidler. Systemet skal gøre det muligt at registrere og give oplysninger svarende til dem, der er anført i logbogens del 4 (den faktiske rute, herunder eventuelle hvile- og omladnings- eller udgangssteder), ligesom der skal foreligge oplysninger om åbning/lukning af lasteklappen, jf. transportforordningens bilag I, kapitel VI, pkt. 4. Der henvises i øvrigt til pkt. 1.1.4. ovenfor.

Autorisationen til udførelse af korte og lange transporter er i medfør af transportforordningens gyldige i højst fem år regnet fra udstedelsesdatoen, jf. transportforordningens artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3.

De nærmere betingelser for *administrativ tilbagekaldelse* af autorisationer til transportvirksomheder findes i transportforordningens artikel 26 og transportbekendtgørelsen, jf. nedenfor under pkt. 2.5.

Herudover stilles der i medfør af transportforordningen også krav til de *chauffører og ledsagere*, som

skal udføre erhvervsmæssig transport af dyr over 65 km. Det følger således af transportforordningen, at personer kun må fungere som chauffører eller som ledsagere på vej køretøjer, som transporterer heste, kvæg, får, geder, svin eller fjerkræ, hvis de er i besiddelse af et kompetencebevis, jf. forordningens artikel 6, stk. 5 og artikel 17, stk. 2. Kompetencebeviset skal fungere som dokumentation for, at de pågældende er blevet undervist i forordningens nærmere betingelser for transport af dyr, jf. forordningens bilag I og II. Kravet om kompetencebevis finder anvendelse fra 5. januar 2008, jf. transportforordningens artikel 37.

De nærmere bestemmelser til gennemførelse af kravene i transportforordningen om bl.a. kompetencebeviser til chauffører og ledsagere fremgår af den tidligere nævnte uddannelsesbekendtgørelse, der også indeholder reglerne for suspension og inddragelse af kompetencebeviser, jf. nedenfor under pkt. 2.5.

2.3. Materielle bestemmelser for dyretransporter

2.3.1. Indledning

Ud over kravet om autorisation og kompetencebevis mv. indeholder transportforordningen også en række materielle krav, som skal være opfyldt under transporten. Det gælder bl.a. krav til køretøjets indretning og krav til udførelsen af transporten, herunder f.eks. krav om tilstrækkelige pladsforhold (arealkrav), tilstrækkelig indvendig højde og ventilation, krav om vanding, fodring og strøelse, hviletid samt krav til dyrenes transportegnethed. Kravene i forordningen finder primært anvendelse på dyrearterne heste, kvæg, får, geder, svin og fjerkræ.

Reglerne i transportforordningen er på enkelte områder suppleret og erstattet af regler i den under pkt. 2.1. nævnte transportbekendtgørelse.

2.3.2. Kravene til areal (lastetæthed)

Kapitel VII i bilag I til transportforordningen omhandler arealkrav. Areakravene afgør, hvor mange dyr der må læsses ombord på køretøjet, dvs. hvor tæt må dyrene stå. Ud over arealkrav anvendes også udtrykkene lastetæthed og belægningsgrad.

Justitsministeriet har besluttet at opretholde de skærpede arealkrav for bl.a. svin, som siden 15. august 2006 har fundet anvendelse på transport, herunder transit, i Danmark samt på transport mellem Danmark og andre EU-lande og ved transport til og fra tredjelande. Det betyder, at arealkravene for transport af bl.a. svin fortsat er øget med 20 pct. i forbindelse med lange transporter i forhold til de arealkrav, der følger af transportforordningen.

De nøjagtige arealkrav, som skal være opfyldt ved landevejstransport af heste, kvæg, får, geder, svin og fjerkræ, fremgår af transportbekendtgørelsens bilag 2.

Der henvises i det hele til pkt. 3.6.7. i vejledning nr. 145 af 21. december 2006.

2.3.3. *Kravene til den indvendige højde*

I transportforordningen findes en række overordnede normer for den indvendige højde af køretøjet. Af pkt. 1.1. i kapitel II i bilag I til transportforordningen fremgår således bl.a., at transportmidler og containere samt disses udstyr skal være udformet og indrettet samt vedligeholdes og anvendes på en sådan måde, at »der er adgang til dyrene, så det er muligt at tilse og passe dem«. Endvidere følger det af pkt. 1.2. i samme kapitel, at »der i det rum, hvor dyrene er anbragt, og på alle niveauer heri skal være tilstrækkelig med plads til, at der kan sikres god ventilation oven over dyrene, når de står oprejst i normal stilling, idet dyrenes naturlige bevægelser under ingen omstændigheder må hindres«. Endelig fremgår det af transportforordningens artikel 3, der indeholder de almindelige betingelser for transport af dyr, at »dyrene skal råde over... en ståhøjde, som er passende i forhold til deres størrelse og den planlagte transport«, jf. forordningens artikel 3, litra g.

Ud over disse meget overordnede regler indeholder transportforordningen ingen nøjagtige angivelser af, hvilke krav der stilles til den indvendige højde ved transport af dyr. Transportforordningens regler suppleres imidlertid derfor på dette punkt af reglerne i transportbekendtgørelsen, som fastsætter specifikke krav til den indvendige højde af køretøjet, som skal være gældende ved transport af svin på 40 kg og derover, jf. bekendtgørelsens § 9.

Det bemærkes, at for ældre transportmidler, der er registreret første gang senest den 15. august 2005, findes en overgangsregel indtil den 15. august 2010, som giver mulighed for, at transportvirksomhederne kan vælge at følge en række andre regler om indvendig højde og ventilation, jf. bekendtgørelsens § 36, stk. 4.

2.3.4. *Kravene til ventilation*

For så vidt angår kravene til ventilation, fremgår det af transportbekendtgørelsens § 9, stk. 3, at det mekaniske ventilationssystem skal sikre tilstrækkelig og jævnt fordelt ventilation med en nominal ventilationskapacitet på 61 m³/t pr. 100 kg. svin. Kravet svarer til transportforordningens bilag I, kapitel VI, pkt. 3.2., om supplerende bestemmelser for lange transporter af heste, kvæg, får, geder eller svin, hvoraf det tillige fremgår, at systemet skal kunne køre i mindst fire timer uafhængigt af transportmidlets motor.

I transportforordningen stilles der for lange transporter desuden krav om, at ventilationssystemet skal kunne holde en temperatur på mellem 5 til 30 grader for alle dyr med en tolerancemargen på +/- 5 grader afhængigt af den udvendige temperatur, jf. bilag I, kapitel VI, pkt. 3.1., og at temperaturen skal kunne måles og registreres ved hjælp af følere i de dele af transportmidlet, hvor der afhængigt af transportmidlets udformning er størst sandsynlighed for, at der opstår de ringeste klimaforhold. De registrerede temperaturer skal dateres og på anmodning forevises for de kompetente myndigheder, jf. bilag I, kapitel VI, pkt. 3.3.

2.3.5. *Kravene til vanding og fodring*

Vedrørende kravene til vanding og fodring af dyr under transport gælder ifølge transportforordningen et generelt krav om, at »dyrene med passende mellemrum [skal] tilbydes vand, foder ... af en kvalitet og i mængder, som er passende for deres art og størrelse«, jf. transportforordningens artikel 3, litra h.

Herudover følger det af transportforordningens bilag I, kapitel III, pkt. 2.7, (om transportpraksis), at dyrene under transporten med passende mellemrum og under særlig hensyntagen til reglerne i kapitel V (om vandings- og fodringshyppighed) skal tilbydes vand, foder og hvile i overensstemmelse med deres art. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at medmindre andet er fastsat, skal pattedyr og fugle fodres mindst hver 24. time og vandes mindst hver 12. time. Vand og foder skal være af god kvalitet, og det skal gives til dyrene på en måde, som begrænser risikoen for forurening mest muligt. Der skal tages hensyn til, at dyrene skal vænne sig til fodrings- og vandingsmåden.

Det bemærkes, at som udgangspunkt gælder pkt. 2.7. for alle dyr. Er der imidlertid tale om en transport af de dyrearter, der er nævnt i kapitel V om vandings- og fodringshyppighed, transporttider og hvileperioder (heste, kvæg, får, geder eller svin), skal transportvirksomheden ud fra almindelige fortolkningsprincipper efterleve bestemmelserne i dette kapitel, jf. herom nedenfor under punkt 2.3.6.

Kravet om, at pattedyr og fugle skal fodres mindst hver 24. time og vandes mindst hver 12. time supplerer i øvrigt af kravet i pkt. 2.1. i kapitel V til bilag I om, at fjerkræ, samt andre fugle og kaniner, der holdes som husdyr, skal have adgang til foder og vand i tilstrækkelige mængder, undtagen når transporten varer mindre end 12 timer eksklusive på- og aflæsningstiden, eller 24 timer for fugleunger af alle arter, forudsat at den tilendebringes senest 72 timer efter udrugning. Kravet suppleres endvidere af bestemmelserne i transportbekendtgørelsens §§ 20-21, der indeholder regler

om vejtransport af fjerkræ, der fuldt ud afvikles her i landet.

I transportforordningens bilag I, kapitel V, er opstillet de specifikke regler for vandings- og fodringshyppighed, som finder anvendelse for transport af heste, kvæg, får, geder og svin. Det fremgår bl.a. af kapitel V, at svin skal have permanent adgang til vand på transporter over otte timer, jf. pkt. 1.4., litra c, jf. pkt. 1.1., og at kvæg, får og geder skal vandes og om nødvendigt fodres hver 14. time, jf. pkt. 1.4., litra d, jf. pkt. 1.1.

Der stilles i den forbindelse også i kapitel VI i bilag I til transportforordningen en række supplerende krav til funktionaliteten og kapaciteten af den vandforsyning, som skal være til rådighed på transportmidler, der udfører transporter over otte timer, herunder at vandforsyningsanlægget skal gøre det muligt for ledsageren at give dyrene vand med det samme, når som helst der er behov for det under transporten, således at samtlige dyr kan drikke, når de vil, jf. kapitel VI, pkt. 2.1.

På samme måde stilles der krav om, at transportmidlet skal medbringe en tilstrækkelig mængde passende foder, som kan opfylde de pågældende dyrs foderkrav under transporten. Foderet skal beskyttes mod vejrliget og mod forurenende stoffer såsom støv, brændstof,

udstødningssgas samt dyreurin og ekskrementer, jf. kapitel VI, pkt. 1.3. Hvis der anvendes særligt fodringsudstyr til fodring af dyrene, skal dette udstyr transporteres i transportmidlet, jf. kapitel VI, pkt. 1.4. Udstyret skal endvidere være udformet på en sådan måde, at det om nødvendigt kan fastgøres til transportmidlet, så det ikke vælter, og når transportmidlet er i bevægelse, og udstyret ikke er i brug, skal det opbevares adskilt fra dyrene, jf. kapitel VI, pkt. 1.5.

2.3.6. Kravene til dyrs hviletid

Reglerne om transporttider og hvileperioder findes i kapitel V i bilag I til transportforordningen. Disse regler er en videreførelse af det nu ophævede Rådets direktiv 91/628/EØF af 19. november 1991 om beskyttelse af dyr under transport med senere ændringer.

Det fremgår af bilagets pkt. 1.2., jf. punkt 1.1., at forsendelsestiden for heste (bortset fra registrerede heste), kvæg, får, geder eller svin som hovedregel ikke må overstige 8 timer. Hvis transportmidlet imidlertid opfylder de supplerende krav i forordningens kapitel VI, kan den maksimale transporttid forlænges, og i så fald skal følgende vandings- og fodringshyppigheder samt køre- og hvileperioder overholdes, når der er tale om *landevejstransport*, jf. pkt. 1.3. og 1.4., litra a-d samt pkt. 1.5.:

Dyreart	1. køreperiode	Hvileperiode, der kan foregå på transportmidlet	2. køreperiode	Hvileperiode, hvor dyrene skal aflæsses på et kontrolsted
Kalve, lam, gedekid, føl, grise indtil 10 kg	9 timer	Minimum 1 time (vandes og om nødvendigt fodres)	9 timer	24 timer
Svin	24 timer (permanent adgang til vand)			24 timer
Heste (bortset fra registrerede heste)	24 timer (vandes og om nødvendigt fodres hver 8. time)			24 timer
Kvæg, får og geder	14 timer	1 time (vandes og om nødvendigt fodres)	14 timer	24 timer

De korte hvileperioder udgøres af en sammenhængende periode af mindst 1 times varighed, hvor dyrene ikke flyttes ved hjælp af et transportmiddel. Dyrene kan enten opholde sig på transportmidlet under hvileperioden eller være læsset af, men i begge tilfælde skal dyrene være under konstant opsyn. Alle dyrene skal i løbet af hvileperioden have tid til at blive vandet og eventuelt fodret. Reglerne om hviletid har således nøje sammenhæng med reglerne om vanding og fod-

ring, jf. ovenfor under pkt. 2.3.5. om kravene hertil. Det er således vigtigt, at der er opsyn med vanding og fodring af dyrene for herved at sikre, at alle dyr får adgang til vand/foder, samt for at undgå at nogle dyr, f.eks. unge kalve, drikker for meget. Herudover skal foderet være i en form, som dyrene er vant til og tilbydes dyrene på en vant måde, ligesom vandet bør være tempereret. Tilfældige pauser under forsendelsen regnes ikke for hvileperioder.

Hvileperioderne på 24 timer skal finde sted på et godkendt kontrolsted, hvor dyrene skal læsses af, vandes og fodres, samt tilses af en dyrlæge inden den videre transport, jf. Rådforordning (EF) nr. 1255/97 af 25. juni 1997 om fællesskabskriterier for mellemstationer og tilpasning af den ruteplan, der er omhandlet i direktiv 91/628/EØF (EF-Tidende 1997 L 174, s. 1), som ændret senest ved transportforordningen.

Efter hvileperioden på 24 timer beregnes ny køretid til sidste dyr er læsset af på bestemmelsesstedet, og forsendelsen dermed er afsluttet. Der gælder ikke nogen øvre grænse for, hvor mange døgn transporten må vare, hvis køre- og hvileperioderne overholdes undervejs, ligesom der heller ikke skelnes mellem transport af dyr til slagning eller til andre formål.

En forsendelse kan således deles op i køretid, beregnet fra første dyr bliver pålæst på afgangsstedet til en hvileperiode, hvor en lastbil holder stille, og dyrene vandes og eventuelt fodres, uden at de læsses af.

Det bemærkes, at begrebet afgangssted ifølge transportforordningens artikel 2, litra r, 1. led, er det første sted, hvor dyret anbringes på et transportmiddel, forudsat at dyret har været anbragt på stedet i mindst 48 timer inden afgangstidspunktet.

Efter Justitsministeriets opfattelse indebærer kravet om, at dyret skal have været »anbragt på stedet«, at dyret er blevet aflæst og opstaldet i mindst de nævnte antal timer, herunder vandet og fodret.

Efter transportforordningens artikel 2, litra r, 2. led, kan samlesteder, der er godkendt i overensstemmelse med EF-veterinærforskrifterne, dog også betragtes som et afgangssted, hvis afstanden mellem det første sted, hvor dyrene pålæsses, og samlestedet er under 100 km. Hvis det første sted, hvor dyrene pålæsses, ligger mere end 100 km fra samlestedet, kan samlestedet endvidere betragtes som et afgangssted, når dyrene her har været opstaldet, om muligt uden at være bundet, med strøelse og forsynet med drikkevand i tilstrækkelige mængder i mindst seks timer inden tidspunktet for afgang fra samlestedet.

Ved »bestemmelsessted« forstås ifølge transportforordningens artikel 2, litra s, det sted, hvor et dyr aflæsses fra et transportmiddel og enten anbringes i mindst 48 timer inden afgangstidspunktet eller slagtes. Dette indebærer, at f.eks. et samlested ikke kan betragtes som et bestemmelsessted.

2.3.7. *Kravene til transportegnethed*

Kapitel I i transportforordningens bilag I indeholder kravene til dyrs transportegnethed. Det fremgår heraf, at ingen dyr må transporteres, medmindre de er egnede til den påtænkte transport, og at alle dyr skal

transporteres under sådanne forhold, at de ikke kommer til skade eller påføres unødigt lidelse, jf. pkt. 1.

Endvidere fremgår det, at tilskadekomne dyr og dyr, som har fysiologiske skavanker eller undergår en patologisk proces, ikke betragtes som transportegnede, jf. pkt. 2. Transportforordningen indeholder på dette sted en liste over, hvornår dette »især« vil være tilfældet. Listen nævner bl.a. dyr med alvorlige åbne sår eller prolaps, dyr som ikke er i stand til at bevæge sig ved egen kraft uden smerter eller gå uden støtte, drægtige hundyr i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, nyfødte pattedyr, hvis navle ikke er fuldstændig helet og svin på under tre uger, lam på under én uge eller kalve på under 10 dage, medmindre de skal transporteres over en kortere strækning end 100 km mv.

Er der tale om en lang transport, fremgår det endvidere af kapitel VI i bilag I til transportforordningen, at heste under fire måneder, kalve under 14 dage og svin under 10 kg kun må sendes på lange transportere, når de følges med moderdyret, og at utæmmede heste ikke må sendes på lange transportere.

Bestemmelserne i transportforordningen suppleres af transportbekendtgørelsens § 7 om, at søer, som flyttes fra besætninger efter at have indgået i en produktion af smågrise (udsættersøer) ikke anses for egnede til transportere på mere end otte timer, og bekendtgørelsens § 8 om udsætterhønens transportegnethed. Begge bestemmelser vil også skulle efterleves, selv om transporten er grænseoverskridende. Herudover følger det af transportbekendtgørelsens § 18, at kvæg ikke kan anses for egnede til transport i 14 dage efter kælvning. Denne bestemmelse finder alene anvendelse på transportere, der fuldt ud afvikles inden for Danmark.

2.3.8. *Krav om strøelse*

Smågrise på under 10 kg, lam på under 20 kg, kalve på under seks måneder, og føl på under fire måneder skal ifølge pkt. 1.5. i kapitel II i bilag I til transportforordningen forsynes med passende strøelse eller tilsvarende materiale, der giver dem den fornødne komfort under hensyn til arten og antallet af de dyr, der transporteres, transporttiden og vejrforholdene. Dette materiale skal sikre en passende absorption af urin og ekskrementer.

Et stort set enslydende krav findes i pkt. 1.3. i kapitel VI i bilag I til transportforordningen om supplerende bestemmelser for lange transportere af heste, kvæg, får, geder og svin. Dette krav gælder uden hensyn til dyrets alder.

For så vidt angår transportere, der fuldt ud afvikles i Danmark, gælder ligeledes et krav om strøelse, jf. § 25

i transportbekendtgørelsen. Bekendtgørelsens krav om strøelse gælder uanset transportens længde. Endvidere fremgår det af transportbekendtgørelsens § 17, at transport af lettere tilskadekomne dyr ikke må finde sted, uden at transporten er forsynet med et ekstra tykt lag strøelse. Begge bestemmelser i transportbekendtgørelsen finder imidlertid kun anvendelse på transporter, der fuldt ud afvikles her i landet og kan således ikke anvendes på grænseoverskridende transporter på f.eks. under otte timer, hvor transportforordningen ikke stiller krav om strøelse, med mindre der er tale om helt unge dyr, jf. ovenfor.

2.4. Straffebestemmelser

Straffebestemmelserne i reglerne om transport af dyr findes dels i den generelle straffebestemmelse i dyreværnslovens § 28 og dels i § 35 i transportbekendtgørelsen, som både indeholder hjemmel til at straffe for overtrædelser af bestemmelserne i bekendtgørelsen og for overtrædelser af kravene i transportforordningen.

Dyreværnslovens § 28 anvendes i de tilfælde, hvor en overtrædelse af reglerne om transport af dyr samtidig udgør en overtrædelse af den generelle beskyttelsesbestemmelse i dyreværnslovens § 1, hvorefter »dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe«.

Den ansvarlige for en overtrædelse vil således kunne ifalde straf både for overtrædelse af dyreværnslovens § 1, jf. straffebestemmelsen i dyreværnslovens § 28, stk. 2, og for overtrædelse af § 35 i transportbekendtgørelsen afhængig af forholdets karakter. Overtrædelse af de detaljerede regler i transportforordningen og i transportbekendtgørelsen indebærer dog ikke i alle tilfælde en overtrædelse af de generelle krav i § 1. Eksempelvis vil en formel overtrædelse i forbindelse med transport af dyr, f.eks. når en chauffør har glemt at medbringe sit kompetencebevis, ikke betyde, at dyrene i den konkrete situation lider overlast, og chaufføren vil i dette tilfælde alene blive straffet efter transportbekendtgørelsens regler.

Det følger af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., at den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Der skal ved udmålingen af straffen tages hensyn til, om der foreligger uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, 2. pkt. Har forholdet haft karakter af mishandling er straffen fængsel indtil 1 år, i gentagelsestilfælde indtil 2 år, jf. stk. 1, 3. pkt. Dette indebærer, at der

i sager om mishandling som udgangspunkt ikke idømmes bødestraf.

Om vanrøgt eller anden uforsvarlig behandling af dyr skal henføres under dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., eller under dyreværnslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., afhænger af en nærmere vurdering af, hvor groft forholdet har været.

Anklagemyndigheden kan i forbindelse med straffesagen indhente veterinærfaglig bistand fra Fødevarerstyrelsen eller Det Veterinære Sundhedsråd, der er et sagkyndigt organ, som bl.a. har til opgave at afgive udtalelser om veterinære spørgsmål til anklagemyndigheden, jf. bekendtgørelse nr. 120 af 28. februar 2005 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarerstyrelsen (jf. nærmere nedenfor pkt. 4.1.1.). Fødevarerstyrelsen og Rådet kan bl.a. udtale sig om, hvorvidt en nærmere beskrevet adfærd indebærer en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt en mishandling. Den endelige afgørelse heraf henhører under domstolene. Fremgangsmåden ved forelæggelse af spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd er beskrevet i pkt. 3.2. i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2003.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2 omfatter en række overtrædelser af dyreværnsloven, der er mindre grove end forholdene i § 28, stk. 1, dvs. som ikke udgør uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr. Strafferammen for disse overtrædelser er bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

I dyreværnsloven er der ved lov nr. 384 af 28. maj 2003 indsat en ny bestemmelse i § 28, stk. 7, som medfører, at det ved udmålingen af straffen skal anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået under udøvelse af erhverv. Formålet med denne lovændring var at forhøje bødestraffene for overtrædelse af dyreværnslovgivningen, og herunder også bødestraffene i sager om transport af dyr. Der henvises i den forbindelse til pkt. 3 nedenfor om en yderligere skærpelse af bødeniveauet ved overtrædelse af reglerne om transport af dyr.

Efter dyreværnslovens § 28, stk. 8, kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Efter transportbekendtgørelsens § 35, stk. 1, straffes overtrædelser af transportforordningen og transportbekendtgørelsen med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Af bekendtgørelsens § 35, stk. 2, følger endelig, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5 for

overtrædelse af transportforordningen og transportbekendtgørelsen.

Straffebestemmelserne i transportbekendtgørelsen finder som nævnt anvendelse sammen med reglerne i dyreværnsloven, således at der i en konkret sag efter omstændighederne kan rejses tiltale både for overtrædelse af dyreværnsloven og for overtrædelse af reglerne i transportbekendtgørelsen, jf. ovenfor.

2.5. Administrativ tilbagekaldelse af retten til at transportere dyr mv.

Reglerne om administrativ tilbagekaldelse af retten til at transportere dyr findes dels i transportforordningens artikel 26, der fastsætter de kompetente myndigheders forpligtelser i tilfælde af overtrædelser af forordningen og dels i transportbekendtgørelsen samt uddannelsesbekendtgørelsen. Herudover gælder reglerne i lov om godskørsel om tilbagekaldelse og bortfald af tilladelser til godskørsel.

2.5.1. Det følger af *transportforordningens* artikel 26, stk. 4, litra c, at den kompetente myndighed, som konstaterer, at en transportvirksomhed ikke har overholdt forordningen, eller som modtager en indberetning fra andre medlemsstaters myndigheder om manglende overholdelse af reglerne i forordningen, kan vælge at suspendere eller annullere (inddrage) transportvirksomhedens autorisation eller godkendelsescertifikatet for det pågældende transportmiddel.

I transportforordningens artikel 26, stk. 5, er det desuden fastsat, at den kompetente myndighed kan suspendere eller fratage (inddrage) et kompetencebevis fra en chauffør eller en ledsager, der overtræder forordningens bestemmelser for transporten. Hjemlen forudsættes navnlig anvendt i de tilfælde, hvor overtrædelsens karakter tyder på, at chaufføren eller ledsageren ikke er i besiddelse af tilstrækkelig viden om og forståelse for transport af dyr.

Transportforordningens artikel 26, stk. 4 litra c, og artikel 26, stk. 5, giver således hjemmel til, at Fødevarestyrelsen som kompetent myndighed, administrativt kan suspendere eller annullere/inddrage (tilbagekalde) en transportvirksomheds autorisation og/eller en førers eller ledsagers kompetencebevis.

Denne adgang for Fødevarestyrelsen til administrativ suspension eller tilbagekaldelse gælder dog kun i forhold til en virksomheds autorisation eller et kompetencebevis udstedt her i landet af danske myndigheder.

Det er således ikke muligt for danske myndigheder at suspendere eller tilbagekalde udenlandske transportvirksomheders autorisation til at transportere dyr, ligesom der heller ikke kan træffes bestemmelse om

suspension eller inddragelse af kompetencebeviser for udenlandske førere eller ledsagere.

Det er muligt efter transportforordningens artikel 26, stk. 6, ved gentagne eller alvorlige overtrædelser af forordningen at nedlægge midlertidigt forbud mod, at dyr transporteres af den pågældende transportvirksomhed på medlemsstatens område. Dette gælder også i situationer, hvor transportvirksomheden eller transportmidlet er autoriseret eller godkendt af et andet EU-medlemsland, forudsat at alle muligheder for gensidig bistand og udveksling af oplysninger er udtømt, jf. også om retsstillingen for udenlandske chauffører og transportører nedenfor pkt. 9.1.

Det bemærkes, at det hverken efter transportforordningens artikel 26, stk. 4, litra a-c, eller stk. 5, er et krav, at der skal være tale om gentagne eller alvorlige overtrædelser af forordningens regler.

De nævnte bestemmelser om administrativ suspension og tilbagekaldelse i medfør af transportforordningen er forholdsvis overordnede, hvorfor Justitsministeriet har besluttet at udstede en række supplerende bestemmelser herom i transportbekendtgørelsen og uddannelsesbekendtgørelsen.

Det fremgår således af *transportbekendtgørelsens* § 30, stk. 1, at en autorisation meddelt af Fødevarestyrelsen i henhold til transportforordningens artikel 10 eller artikel 11 kan tilbagekaldes af styrelsen, hvis transportvirksomheden har overtrådt transportforordningen eller transportbekendtgørelsen. Tilbagekaldelse kan ske for et tidsrum af et til fem år eller indtil videre.

Har Fødevarestyrelsen begrundet mistanke om, at der foreligger omstændigheder, som kan begrunde, at en autorisation tilbagekaldes i medfør af stk. 1, kan styrelsen beslutte midlertidigt at suspendere autorisationen, indtil endelig afgørelse om tilbagekaldelse foreligger, jf. bekendtgørelsens § 30, stk. 2.

Endvidere fremgår det af bekendtgørelsens § 30, stk. 3, at hvis en meddelt autorisation midlertidigt suspenderes eller tilbagekaldes, skal autorisationen inden syv dage tilbageleveres til Fødevarestyrelsen. Fristen regnes fra datoen for afgørelsen om suspension eller tilbagekaldelse.

Fødevarestyrelsen er forpligtet til omgående at underrette alle de i transportforordningens artikel 24, stk. 2, nævnte kontaktpunkter i andre medlemsstater om enhver afgørelse, der træffes i medfør af stk. 1 og 2, jf. bekendtgørelsens § 30, stk. 4.

Vedrørende suspension og inddragelse af kompetencebeviser følger det af *uddannelsesbekendtgørelsens* § 7, stk. 1, at hvis en chauffør eller en ledsager gør sig skyldig i en overtrædelse af transportforordningen

eller nationale regler om beskyttelse af dyr under transport, kan Fødevarestyrelsen beslutte at suspendere eller inddrage den pågældendes kompetencebevis. Inddragelse af en chaufførs eller ledsagers kompetencebevis kan ske for et tidsrum af et til fem år.

Er kompetencebeviset blevet inddraget, kan kompetencebeviset kun generhverves, hvis føreren eller ledsageren efter inddragelsesperiodens udløb forinden på ny har gennemført den i bekendtgørelsens § 4, stk. 2, nævnte kompetencebevisuddannelse og har bestået den afsluttende eksamen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 2.

Endvidere fremgår det af bekendtgørelsens § 7, stk. 3, at hvis Fødevarestyrelsen har besluttet, at kompetencebeviset kun skal suspenderes, skal føreren eller ledsageren inden for en frist, der fastsættes af Fødevarestyrelsen, på ny bestå den afsluttende eksamen på kompetencebevisuddannelsen. Kompetencebeviset inddrages, hvis vedkommende ikke består eksamen eller vedkommende undlader at medvirke til den.

Det fremgår endelig af bekendtgørelsens § 7, stk. 4, at den, der har fået suspenderet eller inddraget sit kompetencebevis, inden 4 uger skal indsende dette til Fødevarestyrelsen. Fristen regnes fra datoen for afgørelsen om suspension eller inddragelse.

2.5.2. I lov om godskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 108 af 19. februar 2003, er der bl.a. fastsat bestemmelser om tilladelse til godskørsel samt om tilbagekaldelse og bortfald af tilladelser mv.

Efter lovens § 1, stk. 1, skal den, der er etableret på dansk område og udfører godskørsel for fremmed regning med motorkøretøj eller vogntog med en tilladt totalvægt over 3.500 kg, have tilladelse hertil af Færdselsstyrelsen.

Tilladelse er i medfør af § 3 bl.a. betinget af, at ansøgeren ikke er dømt for strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at udføre vognmandsvirksomhed, jf. straffelovens § 78, stk. 2, ligesom den pågældende i fagligt henseende skal være kvalificeret til at drive vognmandsvirksomhed og til at kunne drive virksomheden på forsvarlig måde i overensstemmelse med god skik inden for branchen.

Efter § 12 kan tilladelse til godskørsel for fremmed regning bl.a. tilbagekaldes, hvis tilladelsesindehaveren ikke længere opretholder betingelserne for tilladelsen som følge af, at vedkommende i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv *groft eller gentagne gange* har overtrådt vilkårene for tilladelsen eller færdselslovgivningens bestemmelser om hastighed, kørsel uden kørekort, køretøjers indretning, reglerne om køre- og hviletid m.m.

Ved lov nr. 474 af 9. juni 2004 blev § 12 i lov om godskørsel ændret, således at Færdselsstyrelsen nu også har mulighed for administrativt at tilbagekalde en virksomheds tilladelse til at udføre godskørsel for fremmed regning, hvis tilladelsesindehaveren *groft eller gentagne gange* har overtrådt lovgivningen om beskyttelse af dyr under transport.

2.5.3. Om forholdet mellem reglerne om administrativ tilbagekaldelse af autorisationer og straffelovens § 79 om rettighedsfrakendelse (jf. nedenfor pkt. 4.1.2.) har Justitsministeriet i en redegørelse af 14. april 2003 (Alm. del – bilag 970) til Folketingets Retsudvalg udtalt følgende:

»Efter Justitsministeriets opfattelse bør administrativ tilbagekaldelse af en autorisation ikke finde sted, før den eller de tilknyttede straffesager er afgjort, da Fødevaredirektoratet ikke før dette tidspunkt kan vide, om transportøren bliver kendt skyldig og grundlaget for tilbagekaldelsen af autorisationen dermed er til stede.

Hvis der er tale om en grov overtrædelse af reglerne, som har medført alvorlig lidelse for dyrene, vil det dog være mest korrekt at lade spørgsmålet om tilbagekaldelse af autorisationen indgå i den straffesag, der i givet fald bør rejses over for transportøren, så domstolene får lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om rettighedsfrakendelse. Baggrunden herfor er, at en sådan rettighedsfrakendelse kan være et ganske alvorligt indgreb over for den pågældende transportør, og retssikkerhedsmæssige betragtninger taler således for, at afgørelsen træffes af domstolene, som det også er tilfældet i andre sager om rettighedsfrakendelse, jf. straffelovens §§ 78 og 79. Det samme gælder, hvis anklagemyndigheden vælger at sammenlægge en række sager om gentagne (mindre) overtrædelser begået af den samme transportør og indbringe sagerne samlet for retten.

Fødevaredirektoratets adgang til administrativt at tilbagekalde autorisationerne er således primært tænkt anvendt i situationer, hvor den samme transportør gentagne gange ved forskellige afgørelser dømmes for overtrædelser af reglerne om beskyttelse af dyr under transport, herunder afgørelser fra forskellige domstole og politimestre.«

Som det fremgår af redegørelsen, kan en påstand om frakendelse af retten til at udføre transport af dyr i medfør af straffelovens § 79 være aktuel i straffesager mod en transportør, hvor overtrædelsen har medført alvorlig lidelse for dyrene. I sådanne tilfælde kan der

F. t. l. vedr. dyreværnsloven

eventuelt samtidig være grundlag for at nedlægge påstand om frakendelse efter dyreværnslovens § 29 af retten til at beskæftige sig med dyr. Endvidere kan der være anledning til at nedlægge påstand om frakendelse af retten til at udføre transport af hvirveldyr i medfør af straffelovens § 79 i straffesager mod en transportør, hvor der skal ske samlet pådømmelse af en række gentagne (eventuelt mindre) overtrædelser begået af transportøren.

3. Skærpelse af bødeniveauet for dyretransporter*3.1. Gældende ret**3.1.1. Bødeniveau*

Som anført ovenfor under pkt. 2.4. blev der ved ændringen af dyreværnsloven i 2003 gennemført en ændring af dyreværnslovens § 28, stk. 7, som indebar en skærpelse af niveauet for bødestrafte i sager om overtrædelse af reglerne om transport af dyr. De forudsatte minimumsbøder i sager om erhvervsmæssig transport af dyr blev i lovforslaget, jf. herved Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, s. 3831 ff. angivet således:

<i>Overtrædelse</i>	<i>1. gang</i>	<i>2. gang</i>
Ikke uforsvarlig behandling af dyr	3.000 kr.	4.500 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	5.000 kr.	7.500 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	10.000 kr.	15.000 kr.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår endvidere følgende:

» I [...] sager, hvor der foreligger gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af transportreglerne, bør bødebeløbet efter regeringens opfattelse være væsentligt højere, end hvad det ovenfor anførte om straffen i andengangstilfælde ville føre til.

For at modvirke, at personer, der som led i deres erhverv beskæftiger sig med dyretransporter, konsekvent overtræder transportreglerne, er det derfor Justitsministeriets opfattelse, at der i sådanne sager vil kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde. Det må bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang dette udmålingsprincip bør anvendes.«

I sager, hvor der alene er tale om brud på helt formelle regler, og hvor dyr ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v., gælder de anførte minimumsbøder ikke. I disse tilfælde kan også mindre bøder således efter omstændighederne anses for passende. Som et eksempel kan nævnes tilfælde, hvor en vognmand ikke har medbragt sin autorisation til transport af dyr.

Justitsministeriet anførte i bemærkninger til lovforslaget desuden, at ministeriet fremover ville følge udviklingen i sanktionspraksis på dette område og herunder, når der var forløbet nogen tid, anmode Rigsadvokaten om at undersøge, hvordan den foreslåede ordning nærmere var slået igennem i praksis.

I overensstemmelse hermed iværksatte Rigsadvokaten herefter en indberetningsordning, hvorefter politimestrene skulle indberette domme og udenretlige bødeforelæg for så vidt angår overtrædelser begået efter lovens ikrafttræden den 1. juli 2003 og frem til 1. september 2004. Statsadvokaterne skulle indsende landsretsdomme vedrørende overtrædelse af dyreværnslovgivningen, der blev afsagt i den nævnte periode, hvis sagen blev afgjort med bøde.

På grundlag af denne indberetningsordning afgav Rigsadvokaten i januar 2005 en redegørelse om bøderne for overtrædelse af dyreværnsloven efter lovændringen i 2003. I redegørelsen anføres bl.a. følgende:

»Vedrørende sagerne om transport af dyr kan det på den baggrund konkluderes, at de skærpede bøder i det væsentlige er slået igennem, men at der også er eksempler på sager, hvor bøden formentlig burde have været højere.

Sammenfattende er det på den baggrund min opfattelse, at de forhøjelser af bøderne, der var til sigtet ved ændringen af dyreværnslovens ved lov nr. 384 af 28. maj 2003, har haft virkning i praksis, og at reglerne anvendes i overensstemmelse med tilkendegivelserne i forarbejderne til loven. Jeg har dog konstateret nogle sager vedrørende transport af dyr, hvor de begåede overtrædelser formentlig burde være henført under andre straffebestemmelser med højere bøder til følge. Dette skyldes formentlig i et vist omfang problemer i forbindelse med anvendelsen af reglerne.

Det spørgsmål vil blive taget op på kurser, der afholdes for anklagemyndigheden i foråret, og hvor rigsadvokaturen vil deltage i undervisningen.«

3.1.2. Ansvarsgrundlag

Efter straffelovens § 19, 2. pkt., straffes fysiske personer – hvad enten det drejer sig om transportører, leverandører (landmænd), chauffører eller ledsagere – både for forsætlige og uagtsomme overtrædelser af reglerne om transport af dyr.

For selskaber mv. (juridiske personer) fastlægger straffelovens § 27 de nærmere betingelser for at pålægge strafansvar. I sagens natur kan det over for selskaber mv. kun komme på tale at anvende bødestraf (og ikke fængselsstraf).

Efter straffelovens § 27 kan selskabsansvar foreligge i to former, idet overtrædelserne enten skal kunne tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede (fysiske) personer *eller* den juridiske person som sådan.

I den første form indebærer selskabsansvaret, at den juridiske person i realiteten har et hæftelseslignende ansvar for overtrædelser begået af virksomhedens *ansatte* eller personer i *ledelsen, bestyrelsesmedlemmer mv.*

Det kræves normalt ikke, at man kan henføre det dadelværdige forhold til en bestemt medarbejder. Selskabsansvaret kan således også blive udløst af »anonyme«
fejl, det vil sige lovovertrædelser, hvor det af omstændighederne fremgår, at en person inden for virksomheden har begået et tilregneligt forhold, men hvor det er vanskeligt eller umuligt at finde frem til den enkelte person.

Kravene til graden af tilregnelighed hos den ansatte mv. (forsæt/uagtsomhed) er ikke reguleret i straffelovens § 27, men skal i stedet afgøres efter den pågældende bestemmelse i straffeloven eller særloven, som kan være overtrådt. For overtrædelser af reglerne om transport af dyr, kræves der som nævnt kun uagtsomhed.

I den anden form for selskabsansvar skal lovovertrædelserne kunne tilregnes virksomheden som sådan, det vil sige kunne lægges virksomheden til last som fejl ved arbejdets tilrettelæggelse eller som manglende kontrol eller på anden måde. Her er der således tale om i mangel af bevis for enkeltpersoners fejl at anlægge en skyldbedømmelse – en form for uagtsomhedsbedømmelse – i forhold til virksomheden som sådan.

Herunder vil bl.a. falde de såkaldte »kumulerede«
fejl. Dette udtryk omfatter fejl, der består i en flerhed af handlinger eller undladelser inden for virksomheden begået af flere personer, der hver for sig er straffri på grund af en ringe andel i eller ringe uagtsomhed i forbindelse med det straffbare resultat, men hvor de enkelte andele tilsammen resulterer i overtrædelserne.

Efter straffelovens § 26 omfatter bestemmelser om selskabsansvar (medmindre andet er bestemt) enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andels-selskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder.

Selskabsansvar omfatter endvidere enkeltmands-virksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med ovennævnte selskaber, jf. § 26, stk. 2. Efter forarbejderne til bestemmelsen er det en forudsætning, at virksomheden (på gerningstidspunktet) beskæftiger omkring 10-20 ansatte.

3.1.3. Ansvarsfordeling (valg af ansvarssubjekt)

Strafansvar over for en juridisk person udelukker ikke, at én eller flere (fysiske) personer samtidig pålægges individuelt strafansvar for den samme overtrædelse.

Der vil imidlertid normalt ikke blive pålagt både selskabsansvar og individuelt ansvar i tilfælde, hvor dette skønnes at føre til en præventivt overflødig, dobbelt strafanvendelse. I sådanne tilfælde vil selskabsansvaret normalt være det primære. Det gælder især, når det må formodes, at lovovertrædelserne er økonomisk motiveret, men også f.eks., hvis den ansattes udviste uagtsomhed ikke er graverende, eller den person, som lovovertrædelserne kan tilregnes, har en underordnet stilling i virksomheden.

Rigsadvokaten har i Meddelelse nr. 5/1999 fastsat nærmere retningslinjer for valg af ansvarssubjekt i sager om selskabsansvar. Retningslinjerne er udarbejdet i overensstemmelse med ovenstående. Det er således udgangspunktet, at tiltale alene rejses mod selskabet som sådant.

Særligt om overtrædelser af reglerne om transport af dyr anføres følgende i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2003:

»I sager om transport af dyr kan der opstå spørgsmål om valg af ansvarssubjekt, idet der kan være grundlag for at gøre strafansvar gældende både mod en ansat chauffør, dennes arbejdsgiver/vognmand og/eller den person (typisk en landmand), der f.eks. har ladet et dyr, der er uegnet til transport, transportere.

I praksis er der hidtil rejst tiltale både mod den chauffør, der har udført transporten, og mod arbejdsgiver/vognmand og leverandør, hvis det kan godtgøres, at disse har været medvirkende til overtrædelserne eller har begået selvstændige overtrædelser, eller hvis der er grundlag for strafansvar for arbejdsgiveren/vognmanden eller for le-

verandøren efter reglerne om strafansvar for juridiske personer.

Det forudsættes da også i bemærkningerne til ændringsloven [fra 2003], at både chauffør, arbejdsgiver/vognmand og leverandør kan straffes i transportsager.

Strafansvaret beror på en almindelig strafferetlig vurdering, herunder på, om overtrædelsen kan tilregnes den pågældende som forsættlig eller uagtsom.

Vurderingen af spørgsmålet om et eventuelt virksomhedsansvar forudsætter endvidere, at der foreligger oplysninger om, hvorvidt transportvirksomheden eller landbrugsvirksomheden, der har leveret dyr til transport, drives i selskabsform. Hvis sagen efter anklagemyndighedens opfattelse bør medføre rettighedsfrakendelse, bør tiltalen dog ikke begrænses til selskabet, men rettes mod den ansvarlige enkeltperson.«

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af opgørelsen over Rigspolitiets kontrol med dyretransporter for 2006, at Rigspolitiet i 2006 kontrollerede i alt 655 dyretransporter over 50 km. Af disse 655 kontrollerede transportter blev der i alt konstateret 204 overtrædelser af reglerne om transport af dyr, herunder 150 overtrædelser af direkte betydning for dyrenes velfærd, dvs. overtrædelser af reglerne om arealkrav, indvendig højde, vanding og fodring mv., svarende til 22,6 pct. af de kontrollerede lange transportter over 50 km. Til sammenligning blev der i 2005 konstateret overtrædelser i 24,8 pct. af de kontrollerede lange transportter, dvs. at der er tale om et mindre fald i overtrædelsesandelen, men der er fortsat tale om overtrædelser af betydning for dyrevelfærd i knap hver fjerde kontrollerede dyretransport.

Justitsministeriet lægger afgørende vægt på at sikre et højt velfærdsmæssigt niveau for dyr, og det gælder ikke mindst dyr under transport. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at der navnlig i sa-

ger om transport af dyr kan være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen, og at det derfor er påkrævet med et højt bødeniveau for at opnå den forudsatte præventive effekt af de strafbelagte regler om transport af dyr.

Som det fremgår, har resultaterne af Rigspolitiets kontrol af dyretransporter i de senere år vist, at der i ca. en fjerdedel af de kontrollerede dyretransporter er konstateret overtrædelser af regler af betydning for dyrenes velfærd. Denne uacceptabelt høje overtrædelsesandel indebærer, at det efter Justitsministeriets opfattelse er tvivlsomt, om der i dag er den tilstrækkelige præventive effekt ved det sanktionsniveau, som var forudsat ved ændringen af dyreværnsloven i 2003.

Der er derfor efter Justitsministeriets opfattelse behov for at gennemføre en skærpelse af bødestraffene i visse sager om transport af dyr, og denne skærpelse bør bestå i en fordobling af de minimumsbøder, som er angivet i forarbejderne til ændringen af dyreværnsloven i 2003.

Der henvises herved til den foreslåede nyaffattelse af dyreværnslovens § 28, stk. 7, hvor ordene: »herunder transport af dyr«, er tilføjet sidst i bestemmelsen.

Da det økonomiske incitament til at overtræde lovgivningen på dette område fortrinsvis vil ligge hos transportørerne og leverandørerne (landmændene), men ikke hos de chauffører eller ledsagere, som udfører transporterne, forudsættes skærpelsen af bødestraffene kun at gælde for transportører og landmænd. Chauffører og ledsagere er således ikke omfattet af den foreslåede skærpelse, men er fortsat omfattet af de minimumsbøder, som er angivet i forarbejderne til lovændringen fra 2003, jf. ovenfor pkt. 3.1.1.

Med den foreslåede skærpelse af bødestraffene vil der – som nævnt – blive tale om en fordobling af bøderne i forhold til det sanktionsniveau, som var forudsat ved ændringen af dyreværnsloven i 2003. Bødestraffene forudsættes herefter som minimum at blive følgende:

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Ikke uforsvarlig behandling af dyr	6.000 kr.	9.000 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	10.000 kr.	15.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	20.000 kr.	30.000 kr.

De anførte minimumsbøder forudsættes at tjene som et udgangspunkt for retsanvendelsen i sager om transport af dyr og bygger bl.a. på, at overtrædelse af reglerne på dette område ofte *generelt* vil være egnet til at skaffe den pågældende transportør mv. en økonomisk vinding. De nævnte strafpositioner forudsæt-

ter således ikke, at der i den *konkrete* sag er opnået eller tilsigtet en sådan vinding.

Det er dog samtidig vigtigt at fremhæve, at spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, fortsat vil bero på domstolens samlede

vurdering af denne sags foreliggende omstændigheder.

Der kan jævnligt være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Ud fra den overordnede betragtning, at det ikke må kunne betale sig at overtræde dyreværnslovgivningen, vil dette navnlig gælde, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding.

I tilfælde, hvor der foreligger *gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser* af transportreglerne, bør bødebeløbet efter Justitsministeriets opfattelse også være væsentligt højere, end hvad de angivne strafpositioner for andengangstilfælde ellers ville føre til. I disse tilfælde vil der efter Justitsministeriets opfattelse fortsat kunne være grundlag for absolut kumulativ, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde. Det må i øvrigt bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang dette udmålingsprincip bør anvendes.

Det bemærkes endvidere, at der også fremover vil kunne differentieres i bødeudmålingen mellem de forskellige involverede personer i sagen, bl.a. på baggrund af en vurdering af, hvem der er »hovedmanden«, og hvem en opnået eller tilsigtet fortjeneste ville tilfalde. Der vil således f.eks. kunne være grundlag for at sondre mellem leverandøren og transportøren i forbindelse med straffastsættelsen alt efter hvem af disse, som i særlig grad har haft en økonomisk interesse i at overtræde reglerne om transport af dyr.

Er der ved en overtrædelse af dyreværnslovgivningen opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller af en besparelse, er det udgangspunktet, at denne fordel skal *konfiskeres*. Reglerne om konfiskation i straffesager findes i straffelovens kapitel 9 (§§ 75 ff.), der også finder anvendelse i sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen.

Selv om det allerede efter de gældende regler er udgangspunktet, at et økonomisk udbytte skal konfiskeres, foreslås dette præciseret i en ny bestemmelse i dyreværnslovens § 28, stk. 8, 1. pkt. Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, således at konfiskation ikke lader sig gennemføre. I disse tilfælde skal domstolene allerede efter gældende ret tage hensyn til den økonomiske fordel ved udmålingen af straffen, jf. straffelovens § 51, stk. 3. Også dette foreslås tydeliggjort i en ny bestemmelse i dyreværnsloven (§ 28, stk. 8, 2. pkt.).

4. Rettighedsfrakendelse mv. for dyretransporter (uden for klippekortordningen)

4.1. Gældende ret

4.1.1. Rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29

Dyreværnslovens § 29 indeholder den generelle frakendelsesbestemmelse for overtrædelser af dyreværnslovgivningen. Den giver mulighed for at frakende en person retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr.

Rettighedsfrakendelse kan efter bestemmelsen komme på tale i tilfælde af mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. § 29, stk. 1, 1. pkt., og i tilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, når der er tale om gentagelsestilfælde, jf. § 29, stk. 1, 2. pkt.

Tidligere kunne frakendelse efter § 29 alene ske i tilfælde af mishandling, som er den groveste form for overløst, dyr kan udsættes for. Frakendelse forudsatte i disse tilfælde, at forholdet kunne henføres under straffebestemmelsen i dyreværnslovens § 28, stk. 1, 3. pkt., der alene indeholder fængsel i strafferammen, og hvor sagen derfor normalt ikke afgøres med bøde.

Ved lov nr. 386 af 6. juni 1991 blev området for rettighedsfrakendelse udvidet, således at der også kan ske frakendelse, hvis dyr har været udsat for grovere uforsvarlig behandling. I disse sager vil dyrene typisk have været udsat for overløst, der har medført skader af grovere karakter, f.eks. ved høj grad af smerte, lidelse, angst eller varigt men, jf. dyreværnslovens § 1. Det forudsættes i forarbejderne, at frakendelse i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr, hvor der ikke foreligger mishandling eller gentagelsestilfælde, kun bør ske, hvor det udviste forhold og oplysningerne i øvrigt giver grundlag for at antage, at der foreligger en nærliggende risiko for fremtidige overtrædelser.

Rettighedsfrakendelse kan som nævnt endvidere ske, når en person, der tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr, på ny gør sig skyldig i et sådant forhold, jf. § 29, stk. 1, 2. pkt. Denne bestemmelse rummer således mulighed for rettighedsfrakendelse i sager, hvor en tidligere overtrædelse af dyreværnsloven ikke har været af en sådan grovhed, at den isoleret set kunne danne grundlag for frakendelse, men hvor den omstændighed, at pågældende på ny har gjort sig skyldig i overtrædelse af dyreværnsloven, kan tyde på en manglende vilje til at ændre rutiner eller forhold i øvrigt. Dette gælder, uanset om den nye overtrædelse af dyreværnsloven isoleret set måtte kunne medføre en rettighedsfrakendelse.

I Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2003, pkt. 6, er der fastsat retningslinier for anklagemyndighedens behandling af sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen, hvor der opstår spørgsmål om rettighedsfrakendelse. Det fremgår af meddelelsens pkt. 3, at Det Veterinære Sundhedsråd bør inddrages i sager om overtrædelse af dyreværnsloven, hvor overtrædelsen antages at kunne udgøre grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr, idet der i disse tilfælde kan blive tale om rettighedsfrakendelse.

Efter reglerne i Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 120 af 28. februar 2005 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarestyrelsen, der trådte i kraft den 1. maj 2005, forelægges konkrete veterinærfaglige spørgsmål – herunder om grovheden af den overlaster, som dyr har været udsat for – som udgangspunkt for Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan forelægge spørgsmålene for Det Veterinære Sundhedsråd, bl.a. hvis styrelsen ikke mener at have den fornødne ekspertise, eller hvis styrelsen vurderer spørgsmålene som værende af principiel karakter. Rådet afgiver herefter udtalelse om konkrete veterinærfaglige spørgsmål til den begærende part i sagen. I straffesager af principiel karakter kan sagen forelægges direkte for Det Veterinære Sundhedsråd.

For så vidt angår den tidsmæssige udstrækning af en rettighedsfrakendelse kan en sådan idømmes for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum, jf. dyreværnslovens § 29, stk. 1, 1. pkt. Fastsættes et tidsrum, er dette i praksis som oftest 2, 3 eller 5 år.

Efter § 29, stk. 2, kan der ske generhvervelse af retten til at beskæftige sig med dyr, når der foreligger ganske særlige omstændigheder. Hvis retten til at beskæftige sig med dyr er frakendt for længere tid end to år, kan spørgsmålet om generhvervelse tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Hvis der tidligere er sket frakendelse i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1, skal der dog være forløbet mindst 5 år før spørgsmålet om generhvervelse kan indbringes for retten, og praksis i disse sager er meget restriktiv.

En frakendelse efter § 29 tager ikke direkte sigte på en transportør/vognmand, der udfører transport af dyr, idet dyretransport kan drives som erhverv uden at virksomhedens ejer(e) eller ledelse kan siges at beskæftige sig personligt med dyrene, idet transporten – og dermed den personlige kontakt til dyr – ofte udføres af ansatte chauffører. Det er således ikke klart, om en frakendelse alene efter § 29 i alle tilfælde forhindrer en transportør i at drive virksomhed med dyretransport.

4.1.2. Rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79

Ud over dyreværnslovens mulighed for frakendelse findes der også mulighed for at frakende transportører og chauffører/ledsagere retten til at transportere dyr i medfør af den generelle bestemmelse om rettighedsfrakendelse i straffelovens § 79.

Det følger af straffelovens § 79, stk. 1, at den, som udøver en virksomhed, hvortil der kræves særlig offentlig autorisation eller godkendelse, ved dom for strafbart forhold kan frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

Transport af dyr kræver en *autorisation* i medfør af transportforordningens artikel 10 og 11, jf. ovenfor under pkt. 2.2.

Det følger endvidere af transportforordningens artikel 6, stk. 5 og 7, at chauffører og ledsagere på vejkretojer, som transporterer heste eller kvæg, får, geder, svin eller fjerkræ i en afstand af over 65 km, skal være i besiddelse af et *kompetencebevis*, jf. ovenfor under pkt. 2.2. Transportforordningen suppleres på dette punkt af § 7 i uddannelsesbekendtgørelsen.

Frakendelse af retten til at transportere dyr kan derfor ske ved at frakende transportører deres autorisation til at udføre transport af dyr efter reglerne i straffelovens § 79, stk. 1, jf. principperne i transportforordningens artikel 10-11 og artikel 26 og – for så vidt angår chauffører og ledsagere – ved at inddrage (frakende) dem deres kompetencebevis efter reglerne i straffelovens § 79, stk. 1.

Det er som anført en forudsætning for frakendelse efter straffelovens § 79, at det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

Rettighedsfrakendelse kan efter straffelovens § 79 idømmes på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 3, 1. pkt.

En frakendelse, der alene sker efter straffelovens bestemmelser, vil typisk vedrøre en professionel transportør/chauffør, der ikke ud over transport beskæftiger sig med dyr. Såfremt den pågældende også erhvervsmæssigt – eksempelvis som besætningsejer – beskæftiger sig med dyr, kan der ske rettighedsfrakendelse både af retten til at udføre transport, jf. straffelovens § 79, og af retten til at beskæftige sig med dyr, jf. dyreværnslovens § 29.

Administrativ tilbagekaldelse af autorisationer og kompetencebeviser – og sammenhængen mellem disse regler og reglerne om rettighedsfrakendelse ved dom – er omtalt ovenfor under pkt. 2.5.

4.2. Arbejdsgruppens forslag

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der i forbindelse med gennemførelse af en klippekortordning (jf. nedenfor pkt. 5) bør ske en afklaring af forholdet mellem den gældende frakendelsesregel i dyreværnslovens § 29, stk. 1, (jf. ovenfor pkt. 4.1.1.) og de nu foreslåede regler om betinget og ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr som følge af klip.

Klippekortordningen bør således ikke føre til, at der gives en mildere sanktion i form af et klip, hvis der foreligger en overtrædelse, som omfatter mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, der efter den nugældende § 29 kunne medføre en ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr. Endvidere bør der være en klar adgang til at frakende retten til at transportere dyr ved mishandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport – og ikke kun til frakendelse af retten til at beskæftige sig personligt med dyr.

Arbejdsgruppen finder, at dette kan ske ved at udforme en særlig regel om, at mishandling samt grovere uforsvarlig behandling af dyr kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, jf. § 30 i arbejdsgruppens lovudkast.

Efter forslaget kan en ubetinget frakendelse ske for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum fra endelig dom.

Reglen skal efter arbejdsgruppens forslag omfatte den samme personkreds, som de foreslåede regler efter klippekortordningen, dvs. transportører/transportvirksomheder og chauffører/ledsagere, der udfører erhvervsmæssig transport af dyr, og den skal også gælde i de tilfælde, hvor det er en kliprelevant overtrædelse, der har ført til mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr.

Arbejdsgruppens forslag omfatter – ligesom arbejdsgruppens forslag til en klippekortordning (jf. nedenfor pkt. 5.3.1.) – både fysiske og juridiske personer, der driver erhvervsmæssig virksomhed ved transport af dyr.

Det foreslås, at mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr enten kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af retten til erhvervsmæssig transport af dyr. Herved opnås, at der i tilfælde, hvor der ikke findes fuldt tilstrækkeligt grundlag for en ubetinget frakendelse, i stedet kan vælges den mellem løsning, at frakendelsen kun sker betinget.

Den af arbejdsgruppen foreslåede bestemmelse er formuleret således, at der »kan« ske ubetinget (eller betinget) frakendelse. Frakendelse er således ikke – modsat efter klippekortordningen – en obligatorisk

retsfølge, idet det beror på rettens vurdering af grovheden af den foreliggende overtrædelse, om det vil være proportionalt at fastsætte en ubetinget frakendelse som følge af overtrædelsen. Ved vurderingen heraf forudsættes det at indgå, om den pågældende tidligere er straffet for overtrædelser af dyreværnslovgivningen, som sammen med den nu foreliggende mishandling eller groft uforsvarlige behandling af dyr bør føre til, at den tiltalte afskæres fra fremover at udføre dyretransporter.

Endelig foreslås det, at der ved en frakendelse efter den af arbejdsgruppen foreslåede bestemmelse samtidig kan træffes bestemmelse om frakendelse efter den nugældende regel i § 29, jf. § 30, stk. 5, i arbejdsgruppens lovudkast. Bestemmelsen tænkes anvendt i de tilfælde, hvor overtrædelserne er så alvorlige, at der er grundlag for i det hele at forhindre den tiltalte i at beskæftige sig med dyr, selv om de foreliggende overtrædelser er begået i forbindelse med transport af dyr.

Der henvises i øvrigt til § 30 i arbejdsgruppens lovudkast og bemærkningerne til bestemmelsen.

Det tilføjes, at der herefter næppe vil være behov for at anvende bestemmelsen i straffelovens § 79, der – sammen med bestemmelsen om administrativ tilbagekaldelse af autorisationen til at udføre dyretransporter – hidtil har været anvendt i straffesager til at påstå frakendelse af en autorisation til at transportere dyr. I disse tilfælde vil der således i stedet efter den bestemmelse, som arbejdsgruppen har foreslået, kunne nedlægges påstand om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til erhvervsmæssig transport af dyr, og følges en sådan påstand af domstolene, vil dette medføre bortfald af en eventuel autorisation.

4.3. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor pkt. 4.1.1. tager frakendelse efter dyreværnslovens § 29 ikke direkte sigte på en transportør/vognmand, der udfører transport af dyr.

Justitsministeriet er derfor enig med arbejdsgruppen i, at der i forbindelse med gennemførelse af en klippekortordning bør indsættes en bestemmelse om frakendelse i dyreværnsloven, som udtrykkeligt tager sigte på transport af dyr, og at bestemmelsen bør omfatte både transportører, chauffører og ledsagere.

Justitsministeriet finder derimod ikke, at en sådan almindelig frakendelsesbestemmelse bør omfatte selskaber mv. (juridiske personer). Straffelovens § 79 og dyreværnslovens § 29 giver heller ikke mulighed for rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer.

Som det fremgår af Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, s. 165, er de reale grunde bag denne retstilstand, at det ikke

ville være særlig effektivt i forbindelse med konstatering af et selskabsansvar at frakende det pågældende selskab retten til at drive den pågældende virksomhed. Selskabet måtte i så fald ophøre med at drive den pågældende virksomhed, men aktiviteten ville da kunne videreføres i et nyt eller i et andet selskab. Det praktisk relevante er derfor, at rettighedsfrakendelse kan anvendes over for enkeltpersoner. Enkeltpersoner vil ikke kunne komme uden om frakendelsen ved at fortsætte udøvelsen af den frakendte ret i en anden juridisk konstruktion.

I de formentlig forholdsvis få tilfælde, hvor sådanne juridiske konstruktioner af denne ene eller anden grund ikke kan komme på tale, kan en frakendelse, der reelt lukker virksomheden, omvendt forekomme mindre proportional. Det gælder, uanset om den juridiske persons »hæftelsesansvar« i forhold til frakendelse (sml. ovenfor pkt. 3.1.2. om selskabers hæftelseslignende bødeansvar for virksomhedens ansatte) omfatter alle ansatte eller begrænses til andre ansatte end chaufføren, som forudsat af arbejdsgruppen, jf. herved arbejdsgruppens rapport, s. 79-80, om ansvarsfordelingen imellem transportvirksomheden og chaufføren under klippekortordningen.

Justitsministeriet finder derfor, at rettighedsfrakendelse som udgangspunkt bør rette sig mod fysiske personer.

Justitsministeriet foreslår i den forbindelse en mindre sproglig ændring af frakendelsesbestemmelsen, så den omfatter »retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr«. Med denne formulering frakendes både retten til som chauffør at udføre erhvervsmæssige dyretransporter og retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr. Med formuleringen skønnes det heller ikke nødvendigt at medtage en bestemmelse svarende til straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., om frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond. Disse funktioner må også anses for omfattet af den foreslåede formulering af den rettighed, der er genstand for frakendelse.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Uanset det anførte om rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer generelt, må det imidlertid erkendes, at der kan forekomme tilfælde, hvor det vil virke stødende for retsfølelsen, at et selskab trods gentagne overtrædelser af reglerne om transport af dyr, kan fortsætte sin virksomhed, når blot der sker udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som frakendes

retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, dvs. tilfælde hvor selskabet danner rammen om gentagne, alvorlige lovovertrædelser.

Justitsministeriet foreslår derfor, at retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr kan frakendes et selskab mv. (juridisk person) ved dom for strafbart forhold, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen vedrørende transport af dyr.

Bestemmelsen skal ses som et supplement til den almindelige frakendelsesregel – og klippekortordningen – og bør være forbeholdt særlig grove tilfælde. Rettighedsfrakendelse over for en juridisk person træder således ikke i stedet for – men skal idømmes i til læg til – rettighedsfrakendelse i forhold til de ansvarlige (fysiske) personer.

Bestemmelsen er inspireret af lignende bestemmelser i § 11 i lov om næringsbrev til fødevarerbutikker og § 110 b i miljøbeskyttelsesloven.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 d og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet er i øvrigt enig med arbejdsgruppen i, at indførelsen af en klippekortordning ikke må medføre, at der gives en lempeligere sanktion i form af et klip, hvis der foreligger en overtrædelse, som efter de gældende regler om frakendelse i dyreværnslovens § 29 eller straffelovens § 79 ville medføre en ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr eller retten til at udføre erhvervsmæssig transport af dyr.

Tværtimod er hensigten med – som foreslået af arbejdsgruppen – at indføre en klippekortordning og en adgang til betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, at skabe grundlag for en udvidet anvendelse af rettighedsfrakendelse for at forebygge de alt for mange overtrædelser af reglerne om transport af dyr.

I sager, hvor det vurderes, at der både bør ske frakendelse af retten til at transportere dyr og retten til at beskæftige sig med dyr, f.eks. i tilfælde hvor en transportør tillige er landmand, forudsættes det, at der kan ske frakendelse efter både dyreværnslovens § 29 og den foreslåede § 29 a, stk. 1. En udtrykkelig bestemmelse herom svarende til § 30, stk. 5, i arbejdsgruppens lovudkast skønnes overflødig, idet udgangspunktet må være, at der kan ske frakendelse efter flere bestemmelser, hvis det er forskellige forhold, frakendelserne retter sig imod. Der kan således efter gældende ret ske frakendelse både af retten til at udøve erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr efter straffelovens § 79 og af retten til personligt at beskæftige sig med dyr efter dyreværnslovens § 29.

I den forbindelse skal det endvidere fremhæves, at lovforslaget ikke i øvrigt berører den eksisterende adgang til rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29, f.eks. i tilfælde af privates mishandling af dyr eller i forbindelse med overtrædelser af dyreværnsloven begået i erhvervsmæssigt regi (uden for transportområdet). I disse tilfælde vil der fortsat være et væsentligt anvendelsesområde for adgangen til rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29.

Justitsministeriet foreslår endvidere i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag, at der indføres mulighed for at idømme en *betinget frakendelse* af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr. Efter de gældende regler om frakendelse i dyreværnslovens § 29 og straffelovens § 79 er det kun muligt at idømme en ubetinget frakendelse. Med den nye bestemmelse opnås det, at der i tilfælde, hvor der ikke findes fuldt tilstrækkeligt grundlag for en *ubetinget frakendelse*, i stedet kan vælges den mellem løsning, at frakendelsen sker betinget, jf. ovenfor om arbejdsgruppens forslag. Det altovervejende udgangspunkt vil dog fortsat være, at frakendelse i sager om mishandling, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller gentagne forhold af uforsvarlig behandling af dyr sker ubetinget, jf. den foreslåede § 29 a, stk. 1.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Om retsvirkningerne af den betingede frakendelse henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 f og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet har ikke fundet det nødvendigt at medtage en bestemmelse svarende til § 30, stk. 3, i arbejdsgruppens lovudkast, hvorefter der kan ske ubetinget og betinget frakendelse for overtrædelser, der er omfattet af klippekortordningen. I det omfang sådanne forhold til sammen eller hver for sig udgør mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller – i gentagelsestilfælde – uforsvarlig behandling af dyr, vil der naturligvis kunne ske frakendelse efter den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a.

5. Klippe kortordning for dyretransporter

5.1. Indledning

Formålet med en klippekortordning er at tilskynde transportører og chauffører/ledsagere, der udfører erhvervsmæssig transport af dyr, til at overholde de gældende regler om transport af dyr, således at transport af dyr foregår på en måde, der tager hensyn til dyrenes velfærd. Det er hensigten med ordningen at mindske antallet af overtrædelser på området for transport af dyr ved at indføre skærpede frakendelsesmuligheder over for dem, der gentagne gange overtræder reglerne.

5.2. Eksisterende klippekortordninger

5.2.1. Færdselslovsovertrædelser

Færdselsstyrelsen nedsatte i 2000 en arbejdsgruppe, som skulle undersøge og beskrive muligheder og konsekvenser i forbindelse med indførelsen af et point- eller klippekortsystem på færdselsområdet. På baggrund af erfaringerne fra en række andre lande og efter en vurdering af, hvordan systemet bedst kunne implementeres i Danmark, udarbejdede arbejdsgruppen en rapport, hvori den anbefalede et udvidet sanktionssystem med udgangspunkt i det allerede eksisterende frakendelsessystem. Justitsministeriet fremlagde på baggrund af rapporten et lovforslag om en klippekortordning ved overtrædelser af færdselsloven, som blev vedtaget som lov nr. 267 af 21. april 2004. Loven trådte i kraft den 1. september 2005.

Klippekortordningen indebærer, at der registreres et klip hos føreren af et motorkøretøj for hver overtrædelse af færdselsloven, som ifølge § 125, stk. 2, er omfattet af ordningen. Det gælder f.eks. ved fremkørsel mod rødt lyssignal, jf. færdselslovens § 4, stk. 1, kørsel med for kort afstand til forankørende, jf. § 15, stk. 3, 1. pkt., tilsidesættelse af reglerne om overhaling, jf. § 21, stk. 1-3, og overskridelse af hastighedsbegrænsningerne med mere end 30 pct., jf. § 42-43 a. Det enkelte klip udløses automatisk, når den pågældende har vedtaget bøden for forseelsen, eller der er faldet dom herfor. Har en fører begået flere kliprelevante overtrædelser ved samme lejlighed, registreres et klip for hver overtrædelse.

Ordningen medfører, at en fører, der inden for en periode af tre år modtager tre klip, automatisk vil blive frakendt førerretten betinget i forbindelse med tredje klip, jf. færdselslovens § 125, stk. 2. Føreren skal i disse tilfælde aflægge og bestå en kontrollerende køreprøve for at bevare førerretten, jf. færdselslovens § 60, stk. 3.

Er overtrædelserne begået inden for de første tre år efter, at føreren første gang erhvervede kørekort, vil der i stedet blive pålagt kørselsforbud allerede i forbindelse med det andet klip, jf. færdselslovens § 127, jf. § 125, stk. 3. I disse tilfælde vil førerretten blive inddraget, indtil særlig køreundervisning er gennemført og en kontrollerende køreprøve er bestået, jf. færdselslovens § 60 a.

Klippekortordningen indebærer også en udvidet adgang til at frakende førerretten ubetinget. En ubetinget frakendelse vil ske, når en fører, som tidligere er frakendt førerretten betinget, modtager tre klip inden for den treårige prøvetid for den betingede frakendelse. Den ubetingede frakendelse medfører ligesom tidligere

F. t. l. vedr. dyreværnsloven

re, at man ikke må føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, før frakendelsestiden er udløbet, og man har generhvervet førerretten, jf. færdselslovens § 60 a.

Der kan efter klippekortordningen kun gives klip til den person, der fører køretøjet. Personer, der endnu ikke har erhvervet kørekort, vil ved tre klip miste retten til at erhverve kørekort.

Personer med udenlandsk kørekort vil ligeledes kunne pålægges klip i medfør af klippekortordningen, således at førerretten frakendes betinget, hvis føreren begår tre (to) grovere færdselslovovertrædelser inden for en periode på tre år. Frakendelser og klip, som er pålagt personer med udenlandsk kørekort, registreres i Det Centrale Kriminalregister på samme måde som for personer med dansk kørekort. Frakendelsen af førerretten er dog territorialt begrænset og gælder som udgangspunkt kun i Danmark.

Af praktiske årsager er det ikke muligt at gennemføre kravet om kontrollerende køreprøve ved betinget frakendelse over for personer med bopæl i udlandet.

Ved ubetinget frakendelse af førerretten indleveres udenlandske kørekort til politiet eller Rigspolitichefen, hvor kortet enten påtegnes, opbevares (indtil frakendelsestiden udløber eller den pågældende rejser ud af landet) eller videresendes til vedkommende myndighed, som har udstedt kørekortet.

Klippekortordningen for færdselslovovertrædelser omfatter alene den ansatte (chaufføren) og ikke arbejdsgiveren/virksomheden.

5.2.2. Overtrædelser af reglerne for kontrolapparater vedrørende køre- og hviletid

Ved lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven mv. er der gennemført et skærpet sanktionssystem for overtrædelse af reglerne om køre- og hviletid samt de i tilknytning hertil fastsatte regler om et kontrolapparat, ligesom der er indført hjemmel til frakendelse af førerretten ved grovere overtrædelser af reglerne.

Bestemmelserne om køre- og hviletid er fastsat i Rådets forordning (EØF) nr. 3820/1985 om harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport (køre- og hviletidsforordningen). Den 11. april 2007 trådte nye materielle regler i kraft, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 om harmonisering af visse sociale bestemmelser inden for vejtransport.

Rådets forordning (EØF) nr. 3821/1985 om kontrolapparatet inden for vejtransport (kontrolapparatforordningen) indeholder regler om installation og anvendelse af det kontrolapparat, der er en forudsætning

for kontrol med overholdelse af reglerne om køre- og hviletid.

For så vidt angår overtrædelse af reglerne om installation og anvendelse af kontrolapparatet følger det af færdselslovens § 118, stk. 8, og forarbejderne til lovændringen, at bøden til en fører for overtrædelse af reglerne i kontrolapparatforordningen er på 3.000 kr. og til ejeren/brugeren på 6.000 kr. Efter færdselslovens § 118, stk. 9, gælder der et såkaldt objektivt individualansvar for arbejdsgiveren ved overtrædelse af reglerne for kontrolapparater, idet ejeren af køretøjet kan pålægges bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom.

Reglerne om frakendelse af førerretten ved overtrædelse af kontrolapparatforordningen er fastsat i overensstemmelse med reglerne i klippekortordningen for (øvrige) færdselslovovertrædelser. Dette indebærer, at tre overtrædelser af reglerne i kontrolapparatforordningen inden for en periode på tre år udløser en betinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 6. Overtrædelserne kan begås under én eller flere kørsler, ligesom de kan begås i samme situation eller uafhængigt af hinanden. Ved yderligere tre overtrædelser frakendes førerretten ubetinget, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5, og § 125, stk. 1, nr. 6.

Ved manipulation med kontrolapparatet frakendes førerretten ubetinget, hvis føreren vidste eller burde vide, at der var foretaget et uautoriseret, konstruktivt indgreb i køretøjets kontrolapparat eller i dets forbindelser, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 3.

Også klippekortordningen for kontrolapparater vedrørende køre- og hviletid omfatter alene den ansatte (chaufføren) og ikke arbejdsgiveren/virksomheden.

5.3. Klippekortordningens anvendelsesområde (personkreds, dyrearter og transportform)

5.3.1. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at en klippekortordning på dyretransportområdet skal omfatte både transportører og chauffører, der udfører erhvervmæssig transport af dyr. Arbejdsgruppen har i den forbindelse lagt vægt på, at både transportøren, der driver erhvervs virksomhed i form af transport af dyr, og de chauffører, der er ansat hos denne, og som står for den praktiske udførelse af transporterne, har et ansvar for, at reglerne om dyretransporter overholdes.

Transportøren skal tilrettelægge transporterne og indrette køretøjerne således, at reglerne kan overholdes og må i sin virksomhed og sin ledelse af arbejdet med transporterne ved instruktioner af de øvrige med-

arbejdere og chaufførerne og ved holdningsbearbejdelse sørge for, at dette også sker.

Chaufførerne, som modtager de dyr, der skal transporteres, har mulighed for i et vist omfang at vurdere, om dyrene er i en tilstand, hvor de kan transporteres. Chaufførerne har endvidere ansvaret for, at dyrene lastes korrekt, og at transporten gennemføres i overensstemmelse med reglerne, herunder f.eks. at dyrene har adgang til vand mv.

Arbejdsgruppen vurderer derfor, at både transportøren og chaufføren skal være omfattet af ordningen.

Arbejdsgruppen har endvidere overvejet, hvilke transportører der bør være omfattet af ordningen. Efter arbejdsgruppens opfattelse bør ordningen rettes mod enhver, der udfører erhvervmæssig virksomhed ved transport af dyr. Ordningen kommer herved også til at omfatte erhvervmæssig dyretransport, der udføres af personer, der ikke har dyretransport som sit hovederhverv, f.eks. en landmand, der som et led i sit erhverv transporterer egne dyr f.eks. til slagteriet mv. Det er således ikke en betingelse for at være omfattet af klippekortordningen, at der kræves en *autorisation* til at udføre transporten i medfør af transportforordningen.

Arbejdsgruppen har desuden foreslået, at klippekortordningen alene skal finde anvendelse på *landevejstransport* af dyrearterne *svin, kvæg, heste, fjerkræ, får og geder*, som er de dyrearter, der normalt transporteres med køretøjer på landevej. Landevejstransport er således langt den hyppigste transportform og samtidig der, hvor der i Danmark ses langt de fleste overtrædelser af reglerne om transport af dyr. Der er således på nuværende tidspunkt ikke behov for at overveje en klippekortordning for transport af andre dyr eller for andre former for transport, også når det tages i betragtning, at det bl.a. på grund af de materielle reglers udformning er yderst kompliceret at fastsætte regler for en klippekortordning på dyretransportområdet.

Arbejdsgruppen henviser til, at det kan overvejes at udvide ordningen til også at omfatte andre dyr eller andre transportformer, hvis der senere måtte vise sig et behov herfor.

5.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan generelt tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering af behovet for at indføre en klippekortordning, der omfatter både transportører og chauffører, der udfører erhvervmæssig transport af dyr. Som anført af arbejdsgruppen har både transportøren, der står for planlægningen af transporten, og chaufføren, der står for den endelige udførelse af transporten, et ansvar for, at reglerne bliver overholdt.

I lyset af de nye EU-regler på området, der har fundet anvendelse siden den 5. januar 2007, jf. ovenfor pkt. 2.1., foreslår Justitsministeriet imidlertid, at klippekortordningen også kommer til at omfatte de personer, der fungerer som *organisatorer* af transporten, jf. definitionen i transportforordningens artikel 2, litra q, det vil f.eks. sige personer, som har givet en transport i underentreprise til mindst én transportør.

Tilsvarende foreslås det, at ordningen også kommer til at omfatte chaufførens *ledsagere*, når ledsageren er omfattet af kravet om kompetencebevis efter transportforordningens artikel 6, stk. 5. En ledsager er efter transportforordningens artikel 2, litra c, en person, som er direkte ansvarlig for dyrenes velfærd, og som ledsager disse under en transport.

Chaufføren selv forudsættes at være omfattet af klippekortordningen, selv om den konkrete transport ikke forudsætter, at chaufføren har et kompetencebevis, jf. herved ovenfor pkt. 2.2. om transportforordningens regler om kompetencebeviser.

Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets vejledning nr. 145 af 21. december 2006 om transportforordningens anvendelsesområde.

Klippekortordningen foreslås ikke at omfatte *landmænd*, når disse alene fungerer som leverandører af dyrene, idet klippekortordningen omfatter retten til at drive virksomhed med eller at udføre erhvervmæssig transport af dyr. Landmænd vil således kun være omfattet af ordningen, hvis de fungerer som transportør eller som chauffør i forbindelse med transport af dyr. Landmænd, der ikke er omfattet af klippekortordningen, vil derimod – i det omfang de kan gøres medansvarlige for lovovertrædelser i forbindelse dyretransporter – være omfattet af det skærpede bødeniveau, jf. ovenfor pkt. 3.2.

Justitsministeriet kan desuden tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering af, hvilke dyrearter og hvilken transportform, der skal være omfattet af ordningen.

5.4. Overtrædelser omfattet af ordningen

5.4.1. Arbejdsgruppens forslag

I forbindelse med fastlæggelsen af klippekortordningen har arbejdsgruppen overvejet, hvilke overtrædelser der skal indgå i ordningen, og om der ud over et krav til overtrædelsernes art, også bør gælde et grovhedskrav, f.eks. således at ikke enhver overskridelse af belægningsgraden medfører et klip, men at et klip først udløses, når belægningsgraden overskrides med en vis procentdel.

Arbejdsgruppen har lagt vægt på, at en klippekortordning i forhold til transportører og chauffører som

udgangspunkt bør omfatte overtrædelser, som den pågældende har mulighed for at undgå.

Ordningen bør endvidere udformes sådan, at den omfatter overtrædelser, som er klart definerede, således at der bliver en klar og entydig afgrænsning af kliprelevante overtrædelser.

At overtrædelserne skal være klart definerede indebærer også, at det skal være muligt ud fra relativt enkle objektive kriterier at afgøre, om overtrædelserne skal medføre et klip. Arbejdsgruppen finder således ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at definere kliprelevante overtrædelser ved mere ubestemte begreber som f.eks. »grove« eller »væsentlige« overtrædelser.

Ved overvejelserne om, hvilke overtrædelser der skal udløse klip, har arbejdsgruppen set på, hvilke overtrædelser der i dag i praksis er ofte forekommende. Det er således på disse områder, der efter arbejdsgruppens opfattelse er det største behov for at sætte præventivt ind med en klippekortordning.

Arbejdsgruppen har endvidere i overensstemmelse med sit kommissorium lagt vægt på, at klippekortordningen skal være rettet mod overtrædelser af direkte betydning for dyrenes velfærd som f.eks. overtrædelser vedrørende belægningsgraden, forsyning af vand etc.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 5.3. omfatter forslaget i øvrigt kun landevejstransport af dyr, som må anses for den hyppigst anvendte transportform, og kun de dyrearter, som normalt transporteres ved køretøjer på landevej, dvs. svin, kvæg, heste, får, geder og fjerkræ.

På grundlag af disse overordnede principper har arbejdsgruppen vurderet, at overtrædelser af følgende krav i reglerne om transport af dyr bør være omfattet af klippekortordningen og medføre klip:

- Arealkrav (ved nøjagtige arealangivelser i reglerne skal dog kun overskridelser af kravene med mere end 10 pct. efter forslaget kunne medføre klip)
- Indvendig højde af køretøjet (ved nøjagtige angivelser for indvendig højde skal dog kun overskridelser af kravene med mere end 5 pct. skal medføre klip)
- Ventilation
- Drikkevand og foder
- Strøelse
- Transportegnethed

De nærmere overtrædelser, som arbejdsgruppen har identificeret er baseret på de tidligere gældende bekendtgørelser om transport af dyr, som fra januar 2007 er erstattet af reglerne i transportforordningen og

transportbekendtgørelsen. Det materielle indhold af reglerne er dog stort set uændret, jf. ovenfor pkt. 2.3.

Endelig bemærkes, at det efter arbejdsgruppens opfattelse ikke er en forudsætning, at der skal være sammenfald mellem de overtrædelser, der medfører klip for chauffører, og de overtrædelser, der medfører klip for transportvirksomheder. Arbejdsgruppens overvejelser fører dog frem til, at et sådant sammenfald findes på næsten alle punkter, sml. herved nedenfor pkt. 5.6. om ansvarsfordeling.

På enkelte punkter har arbejdsgruppen ikke været enige om afgrænsningen af de overtrædelser, der bør være omfattet af en klippekortordning.

For så vidt angår *arealkrav* har ét medlem af arbejdsgruppen således fundet, at en 10 pct. grænse for overskridelser, før der udløses et klip, er for lav, og at grænsen i stedet bør være 20 pct. Dette medlem har bl.a. henvist til, at det for langt de fleste dyrearter er ganske vanskeligt for en chauffør at vurdere vægten inden for en 10 pct. margin, og at chaufføren derfor reelt ikke har en mulighed for at undgå forseelsen.

For så vidt angår *krav til indvendig højde* har det samme medlem henvist til, at regler for indvendig højde delvist er et krav af mere subjektiv karakter (»tilstrækkelig højde«), og at det derfor ikke bør være omfattet af klippekortordningen.

Der henvises i øvrigt til arbejdsgruppens rapport s. 80-104 for en nærmere gennemgang af arbejdsgruppens overvejelser.

5.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag om, at overtrædelser af reglerne vedrørende arealkrav, indvendig højde af køretøjet, ventilation, transportegnethed, fodring og vanding, og kravet om tilstrækkelig strøelse skal være omfattet af klippekortordningen og medføre klip samt i sidste ende frakendelse af retten til at transportere dyr.

Justitsministeriet er i den forbindelse enig med arbejdsgruppen i, at klippekortordningen skal omfatte forseelser af en vis grovhed, således at ikke enhver overtrædelse af reglerne om transport af dyr skal medføre klip og mulighed for frakendelse. Det er i den sammenhæng Justitsministeriets opfattelse, at frakendelse af retten til at drive erhverv er en meget indgribende retsfølge for både transportører og chauffører, og at der derfor som udgangspunkt kun bør ske en udvidelse af adgangen til rettighedsfrakendelse i tilfælde, hvor væsentlige hensyn taler derfor. Klippekortordningen bør således kun omfatte forhold, hvor overtrædelserne kan have direkte betydning for dyrenes velfærd. Mindre alvorlige overtrædelser af reglerne

om transport af dyr vil fortsat kunne straffes efter de almindelige regler om bødestraf, jf. herved i øvrigt pkt. 3 om skærpede bødestrafte i sager om transport af dyr.

Ligesom arbejdsgruppen lægger Justitsministeriet vægt på, at klippekortordningen så vidt muligt kun omfatter overtrædelser, som er objektive og klart definerede. Det er efter Justitsministeriets opfattelse af afgørende betydning for klippekortordningens præventive effekt, at der er den fornødne klarhed over ordningens indhold.

For at leve op til dette krav finder Justitsministeriet, at kun overtrædelser af reglerne om areal og indvendig højde, hvor kravene er klart definerede bør være omfattet af ordningen.

I forhold til arbejdsgruppens forslag finder Justitsministeriet endvidere, at også reglerne om hviletid for dyrene bør indgå i klippekortordningen. Justitsministeriet har herved lagt vægt på, at disse regler tjener et væsentligt dyrevelfærdsmæssigt formål, herunder navnlig at begrænse de gener, som de lange transporter indebærer for dyrene.

Som beskrevet ovenfor i pkt. 2.3.6. omfatter reglerne om hviletid for dyrene både perioder, hvor dyrene kan hvile på transportmidlet (dvs. uden krav om aflæsning), og perioder, hvor dyrene skal være læsset af transportmidlet. En klipudløsende overtrædelse af hviletidskravet kan således også bestå i, at dyrene ikke læsses af, selv om transporten i øvrigt holder stille, og både overtrædelser af kravet om hvil og kravet om aflæsning foreslås således omfattet af klippekortordningen. Det skal i den sammenhæng dog fremhæves, at det på nuværende tidspunkt kan være forbundet med vanskeligheder at gennemføre efterforskning med hensyn til sager, hvor køretøjet har holdt stille uden aflæsning af dyrene, da handlingen/undladelsen som altovervejende hovedregel vil finde sted uden for Danmark. Når kravet om navigationsudstyr fra den 1. januar 2009 gælder for alle køretøjer, der anvendes til dyretransporter, jf. pkt. 1.1.4., vil det dog blive lettere at gennemføre efterforskning i disse typer af sager. Det skyldes, at navigationssystemet skal registrere oplysninger om køretøjets rute, herunder hvile-, omladnings- og udgangssteder samt oplysninger om åbning og lukning af køretøjets bagklap

Overtrædelser, som alene består i, at der slet ikke er holdt hvil, vil være enklere at efterforske, da politiet – hvis der er en konkret mistanke om, at reglerne er overtrådt under en bestemt transport – i forbindelse med efterforskningen f.eks. vil kunne gennemgå de køreskiver, som køretøjet skal være udstyret med i medfør af reglerne om køre- og hviletid, jf. pkt. 5.2.2.,

med henblik på at fastslå, om køretøjet har holdt hvil som foreskrevet i reglerne om transport af dyr.

For en mere detaljeret gennemgang af de overtrædelser, der foreslås omfattet af klippekortordningen henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 b, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Arbejdsgruppen har i sit lovudkast valgt den lovtekniske løsning, udtrykkeligt at henvise til de bestemmelser i de dagældende transportbekendtgørelser, som foreslås omfattet af klippekortordningen.

Justitsministeriet finder det uhensigtsmæssigt i en lovtæst at henvise til specifikke bestemmelser i bekendtgørelsen (og nu også en EU-forordning). Med en sådan model vil enhver ændring af disse retsakter gøre det nødvendigt at gennemføre en ændring af dyreværnsloven – eventuelt selv om der alene er tale om ændring af andre bestemmelser, som gør det nødvendigt at »flytte« paragraffer eller artikler, eller ændringer af redaktionel karakter af de bestemmelser, der omfattes af klippekortordningen.

Justitsministeriet foreslår derfor, at der alene henvises til karakteren af de overtrædelser, der skal være omfattet af klippekortordningen i den foreslåede § 29 b, stk. 1, og at justitsministeren – for at sikre klarhed over de præcise overtrædelser, som omfattes af ordningen i § 29 b, stk. 2 – bemyndiges til ved bekendtgørelse (inden for rammerne af de forudsætninger der fremgår af dette lovforslag) at fastsætte, hvilke bestemmelser i transportbekendtgørelsen og transportforordningen, der omfattes af klippekortordningen.

I lyset af de vanskeligheder, der er påpeget med hensyn til at påse overholdelsen af arealkravene – og for at understrege transportørens og leverandørens (landmandens) ansvar for henholdsvis at stille tilstrækkelige transportmidler til rådighed for transporten og for ikke at levere flere eller tungere dyr end aftalt – vil Justitsministeriet – i det omfang det er muligt inden for rammerne af EU-retten – udforme en ordning, hvorefter landmanden udarbejder en »vejeseddel« med oplysning om antallet og vægten af de dyr, der skal transporteres. Ved at stille krav om en sådan »vejeseddel«, som skal forevises transportøren eller chaufføren forud for transporten, vil det bedre kunne sikres, at der ikke læsses flere dyr på køretøjet end arealkravene tillader. I forbindelse med udformningen af denne ordning tages der stilling til et eventuelt krav om, at landmanden senere på stedet – når chaufføren henter dyrene – enten skriftligt bekræfter de tidligere afgivne oplysninger eller skriftligt meddeler chaufføren, at dyrene nu samlet vejer et givet antal kilo mere, således at transportøren får mulighed for at tage højde herfor, f.eks. ved at meddele landmanden, at transpor-

ten i så fald vil kræve, at transporten opdeles, eller at der fremskaffes et andet – og større – transportmiddel.

»Vejeseddelen« vil senere kunne indgå som bevis i en eventuel straffesag mod chaufføren, transportøren eller landmanden for (medvirken) til overtrædelse af reglerne om arealkrav.

Den beskrevne ordning vil kunne gennemføres administrativt ved en ændring af transportbekendtgørelsen.

5.5. Ansvarsgrundlag og ansvarsplacering (valg af ansvarssubjekt)

5.5.1. Arbejdsgruppens forslag

5.5.1.1. Arbejdsgruppen har overvejet spørgsmålet om ansvarsfordelingen mellem transportører og chauffører, herunder i hvilket omfang transportøren som arbejdsgiver skal hæfte strafferetligt for fejl begået af de enkelte chauffører, f.eks. ved at overtrædelser begået af en chauffør får retsvirkninger i forhold til transportørens tilladelse til at transportere dyr også i tilfælde, hvor overtrædelsen ikke kan tilregnes transportøren (objektivt individualansvar).

Arbejdsgruppen bemærker, at en ordning med objektivt strafansvar for transportøren – dvs. strafansvar for transportøren, selv om denne ikke har begået en overtrædelse, der kan tilregnes ham – vil kunne medvirke til at lægge et større pres på transportvirksomhederne med hensyn til også at undgå overtrædelser, der alene kan tilregnes chauffører. Arbejdsgruppen peger endvidere på, at et sådant ansvar vil kunne medvirke til at ligestille de dyretransportvirksomheder, der drives i form af enkeltmandsvirksomhed, og hvor strafansvar i dag kun kan pålægges, når der kan føres bevis for, at indehaveren af virksomheden er strafferetligt medansvarlig for en overtrædelse af reglerne om dyretransporter, med de transportvirksomheder, der drives i selskabsform, og hvor strafansvar kan pålægges, når der er sket en overtrædelse inden for virksomheden, som kan tilregnes en ansat i denne, jf. umiddelbart nedenfor om overvejelserne om frakendelsesmuligheder over for juridiske personer.

Arbejdsgruppen anfører imidlertid, at det vil være meget vidtgående at indføre en ordning med objektivt strafansvar for transportøren i sager om overtrædelser af reglerne om dyretransporter, også selv om dette generelt ville medvirke til at styrke overholdelsen af reglerne om transport og medføre en højere grad af ligestilling mellem virksomheder, der drives som enkeltmandsvirksomheder, og virksomheder, der drives i selskabsform.

Et generelt objektivt strafansvar på dyretransportområdet kombineret med en klippekortordning vil

medføre, at en transportør kan meddeles klip også i tilfælde, hvor der intet er at bebrejde transportøren, og at transportøren således i sidste ende kan miste retten til at drive virksomhed, uden at der foreligger et sædvanligt strafferetligt ansvar for denne. Dette ville i mange tilfælde kunne forekomme urimeligt.

Arbejdsgruppen bemærker endelig, at Straffelovrådet i betænkning nr. 1289/1995 om juridiske persons bødeansvar (s. 145-149) pegede på alvorlige betænkeligheder ved et strafansvar for enkeltpersoner, hvem det hverken kan tilregnes som forsætligt eller uagtsomt, at der er realiseret en lovovertrædelse. Straffelovrådet henviste bl.a. til, at det er i strid med principielle forestillinger om retfærdighed og rimelighed i strafanvendelsen at straffe en person for en lovovertrædelse begået af ham selv eller andre, som ikke kan bebrejdes den pågældende. Rådet tilkendegav herefter, at det er rådets principielle opfattelse, at objektivt individualansvar bør undgås, så vidt det overhovedet er muligt.

Af disse grunde finder Arbejdsgruppen ikke, at der bør indføres objektivt ansvar for transportører.

5.5.1.2. Klippekortordningen skal efter arbejdsgruppens forslag – ud over chauffører – omfatte både fysiske og juridiske personer, der driver erhvervs-mæssig virksomhed ved transport af dyr, dvs. både virksomheder, der drives som enkeltmandsvirksomheder, og virksomheder, der er organiseret i selskabsform.

Drives transportvirksomheden – eller en anden virksomhed (f.eks. et landbrug), der i erhvervs-mæssigt øjemed udfører dyretransporter – som en enkeltmandsvirksomhed, vil et strafferetligt ansvar blive pålagt den fysiske person, der er indehaver af virksomheden, hvis de almindelige strafferetlige betingelser herfor er opfyldt. Klippet vil i sådanne tilfælde ligeledes blive pålagt den fysiske person, der er indehaver af virksomheden. I tilfælde af frakendelse vil virksomheden ikke kunne føres videre af den pågældende person.

Denne udførelse af ordningen medfører for alle virksomheder, der drives som enkeltmandsvirksomheder, at indehaveren af virksomheden ved en frakendelse af retten til at transportere dyr må lukke virksomheden eller afhænde den, medmindre virksomheden kan omstilles til anden transport.

Arbejdsgruppen er opmærksom på, at det ved en sådan ordning ikke er muligt at udelukke omgåelse af frakendelsen, f.eks. ved at virksomheden overdrages til indehaverens ægtefælle, der herefter – eventuelt efter at have opnået autorisation til at transportere dyr – kan drive virksomheden videre. Det er imidlertid efter arbejdsgruppens opfattelse ikke muligt at udforme

regler, der forhindrer sådanne situationer. Selv om der blev indført en regel om, at autorisation efter en frakendelse ikke kunne meddeles visse nærmere angivne familiemedlemmer til den tidligere indehaver af virksomheden, eller en regel om, at virksomheden ikke kunne drives videre af sådanne personer, ville der således i stedet kunne være mulighed for omgæelse af frakendelsen ved at indsætte en udenforstående »stråmand« som indehaver af virksomheden.

Drives virksomheden, der udfører dyretransporter, i selskabsform – dvs. som en juridisk person, jf. straffelovens § 26, stk. 1 (omtalt ovenfor under pkt. 3.1.2.) – vil strafansvaret for en overtrædelse af reglerne om dyretransporter som udgangspunkt blive pålagt den juridiske person som sådan. I disse tilfælde forudsættes klippet ligeledes at ske i retten til at transportere dyr, uanset hvilken fysisk person der i forhold til en eventuel autorisation er udpeget som ansvarlig for transportvirksomheden, og med den virkning, at det er virksomheden, dvs. den juridiske person, der ved flere klip kan miste den fortsatte adgang til at transportere dyr.

Denne udformning af ordningen medfører, at klip registreres for den juridiske person. Sælges et anparts-selskab, der har klip for overtrædelse af dyreværnslovgivningen, vil klippene således følge selskabet, selv om anparterne i selskabet overdrages til andre, og nye personer bliver ansvarlige for transportvirksomheden.

Ordnningen medfører desuden, at der i tilfælde, hvor der sker frakendelse af selskabets ret til at transportere dyr, ikke vil være mulighed for, at den samme juridiske person drives videre med dyretransportvirksomhed, selv om selskabet sælges til andre personer. I disse tilfælde vil det derfor kunne være nødvendigt for indehaverne af selskabet at sælge selskabets aktiver uden en samtidig overdragelse af virksomheden i form af den juridiske person.

Det kan endvidere ikke forhindres, at der også i disse tilfælde er mulighed for omgæelse af frakendelsen f.eks. ved, at der oprettes et nyt selskab med samme ejere, der køber aktiverne i det selskab, der er frakendt retten til transportere dyr. Også her er det arbejdsgruppens opfattelse, at der næppe er mulighed for ved lovgivning at forhindre dette, idet regler som f.eks. forbyder oprettelse af et nyt selskab, der skal drive virksomhed ved transport af dyr, med samme ejerkreds, også ville kunne omgås ved at indsætte en ny ejerkreds, der består af nære familiemedlemmer eller »stråmænd«.

Det er på denne baggrund arbejdsgruppens opfattelse, at mulighederne for omgæelse af en klippekortordning kan indebære visse hindringer for, at ordningen i praksis får fuld effekt. På den anden side er det ar-

bejdsgruppens opfattelse, at den blotte mulighed for omgæelse ikke i almindelighed vil føre til, at virksomheder, der beskæftiger sig med dyretransport, ikke vil være motiveret til at undgå at begå overtrædelser, der medfører klip. Arbejdsgruppen finder derfor ikke, at dette forhold alene kan begrunde, at der ikke indføres en klippekortordning for virksomheder, der udfører dyretransporter.

5.5.2. Justitsministeriets overvejelser

På samme måde som for rettighedsfrakendelser uden for en klippekortordning finder Justitsministeriet ikke, at en klippekortordning – og de rettighedsfrakendelser, der kan blive en følge af klip – bør omfatte selskaber mv. (juridiske personer).

Der kan i den forbindelse henvises til de begrundelser, der er anført ovenfor under pkt. 4.3. vedrørende den almindelige bestemmelse om rettighedsfrakendelser uden for en klippekortordning.

Som anført i den forbindelse, må det imidlertid erkendes, at der kan forekomme tilfælde, hvor det vil virke stødende for retsfølelsen, at et selskab trods gentagne overtrædelser af reglerne om transport af dyr, kan fortsætte sin virksomhed, når blot der sker udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Dette vil også gælde frakendelser efter en klippekortordning.

Den af Justitsministeriet foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 d om rettighedsfrakendelse over for juridiske personer i særligt grove tilfælde (jf. nærmere pkt. 4.3.) vil også kunne finde anvendelse i forhold til overtrædelser, der er omfattet af klippekortordningen.

5.6. Antallet af klip og retsvirkningerne heraf

5.6.1. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at *tre klip* af overtrædelserne om transport af dyr skal medføre en *betinget frakendelse* af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Antallet af klip, der udløser retsvirkninger foreslås at være det samme, hvad enten der er tale om en transportør, der udøver erhvervmæssig virksomhed ved transport af dyr eller en chauffør, der udfører transporten. Yderligere tre klip inden for den treårige prøvetid for den betingede frakendelse skal efter arbejdsgruppens forslag medføre en *ubetinget frakendelse* af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Arbejdsgruppen har overvejet, om der eventuelt burde indføres et graderet klippesystem for transportører, således at antallet af klip, der udløser frakendel-

se, sættes i forhold til antallet af køretøjer, der udfører dyretransporter i en transportvirksomhed.

Arbejdsgruppens overvejelser om graduering af klippene for transportvirksomheder skal ses i sammenhæng med arbejdsgruppens forslag om, at også transportvirksomheder, der drives i selskabsform (juridiske personer) skal kunne pålægges klip og i sidste ende kunne frakendes retten til at transportere dyr. Det vurderes således, at risikoen for at begå kliprelevante overtrædelser vil være større for transportvirksomheder, der udfører mange transporter og har flere chauffører ansat.

Et flertal i arbejdsgruppen (alle på nær ét medlem) har imidlertid ikke fundet grundlag for at foreslå en sådan gradueret ordning indført. Flertallet har først og fremmest lagt vægt på, at klip alene udløses for en transportvirksomhed, hvis den kliprelevante forseelse indebærer et almindeligt strafferetligt ansvar for virksomheden som sådan. Derudover må en større virksomhed i kraft af bl.a. de flere ansatte formentlig lige så godt som en mindre virksomhed – og måske endda bedre – kunne tilrettelægge arbejdet med udførelse af dyretransporter, procedurer omkring transporterne og instruktion og oplæring af de ansatte og chaufførerne på en hensigtsmæssig måde og derved sikre overholdelsen af reglerne om dyretransporter. Endelig har arbejdsgruppen lagt vægt på, at hensynet til dyrenes velfærd i vanskelighederne ved den praktiske gennemførelse af den gradueret ordning taler imod en sådan ordning.

Der henvises i det hele til arbejdsgruppens rapport, s. 107-110.

Ved fastsættelsen af antallet af klip, der skal medføre retsvirkninger, har arbejdsgruppen lagt vægt på, at der efter arbejdsgruppens forslag, som den første reaktion alene skal ske en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr. En betinget frakendelse tjener som en advarsel for virksomheden om, at den fremover må udøve endnu større bestræbelser på at overholde de gældende regler om dyretransport, men indebærer ikke nogen retsvirkninger i øvrigt.

Fastsættelsen af den betingede frakendelse er inspireret af de klippekortordninger, der findes på færdselslovens område, dels for førere af køretøjer og dels for chauffører vedrørende kontrolapparater på køre- og hviletidsområdet, som begge indebærer, at der sker en betinget frakendelse af førerretten, såfremt der begås tre kliprelevante overtrædelser inden for tre år. En betinget frakendelse af førerretten indebærer, at den pågældende fører inden for en frist, der fastsættes af politiet, skal aflægge en kontrollerende køreprøve. Førerretten inddrages, hvis den kontrollerende køre-

prøve ikke består, eller vedkommende undlader at medvirke til den.

På de nævnte områder fungerer den betingede frakendelse således som en advarsel mod at begå nye overtrædelser af færdselsloven og tilskynder den dømte til at overholde færdselslovens regler.

Fordelen ved en ordning med betinget frakendelse på dyretransportområdet vil på tilsvarende måde være, at en betinget frakendelse har en præventiv funktion, der på en effektiv og hensigtsmæssig måde modvirker fremtidige overtrædelser.

Hertil kommer, at en ubetinget frakendelse er meget indgribende navnlig for den virksomhed, som må lukke, men også for chaufføren, som ikke længere kan drive erhverv ved transport af dyr.

Da formålet med en klippekortordning på dyretransportområdet efter arbejdsgruppens opfattelse primært er at opnå en præventiv effekt for at forhindre overtrædelser af reglerne – og ikke at forhindre erhvervsvirksomhed ved dyretransport i Danmark – finder arbejdsgruppen, at der først bør ske en betinget frakendelse af virksomhedens ret til at transportere dyr, og at der herefter ved tre nye klip, der begås i perioden for den betingede frakendelse, skal ske ubetinget frakendelse af retten, jf. nærmere arbejdsgruppens rapport, s. 111-113.

Som nævnt ovenfor indebærer en betinget frakendelse af førerretten efter færdselsloven, at den pågældende fører skal aflægge en kontrollerende køreprøve, og at førerretten inddrages, hvis den kontrollerende køreprøve ikke består.

Det vil efter arbejdsgruppens opfattelse være bedst overensstemmende med ordningen på færdselslovens område og med formålet med en ordning med betinget frakendelse, hvis en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr ligeledes får retsvirkninger i form af en prøve eller lignende, hvorved det kontrolleres, om virksomheden fremover må anses for at være i stand til at overholde de gældende regler om dyretransporter.

En sådan ordning vil dog ikke kunne etableres uden yderligere grundige overvejelser, som arbejdsgruppen på grund af tidsfristen for færdiggørelsen af rapporten ikke har haft mulighed for at foretage.

Overvejelser om en eventuel ordning med kontrollerende prøver kan efter arbejdsgruppens opfattelse dog naturligt ske i tilknytning til de overvejelser, der er nødvendige som følge af, at der med virkning fra 1. januar 2008 stilles krav om kompetencebeviser til chauffører.

For så vidt angår spørgsmålet om, inden for hvilket tidsrum et klip skal have retsvirkninger, dvs. hvornår

et klip forældes, bemærkes, at det efter klippekortordningen i færdselsloven, der omfatter alle førere af motorkøretøjer, gælder, at hvert klip har gyldighed i tre år fra tidspunktet, hvor den kliprelevante overtrædelse er begået. Et klip har således gyldighed fra gerningstidspunktet – og ikke først fra det senere tidspunkt, hvor sagen afgøres ved et bødeforelæg eller en dom.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i denne ordning, hvorefter gentagelsesvirkningen af et klip begynder at løbe fra gerningstidspunktet. Herved opnås dels, at klippet kun tæller i den periode, der ligger umiddelbart i forlængelse af forseelsen, og dels at der ved senere overtrædelser ikke opstår situationer, hvor klip nr. 1 ikke har betydning for forseelser, der bliver begået i perioden mellem gerningstidspunktet for det første klip og afgørelsestidspunktet vedrørende dette. Endvidere forældes hvert klip løbende fra gerningstidspunktet, således at en eventuel langvarig behandling af en straffesag om den kliprelevante forseelse ikke medfører, at klippet belaster virksomheden i urimeligt lang tid efter, at det strafbare forhold er begået.

Det foreslås derfor, at klippets retsvirkninger regnes fra det tidspunkt, hvor transportvirksomheden har gjort sig skyldig i overtrædelser.

Arbejdsgruppen finder tillige, at det vil være hensigtsmæssigt at udforme klippekortordningen på dyretransportområdet, således at et klip har retsvirkning i tre år, idet arbejdsgruppen herved også har taget udgangspunkt i ordningen på færdselslovens område. Det bemærkes i den forbindelse, at en kortere periode for klippets retsvirkninger vil forringe den præventive virkning af ordningen, mens en længerevarende retsvirkning af de enkelte klip vil medføre, at ordningen bliver mere belastende end klippekortordningen efter færdselsloven.

Arbejdsgruppen foreslår i forlængelse heraf, at prøvetiden for den betingede frakendelse ligesom på færdselslovens område bør fastsættes til tre år, som efter arbejdsgruppens opfattelse er en passende periode med henblik på at opnå en tilstrækkelig præventiv effekt af frakendelsen.

Endelig finder arbejdsgruppen, at det er hensigtsmæssigt at fastsætte regler om, at tre eller flere kliprelevante forseelser under én transport skal medføre en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr. Dette svarer til ordningen på færdselslovens område, hvor hver enkelt forseelse medfører et klip, selv om forseelserne begås under samme kørselsforløb eller i samme kørselssituation.

Efter arbejdsgruppens opfattelse bør en klippekortordning på dyretransportområdet også udformes såle-

des, at der udløses et klip for hver enkelt overtrædelse, uanset om overtrædelserne foreligger samtidigt eller uafhængigt af hinanden. Der bør således ikke gives en lempeligere sanktion, når der samtidigt foreligger f.eks. tre overtrædelser, idet der i disse situationer i endnu højere grad end ved enkeltstående overtrædelser opstår risiko for dyrenes velfærd. F.eks. kan nævnes, at en overtrædelse af arealkravene, der foreligger samtidig med mangelfuld ventilation og manglende vanding af dyrene, vil øge belastningen af dyrene meget væsentligt.

Omvendt peger arbejdsgruppen på tilfælde, hvor det vil forekomme ude af proportioner, hvis der gives flere klip for samtidige overtrædelser. I tilfælde, hvor der f.eks. under en og samme transport transporteres svin af flere størrelser og begås overtrædelser af forskellige arealkrav fastsat efter svinenes størrelse, vil det efter arbejdsgruppens opfattelse i almindelighed ikke være rimeligt, at der udløses et klip for hver enkelt af de forskellige arealkrav, der er overtrådt. Efter arbejdsgruppens opfattelse kan spørgsmålet om klip i denne situation imidlertid bedst løses ved anklagemyndighedens afgørelse om tiltalospørgsmålet, således at anklagemyndigheden som udgangspunkt i sådanne tilfælde ikke nedlægger påstand om mere end ét klip.

En samtidig overtrædelse af flere af de ovennævnte kliprelevante overtrædelser kan være så grov, at der foreligger mishandling af dyrene. I sådanne tilfælde vil der efter de gældende regler kunne være grundlag for frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr efter bestemmelsen i dyreværnslovens § 29 eller for frakendelse af autorisationen til transport efter straffelovens § 79.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at klippekortordningen i disse situationer ikke bør medføre en mildere sanktion end under de nugældende regler, og der er således behov for særlige regler om frakendelse i sådanne situationer, jf. ovenfor under pkt. 4.

Det er hverken i færdselsloven eller i forarbejderne til denne fastsat, for hvilken periode en ubetinget frakendelse skal ske, når der i prøvetiden for den betingede frakendelse begås tre nye kliprelevante forseelser. Der foreligger heller ikke en fast retspraksis herom endnu.

For så vidt angår varigheden af ubetinget frakendelse gælder på dyreværnslovgivningens område bestemmelsen i dyreværnslovens § 29, stk. 1, om frakendelse af retten til at transportere dyr, hvorefter frakendelse kan ske for bestandigt eller for et nærmere fastsat tidsrum. I praksis anvendes næppe frakendelsestider efter bestemmelsen i dyreværnsloven, der er kortere end 1

F. t. l. vedr. dyreværnsloven

år. Frakendelse efter straffelovens § 79, sker efter § 79, stk. 3, på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre.

I forbindelse med fastlæggelsen af varigheden af den ubetingede frakendelse på klippekortordningens anvendelsesområde, må der lægges vægt på, at virksomheden nu har begået i alt seks overtrædelser af reglerne om dyretransport, og at der for alle disse overtrædelser foreligger et selvstændigt almindeligt strafferetligt ansvar for virksomheden.

Ved et sådant antal overtrædelser bør en ubetinget frakendelse ske for en længere periode. Arbejdsgruppen foreslår, at varigheden af en ubetinget frakendelse i disse tilfælde fastsættes til tre år.

Det bemærkes, at en treårig periode for en ubetinget frakendelse også harmonerer med den regel om adgangen til at opnå autorisation, der er fastsat i transportforordningen, jf. artikel 10, stk. 2, litra c. Efter denne bestemmelse er det en forudsætning for udstedelse af en autorisation til en transportvirksomhed, at ansøgerne eller deres repræsentanter ikke har gjort sig skyldige i alvorlige overtrædelser af fællesskabslovgivningen eller national lovgivning vedrørende beskyttelse af dyr i de tre år, der går forud for indgivelsen af ansøgningen.

5.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i arbejdsgruppens forslag om antallet og gyldigheden af klip.

Som det fremgår af pkt. 5.5.2. ovenfor, er det Justitsministeriets opfattelse, at klippekortordningens frakendelsesbestemmelser ikke bør finde anvendelse på transportører, der er etableret i selskabsform (juridiske personer). På det grundlag er arbejdsgruppens overvejelser om graduering af klip i forhold til virksomhedens størrelse efter Justitsministeriets opfattelse derfor ikke længere så aktuelle. Strafansvar og klip i forhold til transportøren forudsætter således, at de sædvanlige betingelser for strafansvar, herunder at der skal være tale om en forsætlig eller uagtsom handling eller undladelse, skal være opfyldt i den enkelte sag. Der er med lovforslaget ikke tale om, at transportøren strafferetligt »hæfter« for ansattes overtrædelser af reglerne om transport af dyr.

Justitsministeriet finder ligesom arbejdsgruppen, at kravet om, at tre klip skal udløse en betinget frakendelse, er passende, navnlig når det tages i betragtning, at alle tre klip vil kunne udløses på baggrund af én og samme transport, hvis der i forbindelse med transporten sker tre overtrædelser af reglerne omfattet af klippekortordningen, f.eks. tre overtrædelser af reglerne om henholdsvis ventilation, vand og strøelse. Ved fastlæggelsen af antallet har klip har Justitsministeriet

lagt vægt på, at der for en transportør eller chauffør som udgangspunkt skal være mulighed for at rette ind, før der foreligger en retsvirkning i form af en betinget frakendelse. Derudover er ordningen med tre klip forud for den betingede frakendelse allerede velkendt fra færdselslovens område, hvor systemet har vist sig at have en gavnlig præventiv effekt på antallet af overtrædelser omfattet af klippekortordningen.

For så vidt angår overvejelserne om mulige *retsvirkninger af den betingede frakendelse* er Justitsministeriet enig med arbejdsgruppen i, at anvendelsen af en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr, vil sende en betydelig advarsel til den pågældende om, at overtrædelserne får konsekvenser. Det forventes således, at denne advarsel i sig selv vil fungere som en tilskyndelse for den pågældende lovovertræder til at overholde reglerne.

Justitsministeriet er imidlertid også enig med arbejdsgruppen i, at tilskyndelsen til at overholde reglerne vil forstærkes, hvis der samtidig knyttes en egentlig retsvirkning som vilkår til den betingede frakendelse.

Justitsministeriet foreslår på denne baggrund, at der stilles krav om, at personer, der er idømt eller har vedtaget en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr skal bestå en *kontrollerende prøve* i form af den afsluttende eksamen, der knytter sig til kompetencebevisuddannelsen for chauffører, jf. herved ovenfor pkt. 2.2.

Vilkåret betyder, at en transportør eller en chauffør/ledsager, der betinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, inden for en frist, der fastsættes af Fødevarestyrelsen, skal bestå denne kontrollerende prøve. Dette gælder også for chauffører og transportører, der ikke efter transportforordningen skal have et kompetencebevis.

Hvis de pågældende transportører og chauffører ikke består prøven inden den fastsatte frist – enten fordi den pågældende dumper eller helt undlader at gå op til prøven – vil de ikke lovligt kunne udføre dyretransporter i Danmark. Og de vil kunne straffes, hvis de alligevel gør det.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 f, stk. 2, om den kontrollerende prøve, og § 29 g, stk. 1, 2, pkt., om straf for at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis man ikke består den kontrollerende prøve inden for den fastsatte frist.

De nærmere betingelser for indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve foreslås fastsat administrativt, jf. den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 f, stk. 3.

Det kan tilføjes, at kravet om den kontrollerende prøve vil finde anvendelse i alle tilfælde, hvor personer betinget er frakendt retten til at transportere dyr, jf. ovenfor pkt. 4 om rettighedsfrakendelse uden for klippekortordningen.

Justitsministeriet er enig i arbejdsgruppens forslag om, at *prøvetiden* for den betingede dom skal være på tre år.

For så vidt angår *varigheden af den ubetingede frakendelse*, finder Justitsministeriet, at det vil være forkeret at fastsætte forskellige regler for ubetingede frakendelser henholdsvis inden for og uden for klippekortordningen.

For ubetingede frakendelser uden for klippekortordningen foreslås, at frakendelse sker for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum, jf. ovenfor pkt. 4.2.

Justitsministeriet finder det ikke afgørende, at det i forbindelse med en ansøgning om autorisation er en forudsætning, at ansøgerne eller deres repræsentanter ikke har gjort sig skyldige i alvorlige overtrædelser af fællesskabslovgivningen eller national lovgivning vedrørende beskyttelse af dyr i de tre år, der går forud for indgivelsen af ansøgningen. At strafferetlige afgørelser, der er mere end tre år gamle, modsætningsvis ikke kan tages i betragtning, er efter Justitsministeriets opfattelse ikke til hinder for, at en fremadrettet retlighedsfrakendelse får en længere varighed end tre år.

Justitsministeriet foreslår derfor, at også en ubetinget frakendelse efter klippekortordningen sker for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum svarende til, hvad der gælder efter den nuværende bestemmelse i dyreværnslovens § 29 og den af arbejdsgruppen foreslåede bestemmelse, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt., i arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 c, stk. 1.

6. Samspillet mellem betingede frakendelser inden for og uden for klippekortordningen

6.1. Arbejdsgruppens forslag

Efter arbejdsgruppens forslag indføres adgang til at idømme en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, dels som en obligatorisk retsfølge efter tre klip i medfør af klippekortordningen, dels som en mulig retsfølge ved mishandling eller uforsvarlig behandling af dyr.

Arbejdsgruppen foreslår, at de to former for betingede frakendelser kan kombineres, således at en person, der er idømt en betinget frakendelse efter klippekortordningen (jf. ovenfor pkt. 5), og som i *prøvetiden* begår et forhold, som isoleret set ville føre til en betin-

get frakendelse efter den almindelige frakendelsesregel uden for klippekortordningen (jf. ovenfor pkt. 4) – eller som omvendt efter at være idømt en betinget frakendelse uden for klippekortordningen, og som i *prøvetiden* begår tre overtrædelser, der udløser klip efter klippekortordningen – samlet skal idømmes en ubetinget frakendelse.

6.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i arbejdsgruppens forslag.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 c, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet finder, at bestemmelsen bør suppleres med en bestemmelse svarende til færdselslovens § 126, stk. 2, hvorefter der under særlig formildende omstændigheder kan ske betinget frakendelse, hvor der ellers efter reglerne skulle ske ubetinget frakendelse, fordi det eller de nye forhold isoleret set ville føre til en betinget frakendelse.

Bestemmelsen er tiltænkt et meget snævert anvendelsesområde og forudsættes anvendt i samme yderst begrænsede omfang som færdselslovens § 126, stk. 2.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 c, stk. 2.

Om varigheden af den ubetingede frakendelse henvises til pkt. 5.6.2. ovenfor.

7. Udførelse af dyretransporter trods frakendelse

7.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 131, stk. 1, straffes bl.a. den, der »vedblivende udøver en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt« med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Efter § 131, stk. 2, straffes den, som medvirker til, at en person, der er frakendt retten til at udøve en virksomhed, udøver denne, med bøde eller under særlig skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder.

Denne bestemmelse omfatter både rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79 og efter særlovgivningen.

For forbud mod at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr meddelt efter dyreværnslovens § 29, gælder en særlig bestemmelse i § 29, stk. 1, 4. pkt., hvorefter overtrædelse af forbudet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

7.2. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at der fastsættes regler om straf for overtrædelser af forbud mod at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr (dvs. ubetinget rettighedsfrakendelse) på linje med de regler, der gæl-

der for overtrædelse af forbud meddelt efter dyreværnslovens § 29.

Selv om fortsat udøvelse af virksomhed, hvortil retten er frakendt efter de foreslåede bestemmelser i dyreværnslovens § 29 a, stk. 1, eller § 29 c, stk. 1, eller § 29 d – og medvirken hertil – ville være strafbart efter den generelle bestemmelse i straffelovens § 131, foreslår arbejdsgruppen, at der indsættes en særlig regel herom i dyreværnsloven for at tydeliggøre, at sådanne forhold er strafbare.

Da udførelse af dyretransport trods en ubetinget frakendelse vil være egnet til at underminere en klippekortordning på dyretransportområdet, hvis de ikke mødes med sanktioner af en følelig størrelse, foreslår arbejdsgruppen, at det af bemærkningerne til et lovforslag kommer til at fremgå, at der ved fastsættelsen af straffe for overtrædelser skal tages udgangspunkt i de sanktioner, der anvendes på færdselsområdet ved kørsel i frakendelsestiden. Tilsvarende bør der udmåles bøder af en ikke ubetydelig størrelse for andres medvirken til, at der udføres erhvervmæssig dyretransport i en virksomhed eller af en person, der er frakendt retten hertil.

7.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at det kan være hensigtsmæssigt at medtage en bestemmelse om straf for manglende overholdelse af en rettighedsfrakendelse efter de foreslåede nye regler om dyretransporter for at tydeliggøre forholdets strafbarhed og strafværdighed, selv om forholdet principielt ville være omfattet af straffelovens § 131. Justitsministeriet foreslår derfor en sådan bestemmelse indsat i dyreværnslovens § 29 g.

Justitsministeriet er også enig i bemærkningerne om sanktionsfastsættelsen på området, og det forudsættes således, at der udmåles følelige sanktioner i form af bøde og i grovere tilfælde kortere frihedsstraffe med udgangspunkt i sanktionerne på færdselslovens område for kørsel i frakendelsestiden.

8. Processuelle bestemmelser i sager om overtrædelse af reglerne for dyretransporter

8.1. Arbejdsgruppens forslag

I klippekortordningen efter færdselsloven er et klip en obligatorisk retsfølge ved overtrædelser af færdselsloven, der er kliprelevante. Endvidere registreres det enkelte klip automatisk i Det Centrale Kriminalregister, når den pågældende fører har vedtaget et udenretligt bødeforelæg for en kliprelevant overtrædelse, eller når der er faldet dom for en sådan overtrædelse, jf. nærmere arbejdsgruppens rapport s. 57-58. Der skal

således ikke træffes en særskilt afgørelse om, at overtrædelsen udløser et klip, men det meddeles den tiltalte i anklageskriftet, at overtrædelsen medfører et klip.

Efter arbejdsgruppens opfattelse skal klip ligeledes være en obligatorisk retsfølge, hvis der foreligger en overtrædelse af reglerne om transport af dyr, som er kliprelevant. Hvis den tiltalte findes skyldig i en af de kliprelevante overtrædelser, skal der således ikke foretages en nærmere vurdering af, om dette bør udløse et klip, idet dette altid vil være tilfældet, hvis den pågældende er omfattet af personkredsen i de foreslåede bestemmelser om klippekortordningen (§ 31 a, stk. 1, eller § 31 b, stk. 1, i arbejdsgruppens lovudkast) og findes skyldig i overtrædelsen.

Derimod er det efter arbejdsgruppens opfattelse næppe muligt at foretage den samme automatiske registrering af klippet som på færdselslovsområdet.

Dette skyldes bl.a., at der i nogle tilfælde ved overtrædelse af reglerne om transport af dyr – i modsætning til, hvad der gælder ved klip efter færdselsloven – vil være grundlag for at gøre strafansvar gældende over for flere som følge af den samme overtrædelse. Strafansvar for en kliprelevant overtrædelse kan således tænkes pålagt både chaufføren og transportøren og skal således udløse klip for begge. Er også den landmand, der har leveret dyrene til transport, strafferetligt ansvarlig for overtrædelsen, f.eks. ved at denne har medvirket til, at kravene til areal for det enkelte dyr ikke er overholdt, skal landmanden imidlertid alene idømmes en bøde, men ikke et klip jf. ovenfor pkt. 5.3.

Da det i sådanne tilfælde vil være vanskeligt at afgøre i forbindelse med registreringen af afgørelsen i Det Centrale Kriminalregister, hvilke af de nævnte personer der har modtaget et klip, foreslås det, at klippet meddeles ved den enkelte afgørelse, således at dette – ligesom en førerretsfrakendelse på færdselsområdet, der også kan være en obligatorisk retsfølge – idømmes ved dommen eller kan vedtages samtidig med en udenretlig vedtagelse af et bødeforelæg for overtrædelsen.

Anklagemyndigheden må således i forbindelse med tiltalerejsningen tage stilling til, om det er relevant at pålægge den tiltalte et klip for overtrædelsen og tilkendegive i anklageskriftet, at dette skal være en retsfølge i sagen. Også karakteren af de sager, der skal udløse klip, og de komplicerede regler på området, taler efter arbejdsgruppens opfattelse for denne løsning.

Efter færdselslovens § 119 a, stk. 1, er der mulighed for at afgøre visse overtrædelser af loven, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, med et udenretligt bødeforelæg. Det er endvidere efter denne bestemmelse muligt udenretligt i et vist omfang at

vedtage kørselsforbud samt ubetinget eller betinget frakendelse af førerretten i et nærmere angivet tidsrum.

En bestemmelse af denne art er procesbesparende og indebærer for den tiltalte den fordel, at han kan undgå at skulle møde i retten til en domsforhandling, hvis han kan erkende sig skyldig i overtrædelsen og ikke har indsigelser mod bødens størrelse og en eventuel frakendelse af førerretten/kørselsforbud.

På dyretransportområdet er det ligeledes muligt udenretligt at vedtage en bøde efter den almindelige regel herom i retsplejelovens § 832. Derimod kan frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr efter dyreværnslovens § 29 og frakendelse af en autorisation til transport af dyr efter straffelovens § 79 ikke vedtages udenretligt. Nedlægger anklagemyndigheden påstand efter disse bestemmelser, skal sagen således indbringes for retten og afgøres ved dom.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der i en klippekortordning på dyretransportområdet bør indføres bestemmelser svarende til bestemmelserne på færdselslovens område, således at sager mod transportører og chauffører kan afgøres udenretligt også i de tilfælde, hvor der er tale om kliprelevante forseelser eller om betinget eller ubetinget frakendelse. Der henvises til § 31 c, stk. 1, i arbejdsgruppens lovudkast.

Ligeledes foreslår arbejdsgruppen en regel om, at klip samt betinget og ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, kan vedtages indenretligt, jf. den tilsvarende bestemmelse om indenretlig vedtagelse i færdselslovens § 119 a, stk. 3, jf. arbejdsgruppens lovudkast § 31 c, stk. 2.

Arbejdsgruppen har overvejet, om der bør fastsættes andre særlige regler om domstolenes behandling af sager om overtrædelse af dyretransportregler, der kan medføre klip.

Det følger af retsplejelovens § 686, stk. 2, at domsmænd medvirker i sager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse. Domsmænd skal derfor som udgangspunkt ikke medvirke i sager, hvor der alene er spørgsmål om straf i form af bøde for overtrædelse af reglerne om transport af dyr. Da spørgsmål om klip samt om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr ikke er en straf, men en anden retsfølge, skal domsmænd kun medvirke, hvis sagen skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte.

Efter arbejdsgruppens opfattelse er det hensigtsmæssigt, at der i en ny lovgivning om en klippekort-

ordning tages udtrykkelig stilling til, i hvilke sager domsmænd skal medvirke, således som det også er sket i færdselslovens § 119.

Det foreslås, at sager, hvor der alene er spørgsmål om klip eller betinget frakendelse, skal behandles uden domsmænd. Sager om ubetinget frakendelse vil efter arbejdsgruppens opfattelse normalt være af en sådan indgribende betydning for den tiltalte, uanset om denne er transportør eller chauffør, at der bør medvirke domsmænd, og det foreslås derfor, at domsmænds medvirken i disse tilfælde bliver obligatorisk, medmindre sagen kan fremmes som en tilståelsessag.

Overtrædelser af færdselsloven, der kan medføre klip, kan afgøres af domstolene ved en udeblivelsesdom efter bestemmelsen i retsplejelovens § 897. Ifølge stk. 1 i denne bestemmelse kan retten således i sager, hvor der ikke er spørgsmål om højere straf end bøder, og hvor omstændighederne ikke findes at tale herimod, anse en tiltalt, som udebliver uden oplyst lovligt forfald, for at have tilstået det påsigtede forhold. Dommen kan udfærdiges straks ved en påtegning på anklageskriftet.

Det er tvivlsomt, om der i den nævnte bestemmelse er hjemmel til at idømme sådanne klip, som ved forslaget om en klippekortordning for dyretransporter indføres som en ny retsfølge. For så vidt angår overtrædelser af færdselslovens kliprelevante regler kan bestemmelsen anvendes, idet klip her ikke idømmes, men pålægges automatisk ved registreringen af overtrædelsen i Det Centrale Kriminalregister. Bestemmelsen giver ikke mulighed for at idømme betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr ved en udeblivelsesdom.

Efter arbejdsgruppens opfattelse bør det være muligt at pålægge klip ved udeblivelsesdomme, når der er tale om ét eller to klip, der ikke – heller ikke sammen med tidligere overtrædelser – vil udløse en ubetinget frakendelse. En sanktion i form af et klip, der ikke udløser ubetinget frakendelse, er således efter arbejdsgruppens opfattelse ikke af en sådan alvorlig karakter, at det skal være udelukket at afgøre sagen med en udeblivelsesdom. Det foreslås således, at der også ved en udeblivelsesdom kan idømmes betinget frakendelse som følge af klip. Dette skyldes både, at den betingede frakendelse kun indebærer retsvirkning i form af en advarsel mod at begå yderligere overtrædelser, og hensynet til at kunne afgøre sager mod tiltalte med bopæl i udlandet ved en udeblivelsesdom, selv om retsfølgen er en betinget frakendelse. Det bemærkes i den forbindelse også, at der er adgang til genoptagelse af de nævnte udeblivelsesdomme under betingelserne i retsplejelovens § 987, stk. 1.

Derimod finder arbejdsgruppen, at det bør være udelukket at anvende udeblivelsesdom, hvis der under sagen er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, idet der herved er tale om en så indgribende retsfølge, at tiltalte bør være til stede under domsforhandlingen.

Forslaget vedrørende udeblivelsesdomme fremgår af arbejdsgruppens lovudkast § 31 c, stk. 4.

Om tiltaltes adgang til anke af en byretsdom, hvorved der er idømt klip eller betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, gælder bestemmelsen i retsplejelovens § 902, stk. 2. Ifølge denne regel kan tiltalte anke, såfremt han har givet møde i sagen, og en bøde på over 3.000 kr. eller andre offentligretlige følger er idømt. Da klip samt ubetinget/betinget frakendelse er andre offentligretlige følger, vil tiltalte således kunne anke til landsretten, medmindre han er dømt som udebleven, jf. forslaget herom ovenfor. Arbejdsgruppen finder derfor ikke grundlag for at foreslå særlige regler om anke.

8.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at et klip for overtrædelse af reglerne om transport af dyr – ligesom på færdselslovens område – skal være en obligatorisk retsfølge inden for klippekortordningens område.

Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at hensynet til at sikre en korrekt registrering af afgørelsen i Det Centrale Kriminalregister gør det nødvendigt retsteknisk at gøre klip til en formel, selvstændig retsfølge af lovovertrædelsen. Hensynet til at sikre en korrekt registrering – og hensynet til at vejlede den pågældende transportør eller chauffør/ledsager om, at vedkommende »får et klip« – kan efter Justitsministeriets opfattelse varetages ved, at det af bødeforelægget (ved udenretlig vedtagelse), af retsbogen (ved indenretlig vedtagelse) eller af dommen tydeligt fremgår, at overtrædelsen er omfattet af klippekortordningen. Klippet er derfor, jf. dets obligatoriske karakter, efter lovforslaget ikke en retsfølge, der skal vedtages eller idømmes. Det skal blot objektivt konstateres, at det forhold, som den pågældende tilstår eller findes skyldig i, er omfattet af klippekortordningen.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 i og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke grundlag for at indføre en videregående adgang til at afgøre sager om overtrædelse af reglerne om transport af dyr ved udeblivelsesdom, end hvad der følger af den almindelige bestemmelse i retsplejelovens § 897, stk. 1. Når klip ikke gøres til en formel retsfølge, er

der således efter Justitsministeriets opfattelse ikke noget til hinder for at afgøre bødesager (der samtidig medfører klip) efter retsplejelovens regel om udeblivelse i bødesager. Henset til sagernes karakter finder Justitsministeriet ikke, at det vil være rigtigt at give mulighed for at afgøre sager om betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr ved udeblivelsesdom.

Der er derfor ikke i lovforslaget medtaget en bestemmelse svarende til § 31 c, stk. 4.

Endelig finder Justitsministeriet, at ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr er så indgribende over for den pågældende transportør eller chauffør/ledsager, at der kun bør indføres adgang til i retten – dvs. foran en dommer – at vedtage en ubetinget frakendelse. Det gælder både ubetinget frakendelse som følge af mishandling eller uforsvarlig behandling af dyr og ubetinget frakendelse efter klippekortordningen. Det samme gælder betinget frakendelse efter den meget skønsprægede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, stk. 2.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 h og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet kan endelig tiltræde arbejdsgruppens forslag til regler om domsmænds medvirken.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 j og bemærkningerne hertil

9. Særlige spørgsmål om udenlandske transportører og chauffører m.fl.

9.1. Arbejdsgruppens overvejelser

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det er af væsentlig betydning for håndhævelsen af en klippekortordning på dyretransportområdet, i hvilket omfang det er muligt at idømme udenlandske chauffører og transportører klip samt betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, og hvilken rækkevidde sådanne afgørelser får.

Transportforordningen indeholder mulighed for, at en medlemsstat kan nedlægge midlertidigt forbud mod, at dyr transporteres af en virksomhed på medlemsstatens område, når virksomheden har gjort sig skyldig i gentagne eller alvorlige overtrædelser af bestemmelserne i forordningen. Anvendelsen af et midlertidigt forbud forudsætter imidlertid, at myndighederne har udtømt alle muligheder for gensidig bistand og udveksling af oplysninger med den kompetente myndighed i det land, der har udstedt en autorisation til virksomheden, jf. artikel 26, stk. 6. Der er således ikke grundlag for at tilbageholde køretøjer fra virksomheder, der har gjort sig skyldige i gentagne over-

trædelser af forordningen uden forinden at have haft kontakt til den myndighed, som har udstedt virksomhedens autorisation.

Ifølge forordningen kan annullation og suspension af autorisationer til virksomheder og suspension af kompetencebeviser til chauffører, som er udstedt i medfør af forordningen, alene foretages af den myndighed, der har udstedt autorisationen og kompetencebeviset, jf. artikel 26, stk. 4 og 5. Det vil derfor ikke være muligt for danske myndigheder at frakende udenlandske transportører deres autorisation til at transportere dyr eller træffe bestemmelse om inddragelse af kompetencebeviser for udenlandske chauffører. Der kan således efter disse regler alene ske frakendelse af udenlandske transportørers og chaufførers ret til at transportere dyr med virkning på dansk område og kun efter anmodning om bistand fra de myndigheder, som har udstedt en autorisation og/eller et kompetencebevis i henhold til forordningen.

Anvendelse af sanktioner samt fuldbyrdelse af afgørelser i straffesager mod udenlandske transportvirksomheder og chauffører, jf. nedenfor, må således ske i overensstemmelse hermed.

Reglerne om transport af dyr gælder for alle transportører af dyr i Danmark, uanset om transporten forestås af en dansk eller udenlandsk transportør, og uanset om transporten udføres af en dansk eller udenlandsk chauffør.

Straffen for overtrædelse af reglerne om transport af dyr er som udgangspunkt en bøde. Det afhænger af de konkrete omstændigheder i sagen, om strafansvar kan gøres gældende mod både chaufføren og transportøren. Arbejdsgruppens forslag om en klippekortordning medfører, at både chaufføren og transportøren i visse tilfælde ud over en bøde også vil modtage klip som en obligatorisk retsfølge. Ifølge forslaget pålægges klippet som en obligatorisk retsfølge af retten eller i forbindelse med en udenretlig vedtagelse af en bøde.

Hvis politiet konstaterer, at en transport af dyr, som foretages af en udenlandsk chauffør for en udenlandsk transportør, sker i strid med reglerne om transport af dyr, vil den udenlandske chauffør normalt umiddelbart blive sigtet for overtrædelsen.

Hvis der er tale om en overtrædelse, som transportøren er ansvarlig for, kan transportøren ikke samtidig sigtes, idet den pågældende ikke er til stede, men politiet vil – bl.a. ved afhøring af chaufføren – søge at tilvejebringe relevante oplysninger om transportøren med henblik på, at den pågældende efterfølgende kan sigtes, hvis der er grundlag herfor.

Sagen kan søges afgjort ved et bødeforelæg, herunder med en tilkendegivelse om vedtagelse af klip, der

sendes til chaufføren eller transportøren i det land, hvor de opholder sig eller er hjemmehørende. Som det fremgår af § 31 c, stk. 1, i arbejdsgruppens lovudkast, foreslår arbejdsgruppen, at det også skal være muligt udenretligt at vedtage betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr. Sådanne bødeforelæg herunder med tilkendegivelse om frakendelse kan sendes direkte til sigtede inden for medlemsstaterne i Den Europæiske Union og mellem Schengen-landene, jf. artikel 5 i Konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater og artikel 52 i Schengenkonventionen.

Hvis sigtede ikke betaler bøden, eller ikke erkender overtrædelsen, kan politikredsen rejse tiltale mod chaufføren eller transportøren og indkalde den pågældende til retsmøde i Danmark. I den forbindelse skal der forkyndes et anklageskrift og en retsmødeindkaldelse for tiltalte i det land, hvor tiltalte opholder sig eller er hjemmehørende. Indkaldelsen kan indeholde oplysninger om virkningerne af udeblivelse, herunder at tiltalte i tilfælde af udeblivelse kan blive dømt i overensstemmelse med anklageskriftet. Forkyndelse af anklageskrift mv. kan sendes direkte til personer inden for medlemsstaterne i Den Europæiske Union og mellem Schengen-landene, jf. artikel 5 i Konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater og artikel 52 i Schengenkonventionen.

I de tilfælde, hvor chaufføren eller transportøren giver møde under sagen, vil sagen blive behandlet på samme måde som en straffesag mod en dansk chauffør eller transportør.

Hvis den pågældende ikke giver møde, kan tiltalte blive dømt som udebleven i overensstemmelse med anklageskriftet, hvis retsmødeindkaldelsen har indeholdt oplysninger herom. Dette foreslås i arbejdsgruppens lovudkast (§ 31 c, stk. 4) også at kunne ske i tilfælde, hvor der skal idømmes klip eller betinget frakendelse, men derimod ikke i tilfælde, hvor sanktionen er ubetinget frakendelse. Sager, hvor der er spørgsmål om ubetinget frakendelse, kan således ikke afgøres ved udeblivelsesdom, og i disse tilfælde vil straffesagen således kun kunne gennemføres, hvis chaufføren eller transportøren giver møde til domsforhandlingen.

Når en udenlandsk chauffør eller transportør er dømt i Danmark for overtrædelse af reglerne om transport af dyr, eller hvis den pågældende har vedtaget et bødeforelæg, kan afgørelsen for så vidt angår bøden søges fuldbyrdet i den pågældendes hjemland.

Med vedtagelsen den 24. februar 2005 af rammeafgørelsen om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestrafte er der mellem medlemsstaterne i EU gennemført en forenklet og mere effektiv procedure i forbindelse med anerkendelse og fuldbyrdelse af bødestrafte. Rammeafgørelsen, der skal være gennemført i medlemsstaterne inden den 22. marts 2007, indebærer, at afgørelser om bødestrafte truffet i en medlemsstat som udgangspunkt skal anerkendes af den medlemsstat, der skal gennemføre afgørelsen, uden yderligere formaliteter og gennemføres omgående på samme måde, som hvis der havde været tale om en national afgørelse. Denne forpligtelse til at anerkende og fuldbyrde bødestrafte gælder dog kun uden hensyn til, om forholdet er strafbart både efter lovgivningen i det land, hvor overtrædelsen er begået, og efter lovgivningen i det land, hvor afgørelsen skal fuldbyrdes (kravet om »dobbelt strafbarhed«), hvis forholdet er omfattet af en såkaldt »positivliste«. Overtrædelser af dyreværnslovgivningen er ikke omfattet af positivlisten. Dette indebærer, at de andre medlemsstater ikke uden videre vil være forpligtet til at yde bistand i forbindelse med en anmodning om fuldbyrdelse af en bøde, hvis sagen vedrører en overtrædelse, hvor de danske regler om transport af dyr er videregående end EU-reglerne.

Rammeafgørelsen omfatter ikke fuldbyrdelse af afgørelser om betinget eller ubetinget frakendelse i andre medlemslande. Om sådanne afgørelser kan fuldbyrdes, afhænger således af lovgivningen i de enkelte lande.

Ud over at søge sagen afgjort ved bødeforelæg eller at søge gennemført en straffesag her i landet, kan politikredsen anmode det land, hvor chaufføren opholder sig, eller hvor transportøren er hjemmehørende, om at overtage strafforfølgningen i sagen. Det afhænger af de nationale regler i det pågældende land, om der vil kunne ydes bistand i forbindelse med strafforfølgningen. Hvis overtrædelsen vedrører fælles EU-regler, vil den pågældende medlemsstat formentlig kunne overtage retsforfølgningen, mens det kan være mere tvivlsomt, hvis der er tale om overtrædelse af nationale regler, som er videregående end EU-reglerne.

Afgørelser om bøde samt klip og frakendelse vedrørende udenlandske chauffører og transportører vil blive opdateret i Det Centrale Kriminalregister, men et klip eller en frakendelse vil som udgangspunkt alene have virkning i Danmark.

Sammenfattende er det således forbundet med en række vanskeligheder at gennemføre straffesager om overtrædelse af reglerne om transport af dyr mod udenlandske chauffører og transportører. Det vil i

nogle tilfælde være muligt at pålægge og inddrive bøder, mens der i praksis må anses at foreligge meget begrænsede muligheder for at gennemføre sager om frakendelse. Endelig vil en frakendelse som udgangspunkt kun have virkning i Danmark.

Arbejdsgruppen foreslår, at spørgsmål om fuldbyrdelse af afgørelser om overtrædelse af reglerne om transport af dyr indgår i bredere overvejelser om, hvordan det sikres, at afgørelser inden for færdselslovens område fuldbyrdes i andre medlemsstater i EU.

9.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det er af væsentlig betydning for effektiviteten af klippekortordningen og for overholdelsen af lovgivningen om transport af dyr, at der også er mulighed for at håndhæve reglerne også over for de transportører og chauffører/ledsagere, som er hjemmehørende i udlandet. Hvis sanktionsregler og regler om frakendelse ikke kan håndhæves effektivt over for udenlandske transportører og udenlandske chauffører/ledsagere kan der være risiko for at nye strenge regler vil forvride dansk transporterhvervs evne til at konkurrere med transportører fra andre EU-lande.

Det er dog i den forbindelse vigtigt at fremhæve, at det ikke vil være de ovenfor beskrevne vanskeligheder med at gennemføre en straffesag og fuldbyrde en eventuel dom – herunder om rettighedsfrakendelse i forhold til dyretransporter i Danmark – over for en person, der har bopæl i Danmark, men som eksempelvis driver transportvirksomhed gennem et selskab med hjemsted i udlandet eller ved anvendelse af køretøjer indregistreret i Danmark. »Udflagning« af en vognpark eller et vognmandsselskab til udlandet fritager ikke ejeren for personligt strafansvar eller rettighedsfrakendelse i Danmark, hvis den pågældende forsætligt eller uagtsomt har overtrådt af reglerne om transport af dyr.

Som arbejdsgruppen har fremhævet, kan det imidlertid i visse tilfælde – navnlig i sager om rettighedsfrakendelse – være vanskeligere at håndhæve reglerne over for f.eks. en udenlandsk transportør med bopæl og forretningssted i udlandet end over for en transportør, der er hjemmehørende i Danmark. Dette skyldes ikke, at reglerne ikke finder tilsvarende anvendelse over for udlændinge, der udfører transporter eller driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr på dansk territorium, men derimod at det kan være vanskeligt at få sagerne gennemført ved de danske domstole i forhold til navnlig udenlandske transportører og at få fuldbyrdet en eventuel dom – navnlig i de tilfælde, hvor de danske regler om transport af dyr er

videregående end de generelle EU-regler på området. Det kan også vise sig vanskeligt i praksis at gennemføre kravet om en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport, sml. ovenfor pkt. 5.2.1. om klippekortordningen for færdselslovsovertrædelser.

Det er dog Justitsministeriets opfattelse, at de fælles regler i transportforordningen om gensidig bistand mellem myndighederne, jf. pkt. 2.5. ovenfor, og rammeafgørelsen om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestraffe, vil gøre det lettere at inddrive bøder og anmode om rettighedsfrakendelse eller tilbagekaldelse af autorisation i det land, hvor transportøren er hjemmehørende.

Til yderligere sikring af inddrivelsen af bøder for overtrædelser af reglerne om transport af dyr foreslår Justitsministeriet endvidere, at der indføres en hjemmel i dyreværnsloven, som gør det muligt for politiet at tilbageholde udenlandske chauffører og udenlandske køretøjer, indtil en bøde er betalt. Reglen, der svarer til reglen i færdselslovens § 120, skal sikre, at det bliver lettere af inddrive bøder for overtrædelser begået af chaufføren.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 k og bemærkningerne hertil.

10. Egenkontrol i landbrugsbesætninger

Det fremgår af aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om finansloven for 2006, at der skal indføres krav om egenkontrol med dyrevelfærd i besætninger med det formål at sikre en bedre overholdelse af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet.

Dyreværnsloven indeholder ikke på nuværende tidspunkt hjemmel til at fastsætte regler om forpligtelse til at udføre egenkontrol med dyrevelfærd. Det foreslås derfor, at der i dyreværnsloven indsættes en ny bestemmelse i § 4 b, som giver justitsministeren bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om egenkontrol i landbrugsbesætninger.

Formålet med egenkontrollen er at sikre, at reglerne om dyrevelfærd overholdes, og at dette løbende kan dokumenteres gennem de fornødne registreringer.

Indsættelsen af bemyndigelsesbestemmelsen indebærer, at der administrativt kan fastsættes nærmere regler om, at besætningsejere skal gennemføre egenkontrol med dyrevelfærd, ligesom der vil blive fastsat nærmere regler om myndighedernes kontrol med, at besætningsejerne gennemfører den forudsatte egenkontrol. Som det er tilfældet inden for fødevarerområdet, indebærer ordningen, at de omkostninger, som eventuelt måtte være forbundet med at udføre egenkontrollen, skal afholdes af besætningsejeren.

Den nærmere udmøntning af egenkontrollen, herunder fastlæggelsen af de specifikke krav, der skal stilles til egenkontrolprogrammerne, vil – i samarbejde med relevante organisationer på området – blive foretaget af Fødevarestyrelsen og Justitsministeriet i forbindelse med udfærdigelsen af de administrative forskrifter på området.

Det forudsættes, at en del af egenkontrollen skal baseres på såkaldte branchekoder, hvori brancherne fastlægger retningslinjer for, hvad der udgør god dyrevelfærdsmæssig praksis, og hvilke procedurer der bør indføres i besætningerne for at sikre overholdelsen af denne praksis.

Fødevarestyrelsen har i løbet af 2006 afholdt en række møder med relevante myndigheder og organisationer om det nærmere indhold af egenkontrolprogrammet, hvorunder repræsentanter for kvægbranchen og for svinebranchen har fremlagt udkast til retningslinjer, som kan danne grundlag for de egenkontrolprogrammer, som skal udføres i besætningerne. Det forventes, at kravet om egenkontrol i første omgang vil blive indført for disse to dele af landbrugserhvervet, som omfatter langt de fleste besætninger og samtidig tegner sig for størstedelen af overtrædelserne af reglerne om dyrevelfærd. Egenkontrolordningen vil imidlertid på længere sigt kunne udstrækkes til også at omfatte andre sektorer inden for landbruget.

Ud over de retningslinjer, som fastsættes ved hjælp af branchekoder, vil egenkontrollen skulle bestå i løbende professionel rådgivning til besætningsejerne om, hvordan kravene til dyrevelfærd bedst efterleves i den enkelte besætning, og hvordan egenkontrolprocedurerne indarbejdes og udføres bedst muligt. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt, at denne rådgivning indgår i de allerede eksisterende offentligt godkendte sundhedsrådgivningsaftaler, som ud over vejledning om dyresundhed dermed også skal omfatte rådgivning om dyrevelfærdsmæssige forhold.

Endelig vil der i forbindelse med gennemførelsen af egenkontrolordningen skulle føres kontrol fra myndighedernes side med, at besætningsejerne overholder egenkontrolprogrammerne. Denne offentlige kontrol med egenkontrollen forudsættes indarbejdet i den eksisterende 5 pct.-stikprøvekontrol af landbrugsbesætningerne.

11. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Den foreslåede ordning med gennemførelse af egenkontrol i besætninger, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, vil kunne have visse økonomiske og administrative konsekvenser for landbrugsbesætningerne. Som an-

F. t. l. vedr. dyreværnsloven

ført ovenfor i pkt. 10 vil den nærmere udmøntning af egenkontrollen, herunder fastlæggelsen af de specifikke krav, der skal stilles til egenkontrolprogrammerne, blive foretaget af Fødevarestyrelsen og Justitsministeriet i forbindelse med udfærdigelsen af de administrative forskrifter på området, og det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at skønne nærmere over de økonomiske og administrative konsekvenser af denne del af lovforslaget.

Lovforslagets øvrige elementer skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige eller for erhvervslivet af betydning.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

12. Hørte myndigheder mv.

Rapporten fra arbejdsgruppen vedrørende en klippekortordning for dyretransporter har i januar 2007 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Alle Dyrs Ret, Aktive Dyreværnsretigheder, Anima, Danish Meat Association, Dansk Akvakultur, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Industri (DI), Dansk Gedeunion, Dansk Kvæg, Dansk Landbrug, Dansk Pelsdyravlerforening, Danske Regioner, Danske Slagterier/Danish Meat Association, Danske Speditører, Dansk Svineproduktion, Dansk Transport og Logistik, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Dommerforening, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), Det Danske Fjerkræraad, Det Dyreetiske Råd, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrefondet, Dyreværnsrådet, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsudvalg (Do-Su), Dyreværnsforeningen Freja, Fagligt Fælles Forbund 3F, Færdselsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Hesteinternatet af 1999, HTS-Interesseorganisationen, HTS-Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, Kommunernes Landsforening, Købranchens Fællesråd, Landbrugsraadet, Landsforeningen for Dansk Fåræavl, Landsforeningen af Danske Svineproducenter,

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn, Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landsudvalget for Heste, Mejeriforeningen, Politiforbundet, Præsidenterne for landets byretter, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Dyreforsøg, SamMark, Sammenlutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA), Slagteriernes Forskningsinstitut, SPF-selskabet, TransportErhvervetsUddannelsesRåd (TUR), WSPA og Økologisk Landsforening.

Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt i høring hos de samme myndigheder og organisationer mv.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilaget til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de gældende regler.

Til § 1

Til nr. 1 (§ 4 b)

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der i dyreværnsloven indsættes en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om gennemførelse af egenkontrol i landbrugsbesætninger. Lovforslaget udgør på dette punkt en lovgivningsmæssig ud-

møntning af regeringens og Dansk Folkepartis aftale om finansloven for 2006.

De administrative regler, som på grundlag af myndigheden vil blive fastsat efter nærmere drøftelse med relevante myndigheder og organisationer, vil indeholde en regulering af den enkelte besætningssejers pligt til at gennemføre egenkontrol, dvs. foretage daglige registreringer af, at forholdene i besætningen er i overensstemmelse med de fastsatte dyrevelfærds-mæssige krav.

Det forudsættes desuden, at der i den administrative regulering vil blive fastsat nærmere regler om myndighedernes adgang til at kontrollere, at besætnings-ejeren har overholdt kravet om gennemførelse af egenkontrol. Det forudsættes endvidere, at en del af denne kontrol skal udføres på grundlag af de sundhedsrådgivningsaftaler, som en stor del af svine- og kvægbesætningerne har indgået, og som indebærer månedlige besøg i besætningen af en praktiserende dyrlæge.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 2 (§ 28, stk. 7 og 8)

Den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 28, stk. 7, som har til formål at gennemføre en skærpeelse af strafniveauet i visse sager om transport af dyr, indebærer, at formuleringen af strafudmålingsreglen i dyreværnslovens § 28, stk. 7, udvides til udtrykkeligt at henvise til »transport af dyr«.

Efter den foreslåede bestemmelse skal det ved udmåling af straf efter loven eller efter regler fastsat i medfør af dyreværnslovens § 28, stk. 5 og 6, herefter anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder ved transport af dyr.

Det forudsættes, at straffeskærpelsen alene omfatter transportører og de landmænd, som har leveret dyrene til transport, da det økonomiske incitament til at overtræde reglerne om transport af dyr fortrinsvis vil ligge hos disse. Chauffører er således ikke omfattet af den tilsigtede straffeskærpelse, men vil i øvrigt være omfattet af den skærpelse af straffen i sager om transport af dyr, som blev gennemført ved ændringen af dyreværnsloven i 2003.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 3 (§§ 29 a-j)

Til § 29 a

Efter *stk. 1* i den foreslåede bestemmelse kan den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport

af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Bestemmelsen indebærer, at der indføres en udtrykkelig hjemmel til frakendelse i sager om transport af dyr, og bestemmelsen udgør på dette punkt således et supplement til den almindelige frakendelsesadgang i dyreværnslovens § 29, som imidlertid ikke udtrykkeligt henviser til transport af dyr.

Begrebet »den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr« omfatter, som det fremgår af pkt. 4.3., jf. pkt. 5.3.2., i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, både transportører og organisatorer i transportforordningens forstand. Det er med formuleringen af bestemmelsen (»driver erhvervsmæssig virksomhed«) forudsat, at der i medfør af dette led i bestemmelsen kun er adgang til frakendelse i forhold til en ejer, en direktør, et bestyrelsesmedlem eller en anden person – der uanset formel titel – de facto deltager i ledelsen af transportvirksomheden. Chauffører og ledsagere er selvstændigt nævnt i bestemmelsen som personer, der kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Den foreslåede bestemmelse omfatter således fysiske personer, som enten fungerer som chauffør/ledsager eller som transportør/organisator. Selskaber mv. (juridiske personer), er derimod ikke omfattet af frakendelsesadgangen efter bestemmelsen. Juridiske personer kan i særlige tilfælde frakendes retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr efter den foreslåede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 d.

Anvendelse af den foreslåede frakendelsesadgang er betinget af, at der i den aktuelle sag er tale om *erhvervsmæssig transport af dyr*. Grovere uforsvarlig behandling af dyr i privat sammenhæng, f.eks. transport af kæledyr, er således ikke omfattet af bestemmelsen, men i sådanne tilfælde vil der – afhængig af den konkrete sags omstændigheder – kunne være grundlag for frakendelse efter dyreværnslovens § 29. Begrebet »erhvervsmæssig« transport af dyr, omfatter ikke kun egentlig vognmandsvirksomhed, men f.eks. også en landmand, der transporterer egne dyr til slagting, med henblik på salg, eller til en anden landmand med henblik på opfødning, sml. herved om begrebet »transport i forbindelse med økonomisk virksomhed«

under pkt. 2 i Justitsministeriets vejledning nr. 145 af 22. december 2007 om transportforordningen.

Som efter den gældende bestemmelse om frakendelse i dyreværnslovens § 29 forudsætter frakendelse, at der foreligger mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller at den pågældende tidligere er dømt for uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse. Overtrædelse af transportreglerne, som indebærer ikke-uforsvarlig behandling af dyr, eller uforsvarlig behandling af dyr i 1. gangstilfælde, kan således ikke føre til frakendelse efter den foreslåede bestemmelse.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan frakendelse ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Denne bestemmelse indebærer som noget nyt en mulighed for at idømme en betinget frakendelse for overtrædelse af dyreværnsloven, og denne bestemmelse har til formål at skærpe retspraksis, således at der fremover sker frakendelse i langt videre omfang end det sker i dag.

Det vil bero på domstolenes vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der skal ske betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, og i denne vurdering kan indgå, om der i sager om mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr er tale om en førstegangsovertrædelse. I tilfælde, hvor transportøren eller chaufføren er straffet flere gange tidligere for ligeartet kriminalitet, eller hvor der i mere systematisk eller organiseret form er begået adskillige lovovertrædelser, forudsættes det, at der som altovervejende udgangspunkt sker ubetinget frakendelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 b

Bestemmelsen i *stk. 1* indeholder de grundlæggende regler for klippekortordningen for dyretransporter.

Begrebet »den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr« omfatter som det fremgår af pkt. 5.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget både transportører og organisatorer i transportforordningens forstand. Det er med formuleringen af bestemmelsen (»driver erhvervmæssig virksomhed«) forudsat, at der i medfør af dette led i bestemmelsen kun er adgang til frakendelse i forhold til en ejer, en direktør, et bestyrelsesmedlem eller en anden person – der uanset formel titel – de facto deltager i ledelsen af transportvirksomheden. Chauffører

og ledsagere er selvstændigt nævnt i bestemmelsen som personer, der kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Det følger af bestemmelsen, at de pågældende betinget skal frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis vedkommende inden for en periode af tre år tre gange har overtrådt en række regler af særlig betydning for dyrs velfærd under transport. Det forudsætter, at disse overtrædelser ikke i sig selv har en sådan grovhed, at de i sig selv vil kunne begrunde en frakendelse efter den foreslåede frakendelsesadgang i § 29 a.

Svarende til ordningen på færdselsområdet vil én overtrædelse af de i bestemmelsen opregnede regler om transport af dyr indebære, at den dømte får et klip. Efter tre klip inden for en periode af tre år regnet fra det første klip vil der automatisk ske betinget frakendelse af retten til at transportere dyr. Flere overtrædelser, der hver især udløser et klip, vil kunne begås under den samme dyretransport, f.eks. i tilfælde, hvor der under transporten sker overtrædelse af arealkravene med mere end 10 pct. og overtrædelse af reglerne om ventilation og vand til dyrene. I en sådan situation får den for transporten ansvarlige chauffør/ledsager og/eller transportør således en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr.

De overtrædelser, som efter den foreslåede ordning udløser et klip, er følgende:

- 1) Overtrædelser af reglerne om *arealkrav* i bilag 2 til Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport, hvis arealet er mindre end 90 procent af det i bekendtgørelsen fastsatte,
- 2) Overtrædelser af reglerne i § 9 i bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport om *indvendig højde* ved transport af svin på 40 kg, hvis den indvendige højde er mindre end 95 procent af det fastsatte,
- 3) Overtrædelser af reglerne om *ventilation* i bilag 1, kapitel VI, punkt 3.1.-3.3. i Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. og overtrædelser af reglerne i § 9, stk. 3, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport,
- 4) Overtrædelser af reglerne om *vanding og fodring* i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport §§ 20-21 (vedrørende transport af fjerkræ, der fuldt ud afvikles her i landet) samt i Rådets forordning nr. 1/2005 (EF) af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr

under transport og dermed forbundne aktiviteter mv., jf. forordningens:

- artikel 3, litra h,
 - bilag I, kapitel III, punkt 2.7., kapitel V, punkt 1.3.-1.5., jf. punkt 1.1., kapitel V punkt 2.1., kapitel VI, punkt 1.3.-1.5., og kapitel VI, punkt 2.1.-2.3.,
- 5) Overtrædelser af reglerne om *hviletid* i bilag 1, kapitel V, punkt 1.1.-1.5. i Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv.
- 6) Overtrædelser af kravene til *strøelse* i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport §§ 17 og 25 og i Rådets forordning nr. 1/2005 (EF) af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. bilag I, kapitel II, punkt 1.5. (unge dyr) samt bilag 1, kapitel VI, punkt 1.2.,
- 7) Overtrædelser af kravene til *transportegnethed* i Rådets forordning nr. 1/2005 (EF) af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. bilag I, kapitel 1, punkt 1, 2, 3 og 6 og bilag I, kapitel VI, punkt 1.9. om lange transporter af unge dyr samt reglerne om transportegnethed i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1729 om beskyttelse af dyr under transport §§ 7-8 (udsætterdyr) og § 18 (nationale transporter af kvier umiddelbart efter kælvning).

For at sikre klarhed for erhvervet og domstolene over den præcise rækkevidde af stk. 1, foreslås det i stk. 2, at justitsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse – inden for rammerne af stk. 1 og de forudsætninger, der fremgår af dette lovforslag – at fastsætte, hvilke bestemmelser i »lovgivningen om transport af dyr« (det vil i denne sammenhæng sige transportforordningen og transportbekendtgørelsen), der omfattes af klippekortordningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.3.-5.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 c

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indeholder en nærmere regulering af de tilfælde, hvor der skal ske ubetinget *frakendelse* af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr som følge af, at der i prøvetiden for en betinget frakendelse – inden for eller uden for klippekortordningen – er begået et eller flere forhold, der enten hver for sig eller tilsammen (herunder ved tre yderligere klip efter klippekortord-

ningen), isoleret set ville føre til en betinget frakendelse.

Stk. 1, nr. 1, angår den situation, hvor der i prøvetiden for en betinget frakendelse (inden for eller uden for klippekortordningen), begås et nyt forhold, som isoleret set ville føre til en betinget frakendelse uden for klippekortordningen, jf. § 29 a, stk. 2.

Stk. 1, nr. 2, angår den situation, hvor der i prøvetiden for en betinget frakendelse uden for klippekortordningen er »optjent« tre klip efter klippekortordningen, jf. § 29 b, stk. 1.

Stk. 1, nr. 3, angår den situation, hvor der i prøvetiden for en betinget frakendelse inden for klippekortordningen er »optjent« yderligere tre klip efter klippekortordningen.

Ordningen svarer på dette punkt til færdselslovens ordning, hvorefter to betingede frakendelser som alt-overvejende hovedregel tilsammen fører til en ubetinget frakendelse.

Ligesom i færdselslovens § 126, stk. 2, foreslås det dog i *stk. 2*, at der under særligt formildende omstændigheder kan ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter *stk. 1* ellers skulle ske ubetinget. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt i helt særlige tilfælde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 d

Den foreslåede bestemmelse giver som noget nyt mulighed for at frakende et selskab mv. (en juridisk person) retten til at drive erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpene omstændigheder har overtrådt lovgivningen om transport af dyr. Bestemmelsen giver kun mulighed for ubetinget frakendelse.

»Lovgivningen om transport af dyr« omfatter i denne sammenhæng transportforordningen og transportbekendtgørelsen.

Både de gældende regler om frakendelse i dyreværnsloven § 29 og straffelovens § 79 og de foreslåede regler i dyreværnslovens §§ 29 a-c omfatter kun fysiske personer.

Adgangen til rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer er et supplement til den almindelige frakendelsesregel på dyretransportområdet i § 29 a og klippekortordningen i § 29 b, og den er forudsat beholdt særlig grove tilfælde. Rettighedsfrakendelse i forhold til en juridisk person træder således ikke i stedet for, men skal idømmes i tillæg til, rettighedsfrakendelse i forhold til de ansvarlige (fysiske) personer.

Bestemmelsen er navnlig tænkt anvendt i tilfælde, hvor der tidligere er sket udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som er frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, dvs. hvor selskabet som sådant må siges at danne rammen om gentagne, alvorlige overtrædelser.

Bestemmelsen er inspireret af lignende bestemmelser i § 11 i lov om næringsbrev til fødevarer virksomheder og § 110 b i miljøbeskyttelsesloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3. og pkt. 5.5.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 e

Stk. 1 regulerer varigheden af ubetinget rettighedsfrakendelse både inden for og uden for klippekortordningen. På samme måde som efter den gældende bestemmelse i dyreværnslovens § 29 foreslås det, at ubetinget frakendelse sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. En uden- eller indenretlig vedtagelse af en betinget frakendelse har i denne henseende samme virkning som en dom, jf. den foreslåede bestemmelse i § 29 h, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2. og 5.6.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Stk. 2 regulerer spørgsmålet om generhvervelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr inden frakendelsestidens udløb. Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i § 29, stk. 2.

Til § 29 f

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* sker betinget frakendelse både inden for og uden for klippekortordningen med en prøvetid tre år, der regnes fra endelig dom. En uden- eller indenretlig vedtagelse af en betinget frakendelse har også i denne henseende samme virkning som en dom, jf. den foreslåede bestemmelse i § 29 h, stk. 3. Det er et vilkår for frakendelsen, at den pågældende i prøvetid ikke overtræder reglerne om transport af dyr på en sådan måde, at den pågældende skal frakendes retten til at transportere dyr. I givet fald vil vedkommende stå til en ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr, jf. den foreslåede bestemmelse i § 29 c, stk. 1.

En betinget frakendelse indebærer desuden, at den pågældende chauffør/ledsager eller transportør skal bestå en kontrollerende prøve, der omfatter beskyttelse af dyr under transport, jf. *stk. 2*.

Prøven er den samme, som chauffører/ledsagere efter reglerne i transportforordningen og Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1728 af 21. december 2006 om uddannelse i transport af dyr skal bestå for at opnå

det såkaldte kompetencebevis. Det følger endvidere af bestemmelsen, at prøven skal bestå inden for en frist, der fastsættes af Fødevarestyrelsen. Det forudsættes i den forbindelse, at fristen af Fødevarestyrelsen fastsættes på en sådan måde, at vedkommende chauffør eller transportør får en reel mulighed for at aflægge prøven inden for rimelig tid, men at der samtidig sikres den fornødne konsekvens i administrationen af ordningen, således at prøven skal aflægges snarest muligt efter den endelige afgørelse i straffesagen.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* giver justitsministeren adgang til at fastsætte nærmere regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3. og pkt. 5.6.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 g

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, der indholdsmæssigt svarer til dyreværnslovens § 29, stk. 1, 4. pkt., giver mulighed for at straffe den chauffør/ledsager eller transportør, som trods en ubetinget frakendelse efter de foreslåede regler i §§ 29 a, c og d fortsætter med erhvervsmæssig transport af dyr. Det samme gælder i tilfælde, hvor en chauffør/ledsager eller transportør, der betinget er frakendt retten hertil, fortsætter med erhvervsmæssig transport af dyr, selv om vedkommende ikke har bestået den kontrollerende prøve i transport af dyr inden for den af Fødevarestyrelsen fastsatte frist.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, gives der mulighed for at straffe den, som medvirker til, at en fysisk person, der er frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr efter §§ 29 a, c og d, alligevel udfører erhvervsmæssig transport af dyr.

Endvidere foreslås regler om strafansvar for juridiske personer, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 h

Stk. 1 regulerer adgangen til udenretlig vedtagelse af bøde for overtrædelse af »lovgivningen om transport af dyr« (dvs. transportforordningen og transportbekendtgørelsen) og betinget frakendelse i henhold til klippekortordningen af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Denne adgang til udenretlig vedtagelse af bøder og betinget frakendelse svarer til dels til færdselslovens ordning, jf. herved færdselslovens § 119 a, idet Justitsministeriet ud fra navnlig retssikkerhedsmæssige

betræktninger dog finder det rigtigst, at der ikke gives adgang til udenretlig vedtagelse af en ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervs-mæssig transport dyr. En sådan retsfølge er efter Justitsministeriets opfattelse så indgribende, at den kun bør kunne pålægges ved dom eller i forbindelse med indenretlig vedtagelse, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*. Ligeledes finder Justitsministeriet ikke, at der bør være adgang til udenretligt at vedtage en betinget frakendelse efter den meget skønspregede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, *stk. 2*.

Endvidere følger det af den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, at uden- og indenretlige vedtagelser efter *stk. 1* og *2* med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelses-virkning har samme virkning som en dom. Det vil bl.a. sige, at prøvetiden for en betinget frakendelse og frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse, der er vedtaget efter § 29 h, *stk. 1* eller *2*, regnes fra vedtagelsen, sml. § 29 e, *stk. 1* og *2*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 i

Af hensyn til at sikre en korrekt registrering af klip i Det Centrale Kriminalregister og til at vejlede den pågældende transportør eller chauffør/ledsager om, at vedkommende »får et klip«, skal det af bødeforelægget (ved udenretlig vedtagelse), af retsbogen (ved indenretlig vedtagelse) eller af dommen tydeligt fremgå, at overtrædelsen er omfattet af klippekortordningen.

Klippen er derfor, jf. dets obligatoriske karakter, efter lovforslaget ikke en retsfølge, der skal vedtages eller idømmes. Det skal blot objektivt konstateres, at det forhold, som den pågældende tilstår eller findes skyldig i, er omfattet af klippekortordningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 29 j

De foreslåede bestemmelser i *stk. 1* og *2* indeholder regler om domsmænds medvirken i sager om overtrædelse af »lovgivningen om transport af dyr« (dvs. transportforordningen og transportbekendtgørelsen). Reglerne svarer i det væsentlige til færdselslovens § 119, *stk. 2* og *3*.

For andre sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen gælder de almindelige bestemmelser om domsmænds medvirken i retsplejelovens § 689, *stk. 3* og *4*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Stk. 2 svarer i det væsentlige til færdselslovens § 119, *stk. 4*.

Efter retsplejelovens § 731, *stk. 1*, litra d, skal der under visse betingelser beskikkes en forsvarer, når tiltale er rejst i sager, der skal behandles under medvirken af bl.a. domsmænd. Det samme gælder – hvis tiltalte anmoder om det – når tiltale er rejst i sager, i hvilke der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, jf. § 731, *stk. 1*, litra e, jf. *stk. 2*. I disse tilfælde følger det således af retsplejelovens almindelige regler, at der skal ske forsvarerbeskikkelse.

Det foreslås som konsekvens af de foreslåede regler i *stk. 1* og *2* om domsmænds medvirken i sager om overtrædelse af færdselsloven, at der – hvis tiltalte anmoder om det – i byretten beskikkes forsvarer i sager, hvor der bliver tale om betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, og der ikke medvirker domsmænd. Med forslaget vil der kunne ske forsvarerbeskikkelse i de sager, hvor der efter forslaget ikke længere skal medvirke domsmænd.

Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

Til § 29 k

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til færdselslovens § 120, giver politiet mulighed for at tilbageholde et køretøj, der anvendes til transport af dyr, i de tilfælde, hvor såvel chaufføren som det køretøj, der anvendes til transporten af dyr og med hvilken en overtrædelse er begået, er hjemmehørende i udlandet. Tilbageholdelse kan ske, indtil forskyldte bøder er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet, jf. *stk. 1*.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, at retsplejelovens regler om beslaglæggelse med henblik på konfiskation finder tilsvarende anvendelse, ligesom det følger af bestemmelsen, at tilbageholdelsen kun kan ske, hvis det er nødvendigt for at sikre betaling af de nævnte beløb. Var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan tilbageholdelse ikke ske.

Endelig følger det af *stk. 3*, at *stk. 1*, ikke finder anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

*Til § 2**(Ikrafttræden)*

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Efter almindelige retsprincipper finder klippekortordningen og de nye regler om betinget og ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr anvendelse på overtrædelser, der begås efter denne dato.

Rigspolitiet har oplyst, at det forventes at tage 3-6 måneder fra lovforslagets vedtagelse at foretage de nødvendige IT-mæssige tilpasninger af Det Centrale

Kriminalregister for at kunne understøtte en registrering af klip i registret. Indtil disse tilpasninger er gennemført, vil eventuelle klip blive registreret manuelt.

*Til § 3**(Grønland og Færøerne)*

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder – og heller ikke kan sættes i kraft ved kongelig anordning – for Grønland og Færøerne.

Det skyldes, at dyrevelfærd i begge disse dele af riget er et hjemmestyreanliggende.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005, som ændret ved § 22 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 a indsættes:

»§ 4 b. Justitsministeren kan fastsætte regler om gennemførelse af egenkontrol med dyrevelfærd i landbrugsbesætninger.«

§ 28. Den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Der skal ved udmålingen af straffen tages hensyn til, om der foreligger uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr. Har forholdet haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 1 år, i gentagelsestilfælde indtil 2 år.

Stk. 2. Medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der

- 1) overtræder §§ 1-3, § 5, § 6, stk. 1, § 9, § 11, stk. 2 og 3, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1 og 2, § 16, § 17, stk. 1-3, § 18, stk. 1, § 19 og § 24 a, stk. 4, eller
- 2) tilsidesætter et vilkår for en tilladelse.

Stk. 3. Den, der overtræder et pålæg efter § 21, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 4. Med bøde straffes en dyrlæge, som tilsidesætter sin anmeldelsespligt efter § 20.

Stk. 5. I forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte regler om straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forordninger udstedt af De Europæiske Fællesskaber.

Bilag til f. t. l. vedr. dyreværnsloven

Gældende formulering

Stk. 7. Ved udmåling af straf efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af stk. 5 og 6 anses det som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

Stk. 8. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 29. Den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, kan ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder den, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr på ny findes skyldig i sådan overtrædelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med dyr frakendt for længere tid end 2 år efter stk. 1 eller efter en tidligere lov, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig med dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Stk. 3. Med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder straffes den, der med kendskab til et forbud efter stk. 1 overlader dyr i en andens varetægt, såfremt der herved etableres en tilstand i strid med forbuddet. § 28, stk. 8, finder tilsvarende anvendelse

Lovforslaget

2. § 28, stk. 7, ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 7.* Ved udmåling af straf efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af stk. 5 og 6 anses det som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder transport af dyr.

Stk. 8. Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn her til ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

Gældende formulering

Lovforslaget

3. Efter § 29 indsættes:

»§ 29 a. Den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Frakendelse kan ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

§ 29 b. Den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, skal betinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende inden for en periode af tre år har gjort sig skyldig i tre forhold, der ikke i sig selv medfører frakendelse af retten til at transportere dyr efter § 29 a, men som er omfattet af bestemmelser om landevejstransport af heste eller kvæg, får, geder, svin eller fjerkræ i Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. eller i regler om transport af dyr fastsat i medfør af denne lov vedrørende

- 1) arealkrav, hvis arealet er mindre end 90 procent af det fastsatte,
- 2) indvendig højde af køretøjet, hvis den indvendige højde er mindre end 95 procent af det fastsatte,
- 3) ventilation,
- 4) drikkevand og foder,
- 5) hviletid,
- 6) strøelse eller
- 7) transportegnethed.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, hvilke overtrædelser af lovgivningen om transport af dyr, der er omfattet af stk. 1.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 29 c. Den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende

- 1) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 a, stk. 2, eller § 29 b, stk. 1, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 29 a, stk. 2,
- 2) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 a, stk. 2, og i prøvetiden har gjort sig skyldig i yderligere tre overtrædelser, der er omfattet af § 29 b, stk. 1, eller
- 3) tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 b, stk. 1, og i prøvetiden har gjort sig skyldig i yderligere tre overtrædelser, der er omfattet af § 29 b, stk. 1.

Stk. 2. Under særlig formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget.

§ 29 d. Retten til at drive erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr kan ubetinget frakendes et selskab mv. (juridisk person) ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen vedrørende transport af dyr.

§ 29 e. Ubetinget frakendelse efter § 29 a, stk. 1, § 29 c, stk. 1, eller § 29 d sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr frakendt for længere tid end 2 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når der foreligger ganske særlige omstændigheder. Har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

§ 29 f. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på tre år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder lovgivningen om transport af dyr under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr frakendt betinget, skal den pågældende inden for en frist, som fastsættes af Fødevarestyrelsen, bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport. Er prøven ikke bestået inden udløbet af den fastsatte frist, må den pågældende ikke beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, før prøven er bestået.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve, der er nævnt i stk. 2.

§ 29 g. Den, der beskæftiger sig med erhvervmæssig transport af dyr, til trods for at retten her til er frakendt den pågældende efter § 29 a, stk. 1, § 29 c, stk. 1, eller § 29 d, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der overtræder § 29 f, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 2. Den, som medvirker til, at en fysisk person omfattes af stk. 1 udfører erhvervmæssig transport af dyr, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 29 h. I sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde samt vedtage en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, jf. § 29 b, stk. 1. Reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 2. Sager, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde eller vedtager en betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Stk. 3. Vedtagelse af bøde samt betinget og ubetinget frakendelse efter stk. 1 og 2 har samme virkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

§ 29 i. Hvis overtrædelsen er omfattet af ordningen i § 29 b, stk. 1, skal dette fremgå af

- 1) anklagemyndighedens tilkendegivelse ved en udenretlig vedtagelse, jf. stk. 1,
- 2) retsbogen ved en indenretlig vedtagelse, jf. stk. 2, eller
- 3) dommen.

§ 29 j. Domsmand medvirker i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, hvis

- 1) der er spørgsmål om højere straf end bøde,
- 2) hvis der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, eller

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 3) hvis sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse

Stk. 2. Domsmænd medvirker ikke i sager, der

- 1) behandles efter reglen i retsplejelovens § 831 eller
- 2) kan afgøres med indenretlig vedtagelse, jf. § 29 h, stk. 2.

Stk. 3. Offentlig forsvarer beskikkes efter reglerne i retsplejelovens § 731 og § 732. Hvis tiltalte anmoder om det, beskikkes i byretten tillige offentlig forsvarer i sager, hvor der bliver spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, og der ikke medvirker domsmænd. Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

§ 29 k. Er både chaufføren og det køretøj, der anvendes til transport af dyr og med hvilken en overtrædelse er begået, hjemmehørende i udlandet, kan køretøjet tilbageholdes af politiet, indtil forskyldte bøder eller sagsomkostninger er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Stk. 2. Med hensyn til iværksættelse af tilbageholdelsen, finder retsplejelovens bestemmelser om beslaglæggelse med henblik på konfiskation tilsvarende anvendelse. Tilbageholdelsen kan kun ske, hvis den er nødvendig for at sikre betaling af de nævnte bøder. Var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan der ikke ske tilbageholdelse.

Stk. 3. Reglen i stk. 1 finder ikke anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.«

Til lovforslag nr. L 215. Skriftlig fremsættelse (25. april 2007)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af dyreværnsloven (Klippekortordning for dyretransporter, strafskærpelse og egenkontrol i besætninger).

(Lovforslag nr. L 215).

Lovforslaget, der i det væsentlige bygger på en række forslag fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, vil navnlig indebære, at der sker en væsentlig udvidelse af adgangen til at frakende retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr i forhold til de muligheder, der eksisterer i dag.

Der indføres i den forbindelse en *klippekortordning* for dyretransporter, som er inspireret af den lignende ordning på færdselsområdet og indebærer, at tre overtrædelser af en række nærmere angivne bestemmelser i reglerne om transport af dyr (bestemmelser om arealkrav, indvendig højde, ventilation, fodring og vanding, hvil, transportegnethed og strøelse) begået inden for en periode på tre år skal medføre en *betinget frakendelse* af retten til at transportere dyr med en prøvetid på tre år. Den betingede frakendelse indebærer, at vedkommende chauffør eller transportør skal bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport.

Tre yderligere overtrædelser af reglerne om transport af dyr, begået i prøvetiden for den betingede dom, skal medføre en *ubetinget frakendelse* af retten til at transportere dyr.

Desuden indsættes en ny bestemmelse i dyreværnsloven, der udtrykkeligt giver mulighed for at frakende retten til at transportere dyr i tilfælde af mishandling eller groft uforsvarlig behandling af dyr, og som også giver hjemmel til at idømme en betinget frakendelse af retten til at transportere dyr. Det er i den forbindelse hensigten, at der fremover skal ske frakendelse i videre omfang, end det sker i dag.

Lovforslaget indebærer også, at der indføres en adgang til at frakende selskaber mv. (juridiske personer) retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr. Det kan ske, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt reglerne om transport af dyr.

Som en yderligere skærpelse af sanktionerne på området for transport af dyr vil det generelle bødeniveau for overtrædelser af reglerne om transport af dyr blive hævet. Bødeskærpelsen omfatter landmænd og transportører af dyr. Med denne skærpelse af bødestraffene vil der over for landmænd og transportører blive tale om en fordobling af minimumsbøderne i forhold til det niveau, som blev gennemført ved ændringen af dyreværnsloven i 2003.

Det foreslås desuden, at det i dyreværnsloven udtrykkeligt bliver fremhævet, at der skal ske konfiskation, hvis der er opnået en økonomisk fordel ved overtrædelse af dyreværnsloven. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af bøden.

Endvidere foreslås det, at der indsættes en hjemmel i dyreværnsloven, hvorefter politiet kan tilbageholde udenlandske køretøjer, indtil en bøde for overtrædelse af reglerne om transport af dyr er betalt.

Samlet set indebærer disse elementer i lovforslaget en meget væsentlig skærpelse af sanktionerne for overtrædelse af reglerne om transport af dyr.

Lovforslaget indebærer endvidere, at der indsættes en hjemmel i dyreværnsloven til at fastsætte administrative regler om besætningsejeres pligt til at udføre egenkontrol vedrørende dyrevelfærd i deres besætninger. Lovforslaget udgør på dette punkt en lovgivningsmæssig udmøntning af finanslovsaftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti for 2006, hvor der blev opnået enighed om at indføre krav om egenkontrol med dyrevelfærd i besætninger med det formål at sik-

re en bedre overholdelse af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet.

Lovforslagets fremsættelse har beroet på drøftelser med Folketingets partier. Disse drøftelser er først blevet afsluttet den 17. april 2007, og det har derfor ikke været muligt at fremsætte lovforslaget før den 1. april 2007. Lovforslaget frem-

sættes med henblik på vedtagelse i denne folketingssamling.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.